

การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรฤดูเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

โดย

นายสมชาติ คะวีรัตน์
ประธานหอการค้ากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ ของ นาย สมชาติ คะวีรัตน์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒ ประจำปีการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

พลโท

(พิสิทธิ์ ปฐมเอม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ
ผู้วิจัย นาย สมชาติ คะวีรัตน์ **หลักสูตร** วปอ. รุ่นที่ ๖๒

เอกสารวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวร และศึกษาเชิงโครงสร้างจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ ขอบเขตของการวิจัยด้านเนื้อหา ศึกษาวิเคราะห์ การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และศึกษาการขับเคลื่อน การพัฒนาเศรษฐกิจบนระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย โดยวิเคราะห์และ เก็บรวบรวมข้อมูล ต.ค.๖๒ - พ.ค.๖๓ สำหรับวิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการ วิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคล ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีปริมาณการค้าและการเดินทาง เข้า - ออกของบุคคล มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการค้า ศักยภาพด้านการคมนาคม ความพร้อม ของส่วนราชการ หน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ที่กำกับดูแลอำนวยความสะดวก ระเบียบ กฎเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการสร้างอาคารหน่วยงาน CIQ Customs Immigration and Quarantine มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง พัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ให้เป็น One Stop Service นำเทคโนโลยี สมัยใหม่มาอำนวยความสะดวก ต้องมีการก่อสร้างตลาดการค้าชายแดนและที่ตั้งส่วนราชการต่าง ๆ ให้มีความพร้อมสมบูรณ์ ต้องมีการปรับปรุงถนนและตั้งสำนักงานศุลกากรประจำด่าน การเปิดจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดนให้มีประสิทธิภาพไทยเป็นฐานเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียน การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ให้เป็นระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย ที่มีความสำคัญต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เป็นหนึ่งเดียวมีการแลกเปลี่ยนทางสังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยว และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สำหรับข้อเสนอแนะ ภาครัฐควรสร้างสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนบุคลากรให้เกิดความยั่งยืน ควรส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเส้นทาง การท่องเที่ยว ควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น

Abstract

Title : Development of Phudoo International Point of Entry to Support the National Strategy 20 Year.

Field : Economics

Name : Mr. Somchart Kaveerat **Course** NDC Class 62

The Purposes of this Research were to Study the Standard Structure of International Point of Entry and Study Structure of Phudoo International Point of Entry, Study and Analyze the Problem of Phudoo International Point of Entry, to Propose the Development of Phudoo International Point of Entry. The Scope of this Research Study and Analyze the Development of Phudoo International Point of Entry to Support the National Strategy 20 Year and Study Propel of Economic Development on the Luangpabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor. The Data of this Qualitative Research was Conducted during October 2019 - May 2020 by Related Literature Reviews as Secondary Data and Face - to - Face Interview. The Finding Showed that there is a Volume of Trade and Departure of the Person. Development Economic and Trade, Transport Potential, Availability of Government, Regulations Related to Thailand and Neighboring Countries Effectively, Building Customs Immigration and Quarantine, Transport Infrastructure and Facilities are Developed, Develop of Phudoo International Point of Entry to be One Stop Service, Bringing Modern Technology to Facilitate, there is a Complete Construction of the Border Trade Market and Government Offices, Improve Road and Establish Customs Office. The Opening of Phudoo International Point of Entry affects the Development of the Border Economy of Thailand and Neighboring Countries. Border Area Development is the Development of Economic Potential In Border Trade to Be More Efficient. Thailand is an Important Economic, Trade and Investment Base in The ASEAN. Developing of Phudoo International Point of Entry as Luangpabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor is Important to the ASEAN Economic Community To Chang Social, Cultural, Tourism and Economic Cooperation. The Key Suggestions are Such as the Government should build International Relations with Neighboring Government to Exchange Personnel Sustainable. Promote the Development of Economic Cooperation with Neighboring Countries. Should Develop the Infrastructure of Tourism Routes. Allocated Budget for Tourism Development Operations.

คำนำ

การตั้งจุดผ่านแดนถาวรภูตู่ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกและนำเข้าสินค้าผ่านชายแดนขยายตัวอย่างต่อเนื่องเป็นโอกาสของจังหวัดอุตรดิตถ์และกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ในการผลิตเพื่อการส่งออกทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และภาคบริการ จึงเป็นการช่วยเพิ่มโอกาสทางธุรกิจการท่องเที่ยวและภาคบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ และมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดตามแผนพัฒนาจังหวัดอุตรดิตถ์ (๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) ให้เป็นเมืองที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัย การท่องเที่ยวมีการพัฒนาและการค้าชายแดนมีมูลค่าสูงขึ้น โดยมีการพัฒนาพื้นที่ชายแดน คือ เพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และการพัฒนาโอกาสบนระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) ผู้วิจัยจึงเห็นว่า หากมีการพัฒนาการดำเนินการจุดผ่านแดนถาวรภูตู่ให้มีศักยภาพเพื่อเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจบนระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาถึงการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตู่เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

(นายสมชาติ คะวีรัตน์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก พลโท สิทธิชัย เกียรติไพบูลย์ พลโท สงคราม ชุนทอง นาวาอากาศเอก ศราวุฒ ฤทธาคณานนท์ พันเอกหญิง สรัญญา กิจสำนอง อาจารย์ที่ปรึกษาเอกสารวิจัยการเศรษฐกิจ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ที่เสียสละเวลาและได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้งานวิจัยมีคุณค่ามากขึ้น และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ที่ได้ให้การช่วยเหลือในการปรับแต่งเอกสารฉบับนี้ให้ถูกต้องตามระเบียบที่ วปอ. กำหนด ทำให้การเขียนเอกสารวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี หากเอกสารวิจัยฉบับนี้มีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับความผิดพลาดนั้นเพื่อปรับปรุงแก้ไขในโอกาสครั้งต่อไป

(นายสมชาติ คະวีรัตน์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๗
แนวความคิดเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	๑๓
ความหมายและประเภทของจุดผ่านแดน	๒๐
แนวความคิดเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน	๒๒
แนวความคิดเกี่ยวกับศักยภาพมนุษย์	๒๙
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๑
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๓๖
สรุป	๓๗
บทที่ ๓ การศึกษาโครงสร้างและศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวรภูคู้	๔๕
สภาพข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจุดผ่านแดนถาวรภูคู้	๔๕
การวิเคราะห์ศักยภาพจุดผ่านแดนถาวรภูคู้	๔๘
การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี	๕๔
สรุป	๕๗

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ ๔ การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่ำโย	๖๒
ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการพัฒนา จุดผ่านแดนถาวรภูคู้	๖๒
การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่ำโย	๗๕
การพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี	๘๑
สรุป	๘๓
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๘๙
สรุป	๘๙
ข้อเสนอแนะ	๑๑๐
บรรณานุกรม	๑๑๑
ภาคผนวก	๑๑๕
แผนที่	๑๑๖
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๑๗

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการไหลของสินค้า ทุน แรงงาน เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารดำเนินไปอย่างเสรี อันเป็นผลมาจากเศรษฐกิจเสรีนิยมใหม่ซึ่งสนับสนุนคุณค่าของระบบทุนนิยม โดยการเปิดเสรีทางการค้าและการเงิน แนวความคิดดังกล่าวส่งผลให้ประเทศสมาชิกอาเซียนได้พัฒนาความร่วมมือทางด้านการเมืองและความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะความร่วมมือด้านเศรษฐกิจภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อมุ่งสู่การบูรณาการทางเศรษฐกิจของภูมิภาคจากความร่วมมือด้านเศรษฐกิจอาเซียนดังกล่าว นำมาซึ่งผลกระทบต่อประชาชนมวลประเทศสมาชิก ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วยที่มีการขยายการค้าข้ามแดนระหว่างประเทศสมาชิกอื่นมากขึ้น

ดังเช่นการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ประกอบด้วย ตาก พิจิตร โลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย และอุตรดิตถ์ โดยเป็นการเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล่าย (Luangprabang – Indochina – Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เป็นการรวมตัวกันของ ๓ ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ด้วยภาคเอกชนของทั้ง ๓ ประเทศ ประกอบด้วย คณะกรรมการร่วมภาคเอกชนกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ของไทย, สภาหอการค้าและอุตสาหกรรมแขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สภาหอการค้าและอุตสาหกรรมแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, สภาหอการค้าและอุตสาหกรรมรัฐกะเหรี่ยง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมรัฐมอญ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้ลงนามร่วมกันในบันทึกความเข้าใจในการขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้ระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล่าย ซึ่งระเบียงเศรษฐกิจนี้เป็นแนวเส้นทางที่เชื่อมโยง ๓ ประเทศเข้าด้วยกันทั้งด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและโลจิสติกส์ จึงส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายทั้งสินค้า ประชากร และสารสนเทศ ที่นำมาซึ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่าง ๓ ประเทศ เมื่อพิจารณาถึงจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชายแดนติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ถือได้ว่ามีศักยภาพสูงในการพัฒนาด้านชายแดนและการลงทุนข้ามชายแดน เนื่องจากมีแนวชายแดน ๒ อำเภอ คือ อำเภอบ้านโคกระยะทางยาวประมาณ ๑๓๕ กิโลเมตร และอำเภอน้ำปาดติดต่อกับแขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ กระทรวงมหาดไทยได้มีการประกาศให้มีการตั้งจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป ซึ่งจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ตั้งอยู่ตรงข้ามกับด่านท้องถิ่นบ้านผาแก้ว เมืองปากลาย แขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เป็นจุดที่มีศักยภาพมากเนื่องจากจุดผ่านแดนถาวรภูตูสามารถเชื่อมโยง การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวได้หลายมิติ เพราะสามารถเชื่อมอาณาจักรล้านนากับอาณาจักรล้านช้าง (เส้นทาง เชียงใหม่ – หลวงพระบาง) มีระยะทาง ๗๐๐ กิโลเมตร สามารถเชื่อมเมืองมรดกโลกหลวงพระบาง กับเมืองมรดกโลกสุโขทัย ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร ด้วยระยะทางประมาณ ๖๐๐ กิโลเมตร (๔ เมืองมรดกโลก) สามารถเป็นประตูเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจได้ ๔ เส้นทาง และสามารถเป็นประตูสู่ประชาคมอาเซียนได้

การที่จุดผ่านแดนถาวรภูตูเป็นประตูเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจทำให้จุดผ่านแดนถาวรภูตู มีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้นจนมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นหลากหลายกิจกรรม โดยเฉพาะด้าน โลจิสติกส์ที่สามารถเชื่อมการเดินทางจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว จีน และเวียดนาม รวมทั้งมีการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตูให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้น ในการให้บริการกับผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการของไทยสามารถขยายตลาดไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนได้สะดวกมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (East – West Economic Corridor : EWEC) และเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเมียนมา – ไทย – ลาว ซึ่งเป็น เส้นทางจุดเชื่อมเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดได้

สำหรับการค้าชายแดนจังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ – ๒๕๖๐ มีมูลค่าการค้า ชายแดนรวม ๓,๒๓๙ ล้านบาท เฉลี่ยปีละ ๔๕๐ ล้านบาท โดยมีมูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ – ๒๕๖๐ เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนการส่งออกและนำเข้า เห็นได้ว่าในปี ๒๕๖๐ ได้ดุลการค้าสูงสุด ๗๔๓ ล้านบาท และในปี ๒๕๕๖ ได้ดุลการค้าต่ำสุด จำนวน ๒๔ ล้านบาท สินค้าที่ส่งออกไปสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น สินค้า อุปโภค/บริโภค อาหารสด/แห้ง เสื้อผ้าสำเร็จรูป อุปกรณ์ก่อสร้าง เป็นต้น และสินค้าที่นำเข้าจาก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ เศษเหล็ก ข้าวโพด แขนข้าวโพด ถั่วลิสง ถ่านไม้ สมุนไพร เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า ตั้งแต่มีการตั้งจุดผ่านแดนถาวรภูตูส่งผลให้มูลค่าการส่งออก และนำเข้าสินค้าผ่านชายแดนขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เป็นโอกาสของจังหวัดอุตรดิตถ์ในการผลิต เพื่อการส่งออกทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และภาคบริการ อีกทั้งเส้นทางยังสามารถเดินทาง ไปสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คือ หลวงพระบาง จึงเป็น การช่วยเพิ่มโอกาสทางธุรกิจการท่องเที่ยว และภาคบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ นอกจากนี้ได้มีการ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดตามแผนพัฒนาจังหวัดอุตรดิตถ์ (๒๕๖๑ – ๒๕๖๔) “ให้เป็นเมือง ที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัย การท่องเที่ยวมีการพัฒนาและ การค้าชายแดนมีมูลค่าสูงขึ้น” โดยมีการพัฒนาพื้นที่ชายแดนคือ เพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน และความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และ การพัฒนาโอกาสบนระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง – อินโดจีน – เมาะลำไย (Luangprabang – Indochina – Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) ผู้วิจัยจึงเห็นว่า หากมีการพัฒนาการ ดำเนินการจุดผ่านแดนถาวรภูตูให้มีศักยภาพเพื่อเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนา

เศรษฐกิจบนระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล่าย (Luangprabang – Indochina – Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและความพยายามที่ศึกษาถึงการพัฒนาคู่ผ่านแดนถาวรคู่เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาโครงสร้างมาตรฐานของคู่ผ่านแดนถาวรและศึกษาเชิงโครงสร้างคู่ผ่านแดนถาวรคู่
๒. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาคู่ผ่านแดนถาวรคู่
๓. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาคู่ผ่านแดนถาวรคู่

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑.๑ การวิจัยนี้เน้นการศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาคู่ผ่านแดนถาวรคู่เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ศึกษาโครงสร้างมาตรฐานของคู่ผ่านแดนถาวรคู่ และศึกษาการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจบนระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล่าย (Luangprabang – Indochina – Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC)

๑.๒ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาที่มุ่งเน้นการศึกษาแนวความคิดในระดับนโยบายเท่านั้น

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาคู่ผ่านแดนถาวรและมีความรู้ในด้านการพัฒนาการขับเคลื่อนระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล่าย (Luangprabang – Indochina – Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC)

๓. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้เริ่มทำการศึกษา วิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาตั้งแต่ ค.ศ.๖๒ – พ.ศ.๖๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการศึกษาดังด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมีการดำเนินการดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการสำรวจและศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research) โดยการสำรวจและศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่ให้องค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ทำกา

วิจัยจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ หนังสือ วารสาร บทความวิชาการ เอกสารตำรา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารของหน่วยงานราชการ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสารที่นำมาใช้ดังนี้ ๑. ความจริงของเอกสาร ๒. ความถูกต้องน่าเชื่อถือของเอกสาร ๓. การเป็นตัวแทนของเอกสาร

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๗ คน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิตถ์ ประธาน LIMEC ประธานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ พื้นที่ภาคเหนือหอการค้าไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ ประธานหอการค้าจังหวัดอุดรดิตถ์ และประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนา จุดผ่านแดนถาวรและมีความรู้ในด้านการพัฒนาการขับเคลื่อนระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง – อินโดจีน – เมาะลำไย (Luangprabang – Indochina – Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) โดยมีการออกแบบโครงสร้างของคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด มีการร่างข้อคำถามที่มีลักษณะปลายเปิดที่มีค่าสำคัญและเป็นข้อความที่มีความยืดหยุ่นให้สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ได้มีส่วนร่วม ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายในมิติต่าง ๆ มากขึ้น

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาใช้ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยร่วมกับการศึกษาข้อมูลจากเอกสารด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลักที่พบในข้อมูล จากนั้นนำประเด็นหลักที่ได้มาพิจารณาแบ่งออกเป็นประเด็นย่อยที่เป็นกระบวนการวิเคราะห์ ซึ่งเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

๓. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ นำเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบถึงโครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวรและทราบโครงสร้างรวมถึงสภาพในปัจจุบันของจุดผ่านแดนถาวรภูคู้
๒. ทราบถึงปัญหาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้
๓. เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง – อินโดจีน – เมาะลำไย (Luangprabang – Indochina – Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC)

คำจำกัดความ

- จุดผ่านแดนถาวร หมายถึง เป็นจุดที่รัฐบาลไทยและรัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้าน ประกาศให้มีการสัญจรไปมาทั้งบุคคล สิ่งของและยานพาหนะ มีการดำเนินการตรวจคนเข้าเมืองและพิธีการศุลกากรตามกฎหมายของทั้งสองประเทศ เพื่อการค้า การท่องเที่ยว และอื่น ๆ โดยคำนึงถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของทั้งสองประเทศ และได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีมีการลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทย ประกาศเปิดจุดผ่านแดนถาวร และมีผลบังคับใช้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- ระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง – อินโดจีน - เมะล่าย หมายถึง เป็นเส้นทางที่เชื่อมโยง ๓ ประเทศเข้าด้วยกัน ได้แก่ ไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีการดำเนินกิจกรรมด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว การศึกษา สุขภาพและโลจิสติกส์ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายทั้งสินค้า ประชากร และสารสนเทศระหว่าง ๓ ประเทศ อันนำมาซึ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคม ระหว่างประเทศร่วมกันมาเป็นระยะเวลา ๕ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นมา จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- ยุทธศาสตร์ชาติ หมายถึง เป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาประเทศเพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ของคณะรัฐมนตรีก่อนที่จะเข้ามาบริหารประเทศและก่อนที่มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และแผนระดับอื่น ๆ รวมทั้ง การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติถือเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้แผนระยะยาวและมีสภาพบังคับทางกฎหมาย ซึ่งมีสถานะ และผลทางกฎหมายของแผนยุทธศาสตร์ชาติที่มีสถานะ เช่นเดียวกับแผนงานตามกฎหมายอื่น ๆ ที่หากองค์กรของรัฐฝ่ายบริหารต้องการให้แผนงานใดมีสภาพบังคับในทางกฎหมายก็จำเป็นต้องเสนอประเด็นนั้น ๆ เป็นร่างกฎหมายไปให้ฝ่ายนิติบัญญัติพิจารณา

การพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน หมายถึง การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน โดยที่การดำเนินความร่วมมือระดับอนุภาคเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้นในทุกมิติ ซึ่งส่งผลให้มีการขยายตัวด้านการค้าและการลงทุน ทั้งภายในอนุภูมิภาคระหว่างอนุภูมิภาคกับภูมิภาคอาเซียน

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตู่เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” ผู้วิจัยได้ทำการทบทวน แนวความคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
๒. แนวความคิดเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
๓. ความหมายและประเภทของจุดผ่านแดน
๔. แนวความคิดเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน
๕. แนวความคิดเกี่ยวกับศักยภาพมนุษย์
๖. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๗. กรอบแนวคิดของการวิจัย
๘. สรุป

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ประเทศไทยมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาค และเป็นประตูสู่เอเชีย แต่การที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้ปัญหาด้านเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านคงเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจหรือเกิดการย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ขณะที่องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ องค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ มีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดกฎ ระเบียบ ทิศทางความสัมพันธ์และมาตรฐานสากลต่าง ๆ ทั้งในด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ รวมทั้งการรวมกลุ่มเศรษฐกิจ และการเปิดเสรีในภูมิภาคที่นำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกระบบ การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ไทยจึงต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่อำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ประเทศมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้นและสามารถใช้จุดแข็งในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญของการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาประเทศในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อกระชับและสร้างสัมพันธ์ไมตรีเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตที่ก่อให้เกิดการสร้างพลังทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยจำเป็นต้องสร้างความพร้อมในการยกระดับมาตรฐานและมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกติกาสากล จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่รอบคอบและครอบคลุมการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าจำเป็นต้องกำหนด

วิสัยทัศน์ระยะยาวที่ต้องบรรลุพร้อมทั้งแนวยุทธศาสตร์หลักในด้านต่างๆ ที่เป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นบูรณาการเพื่อยกระดับจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ

ปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและจุดด้อยต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศและถ่ายทอดสู่แผนในระดับอื่น ๆ ที่นำไปสู่การปฏิบัติในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจ และพื้นที่ ซึ่งรวมถึงพื้นที่พิเศษต่าง ๆ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อให้การพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เพื่อตอบสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ เพื่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศคือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ชาติการพัฒนาประเทศ มีการมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบประชารัฐ ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งแต่ละยุทธศาสตร์มีเป้าหมายและประเด็นการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญคือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกराชอธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือเทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบและทุกระดับความรุนแรงควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติบนพื้นฐานแนวความคิด ๓ ประการ ได้แก่ ๑. ต่อยอดอดีต โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่นๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ ๒. ปรับปัจจุบัน เพื่อปูทางสู่อนาคตผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัลและการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต ๓. สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการพัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต

บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สามและอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูงเป็นนวัตกรรม นักคิดผู้ประกอบการเกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อนโดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อส่วนรวมการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงานและการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน อันนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลักภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัยและพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าและปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใสโดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม

ความซื่อสัตย์สุจริต และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤตินิยมชอบ นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนาโดยกระบวนการยุติธรรม มีการบริหาร ที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และอำนวยความสะดวกยุติธรรมตามหลักนิติธรรม

จากการที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาข้างต้น พบว่าประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันเป็นประเด็นยุทธศาสตร์หลักที่นำมาศึกษาในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ผู้วิจัยจึงสรุปประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้ดังนี้

๑. อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยอุตสาหกรรมและบริการขนส่งและโลจิสติกส์ ใช้ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยในการส่งเสริมการค้าคนขนส่ง และโลจิสติกส์ให้เป็นฐานการผลิตของภูมิภาคเพื่อการส่งออกสู่ตลาดโลก และศูนย์กลาง การท่องเที่ยวในภูมิภาค ลดต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์และเพิ่มมูลค่าจากการเป็นศูนย์กลางทาง ภูมิศาสตร์ ส่งเสริมอุตสาหกรรมและบริการที่เกี่ยวข้องโดยการส่งเสริมการสร้างศูนย์กลาง ด้านโลจิสติกส์ระดับภูมิภาคและเชื่อมต่อกับเครือข่ายโลจิสติกส์ของโลก การส่งเสริมและการพัฒนา การขนส่งรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของไทยในอนาคต รวมทั้งอุตสาหกรรมและบริการ ที่เกี่ยวเนื่องพร้อมทั้งการพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะความเชี่ยวชาญตรงกับความต้องการของ อุตสาหกรรมยานยนต์อุตสาหกรรมการบินและอวกาศ และบริการโลจิสติกส์

๒. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยรักษาการเป็นจุดหมายปลายทาง ที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยว ที่มีคุณภาพสูง มุ่งพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูงเพิ่มมากขึ้นด้วยอัตลักษณ์และวัฒนธรรม ไทยและใช้ประโยชน์จากข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างสรรค์คุณค่าทางเศรษฐกิจ ความ หลากหลายของการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ โดยการสร้างและใช้ ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการส่งเสริมการตลาด การดูแลความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม การใช้ประโยชน์จาก การท่องเที่ยวให้เอื้อต่อผลิตภัณฑ์ชุมชนและเศรษฐกิจต่อเนื่อง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมและ สร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะโดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละพื้นที่ การส่งเสริม การท่องเที่ยวพำนักระยะยาวตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบนิเวศ และ ทรัพยากรที่เอื้อต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เพื่อกระจายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่ ชุมชนและเมืองอย่างทั่วถึงและยั่งยืน พัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค เพื่อการเป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างประทับใจตลอดจนการท่องเที่ยวจนเกิดการท่องเที่ยวซ้ำ และแนะนำต่อ ประกอบด้วย ดังนี้

๒.๑ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านการสร้างพัฒนาและบริการด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความคิดสร้างสรรค์ และทุนทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว การทำตลาด และการบริหารจัดการสถานที่ ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรม เพื่อให้การท่องเที่ยวไทยมีเรื่องราว

ที่เป็นเอกลักษณ์ มีการคุ้มครองและปกป้องด้านทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเป็นการป้องกันการลอกเลียนแบบซึ่งรวมถึงการผลักดันให้เมืองประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะได้รับการขึ้นทะเบียนด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริมให้ก้าวสู่เมืองที่ได้รับการยอมรับในเวทีสากล อันนำไปสู่การสร้างภาพลักษณ์และการจัดทำแผนพัฒนาเมืองและแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่น พร้อมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลและตามศักยภาพของพื้นที่ ทั้งการท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยววิถีพุทธของโลก

๒.๒ ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ สร้างแรงดึงดูดและสิ่งจูงใจให้ไทยเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ โดยส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการจัดประชุมและนิทรรศการนานาชาติของโลก เนื่องจากไทยมีความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมแก่การเดินทางเพื่อประกอบธุรกิจและการท่องเที่ยว ทั้งยังมีความพร้อมด้านการบริการที่เป็นเอกลักษณ์ โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ระบบขนส่ง ระบบดิจิทัลเพื่อการติดต่อสื่อสาร เพื่ออำนวยความสะดวกทั้งในการเดินทางเข้ามาเพื่อการประชุมและการสร้างความร่วมมือทางธุรกิจระหว่างกัน พร้อมทั้งส่งเสริมการขยายพื้นที่จุดหมายปลายทางของการจัดประชุมและนิทรรศการ และการพักผ่อนระหว่างประชุมจากเมืองหลักสู่เมืองอื่นที่มีศักยภาพของไทย รวมถึงการส่งเสริมให้การพักผ่อนระหว่างการประชุมเป็นการจูงใจและต่อยอดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และวัฒนธรรมที่เน้นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนการสนับสนุนการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นที่ไทยมีศักยภาพและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่น เพื่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจร่วมกัน ซึ่งรวมถึงการสร้างรูปแบบและจูงใจการเดินทางเข้ามาประกอบธุรกิจและการท่องเที่ยวด้วยการอำนวยความสะดวกและมาตรการสนับสนุนต่าง ๆ พร้อมทั้งสร้างความพร้อมของธุรกิจอื่น

๒.๓ ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค ใช้ประโยชน์จากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับต่างประเทศ เพื่อขยายการท่องเที่ยวของไทยและภูมิภาคไปพร้อมกันผ่านการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์จากเมืองหลักสู่เมืองรอง เพื่อบริการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวไทยกับอาเซียนและอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ โดยการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ดังเช่น เส้นทางจตุรรมทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงและส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเส้นทาง ทางบก ทางราง ทางน้ำ ทางอากาศระหว่างกัน ในภูมิภาคและส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนร่วมกัน พร้อมทั้งส่งเสริมการทำตลาดร่วมกันในเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ซึ่งรวมถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในประเทศให้เหมาะสมกับศักยภาพและบริบทของแต่ละพื้นที่เพื่อบริการกับการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวกับต่างประเทศและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความปลอดภัยได้มาตรฐาน รวมทั้งป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมพร้อมทั้งการใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมทั้งอุตสาหกรรมและบริการต่อเนื่องเพื่อขยายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่เมืองและชุมชน

เพิ่มจากการท่องเที่ยวของประเทศ และการส่งเสริมการขยายธุรกิจและการทำตลาดท่องเที่ยวของไทย ในต่างประเทศ โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่

๓. โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก โครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศไทยในการก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจอาเซียน และเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญของภูมิภาคเอเชียในยุคของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วและรุนแรง โครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร และเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก ประกอบด้วย ดังนี้

๓.๑ เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมระดับภูมิภาค จากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปยังเอเชียใต้อย่างไร้รอยต่อ โดยมีไทยเป็นจุดเชื่อมโยงหลักของการคมนาคม ให้เป็นระเบียบเศรษฐกิจแห่งเอเชีย เพื่อเป็นศูนย์กลางการคมนาคม การขนส่ง การกระจายสินค้า การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว สอดรับกับการพัฒนาการเชื่อมโยงกับกลุ่มเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค โดยการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ เพื่อรองรับการขนส่งและโลจิสติกส์ตลอดห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค โดยให้ความสำคัญกับการขนส่งทางน้ำและระบบรางมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาและบูรณาการการใช้ท่าอากาศยานหลักในส่วนกลาง และท่าอากาศยานในส่วนภูมิภาคให้สอดคล้องกับการเชื่อมโยงโครงข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศมากขึ้นพร้อมทั้งการวางโครงข่ายเส้นทางการคมนาคมเชื่อมโยงสู่เมืองหลักของภูมิภาคอย่างไร้รอยต่อ เพื่อรองรับการเพิ่มจำนวนของเมืองและการขยายเมือง และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะสมัยใหม่และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในเมือง ให้มีความเชื่อมโยงกัน ส่งเสริมระบบขนส่งสมัยใหม่ และพัฒนาพื้นที่โดยรอบสถานีระบบขนส่งสาธารณะให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจรวมทั้งการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ให้มีมาตรฐานเดียวกัน และสร้างความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างกันในภูมิภาคให้ง่ายและสะดวกมากที่สุด

๓.๒ สร้างและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ และกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ปัญหาความมั่นคงบริเวณชายแดน โดยการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้มีความพร้อมทางโครงสร้างพื้นฐานที่ทำให้ไทยเป็นศูนย์กลางทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมและนวัตกรรมพัฒนาเมืองและส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจตะวันตก เพื่อเชื่อมต่อการพัฒนาภาคตะวันออกและภาคอื่นๆ ตลอดจนเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนทั้งทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงจุดเด่นของแต่ละพื้นที่ และการเสริมซึ่งกันและกันกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมทั้งการจัดผังเมือง ระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ การอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุนทั้งในด้านข้อมูล แรงงานและกฎระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งมีมาตรการสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงโดยตระหนักถึงความยั่งยืน

๓.๓ เพิ่มพื้นที่และเมืองเศรษฐกิจ สร้างศูนย์กลางเศรษฐกิจและนวัตกรรมแห่งใหม่ ในส่วนภูมิภาคคู่ขนานกับการเติบโตของกรุงเทพและปริมณฑล โดยยกระดับจังหวัดสำคัญของไทย ส่งเสริมการพัฒนาในเชิงพื้นที่ พัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาเมือง และสร้างเมืองเศรษฐกิจ เฉพาะด้านเพื่อส่งเสริมการสร้างคลัสเตอร์ของเกษตร อุตสาหกรรม และการบริการ ภายใต้ระบบ นิเวศที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมซึ่งมีมหาวิทยาลัยแต่ละภูมิภาค สถาบันการศึกษาท้องถิ่นและ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมเป็นแรงขับเคลื่อนการยกระดับจังหวัดสำคัญเป็นเมืองเศรษฐกิจประจำภาค เพื่อเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในแต่ละภาคที่เชื่อมต่อกับเมืองเศรษฐกิจอื่นและเศรษฐกิจประเทศ เพื่อนบ้านและกระจายศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจไปสู่ภาคต่างๆ ของไทย การสร้างเมืองเศรษฐกิจ เฉพาะด้านโดยอาศัยความได้เปรียบที่แตกต่างกันของแต่ละจังหวัด ซึ่งช่วยส่งเสริมการพัฒนา คลัสเตอร์ของเกษตรอุตสาหกรรม และบริการ พร้อมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาเมือง สร้างสรรค์ เพื่อให้เมืองเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ดึงดูดการลงทุนใหม่ โดยการส่งเสริมให้เมือง เป็นเจ้าภาพจัดเทศกาลความคิดสร้างสรรค์และวัฒนธรรมระดับสากล โดยให้ความสำคัญกับการใช้ มหาวิทยาลัยในแต่ละภูมิภาคและสถาบันการศึกษาท้องถิ่น ขับเคลื่อนองค์ความรู้ด้านนวัตกรรม เพื่อให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในแต่ละภาค

๓.๔ รักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาคดำเนินกรอบนโยบาย การเงินและการคลังที่ยืดหยุ่นพร้อมรองรับความผันผวนทางเศรษฐกิจจากปัจจัยภายในและภายนอก และพัฒนานโยบายให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกและการดำเนิน ธุรกิจในอนาคต เพื่อให้เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพเหมาะสำหรับการดำเนินการลงทุนทางธุรกิจ เชื่อมโยงการค้าการลงทุนของไทยกับต่างประเทศ เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นชาติการค้าในอนาคต และสนับสนุนการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างสมดุล โดยการสร้างภูมิคุ้มกันให้เศรษฐกิจไทย ท่ามกลางความผันผวนของของเศรษฐกิจโลก โดยสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจและการเงินชุมชน ขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนเพื่อเปิดตลาดใหม่ที่มีศักยภาพเพื่อร่วมมือกันในการ พัฒนาจากการผลิตไปสู่ตลาดเพื่อส่งเสริมการเป็นชาติการค้าอย่างครบวงจรเพื่อสนับสนุนการเติบโต ของเศรษฐกิจอย่างมั่นคงและยั่งยืน ทั้งสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนและการดำเนินธุรกิจ

แนวความคิดเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สมใจ กงเดิม (๒๕๕๖) ได้กล่าวว่า เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๐ ณ วังสราญรมย์ (ที่ตั้งของกระทรวงต่างประเทศไทยในขณะนั้น) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของ ๕ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ได้ลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ เพื่อจัดตั้งสมาคมความร่วมมือในระดับภูมิภาคของประเทศ ต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้ชื่อ สมาคมประชาชาติแห่งตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน (ASEAN) ซึ่งย่อมาจาก (Association of South East Asian Nations) ทั้งนี้ก่อนหน้าการลงนาม ในปฏิญญากรุงเทพฯ รัฐมนตรีต่างประเทศของทั้ง ๕ ประเทศ ได้หารือเกี่ยวกับความเป็นไปของ การจัดตั้งสมาคมอาเซียนและยกย่องปฏิญญากรุงเทพฯ ได้ระบุวัตถุประสงค์ ๗ ประการของการจัดตั้ง อาเซียน ได้แก่

๑. ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีวิทยาศาสตร์และการบริหาร
๒. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค
๓. เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจพัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค
๔. ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
๕. ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการฝึกอบรมและการวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
๖. เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนการปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม
๗. เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอกองค์การ และความร่วมมือแห่งภูมิภาคอื่น ๆ และองค์การระหว่างประเทศ

นับตั้งแต่วันก่อตั้งอาเซียนได้พยายามแสวงหาบทบาทในการดำรงรักษาและส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ ความมั่นคงและความเจริญร่วมกันในภูมิภาค ตลอดจนมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ในการสร้างความไว้วางใจระหว่างประเทศสมาชิก ตลอดจนพัฒนาการในเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคม จนเป็นที่ประจักษ์แก่นานาชาติประเทศและนำไปสู่การขยายสมาชิกภาพ โดยบรูไนดารุสซาลามเข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ ๖ เมื่อปี ๒๕๒๗ เวียดนามเป็นสมาชิกลำดับที่ ๗ ในปี ๒๕๓๘ ลาว และพม่าเข้าเป็นสมาชิกพร้อมกันเมื่อปี ๒๕๔๐ และกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกล่าสุดเมื่อปี ๒๕๔๒ ปัจจุบันอาเซียนมีสมาชิกรวมทั้งหมด ๑๐ ประเทศนโยบายการดำเนินงานของอาเซียนเป็นผลจากการประชุมหารือในระดับหัวหน้ารัฐบาล ระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน ทั้งนี้การประชุมสุดยอดหรือการประชุมของผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นการประชุมระดับสูงสุดเพื่อกำหนดแนวนโยบายในภาพรวม และเป็นโอกาสที่ประเทศสมาชิกได้ร่วมกันประกาศเป้าหมายและแผนงานของอาเซียน ซึ่งปรากฏเป็นเอกสารในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ แผนปฏิบัติการ (Action Plan) แถลงการณ์ร่วม (Joint Declaration) ปฏิญญา (Declaration) ความตกลง (Agreement) หรืออนุสัญญา (Convention) ส่วนการประชุมในระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสเป็นการประชุมเพื่อพิจารณาทั้งนโยบายในภาพรวมและนโยบายเฉพาะด้าน

นับตั้งแต่ประเทศในกลุ่มอาเซียนมีการรวมตัวกัน ภายหลังจากการประกาศปฏิญญากรุงเทพฯและการก่อตั้งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๐ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South East Asian Nations) เป็นต้นมา ประเทศสมาชิกต่างได้ประโยชน์จากความร่วมมือที่ช่วยให้ผ่านพ้นวิกฤตต่าง ๆ และสามารถเพิ่มอำนาจต่อรองกับประชาคมอื่น ๆ ในโลกให้สูงขึ้น ภายหลังจากการรับรองเอกสารวิสัยทัศน์อาเซียน ๒๐๒๐ ในปี ๒๕๔๐ เพื่อพัฒนาอาเซียนไปสู่ประชาคมอาเซียนให้ประสบความสำเร็จภายในปี ๒๕๖๓ และเห็นชอบให้มีการร่างกฎบัตรอาเซียนเพื่อเป็นธรรมนูญการบริหารปกครองกลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง ๑๐ ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ตลอดจนการประชุมสุดยอดอาเซียนในปี ๒๕๕๐ ที่มีข้อตกลงให้เร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นอีก ๕ ปีภายในปี ๒๕๕๘ ซึ่งมีการลงนามรับรองร่างกฎบัตรอาเซียนเป็นกติกากำหนดในการอยู่ร่วมกันที่เน้นความยึดมั่นในหลักการแห่งประชาธิปไตย หลักนิติธรรม ธรรมภิบาล การเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เสรีภาพขั้นพื้นฐาน ที่นำไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวของอาเซียนดังคำขวัญที่ว่า หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม ส่งผลให้เกิดความพยายามในการขับเคลื่อนและเตรียมการเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ให้ทันตามกำหนดเวลาดังกล่าวในทุกมิติอย่างเป็นรูปธรรม และจริงจังมากขึ้น ในกรอบความร่วมมือของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทั้ง ๓ เสาหลัก ประกอบด้วย ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มีดังนี้

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศ ในทุกด้านรวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบมาถึงภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือ การทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นครอบครัวเดียวกันที่มีความแข็งแกร่งและมีภูมิคุ้มกันที่ดีโดยสมาชิกในครอบครัวมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัยและสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น แรงผลักดันที่สำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกตกลงกันที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน อันถือเป็นการปรับปรุงตัวครั้งใหญ่และวางรากฐานการพัฒนาของอาเซียนคือ สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ที่ทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ เช่น โรคระบาดอาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม และความเสี่ยงที่อาเซียนอาจไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้กับประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะจีนและอินเดีย ซึ่งมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ จากการที่ผู้นำได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียนที่เรียกว่า ข้อตกลงบาหลี ๒ เพื่อเห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี ๒๕๖๓ แต่ต่อมาได้ตกลงร่นระยะเวลาในการจัดตั้งให้เสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน สำนักงานข้าราชการพลเรือน (๒๕๕๕) ได้กล่าวถึงแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ในหนังสือก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ๒๐๑๕ ไว้ว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีระบบการแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งโดยสันติวิธี มีเสถียรภาพรอบด้านมีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงอยู่ร่วมกันโดยสันติ แก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี สร้างกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกัน ด้านประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนความรับผิดชอบร่วมกันในการสร้างความมั่นคงที่ครอบคลุมรอบด้านเช่น โรคระบาด ภัยพิบัติธรรมชาติ

ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

๑. การควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐที่เข้มข้นยิ่งขึ้น
๒. การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน
๓. การส่งเสริมสันติภาพและความปรองดองบนพื้นฐานของสันติวิธี

๔. ช่องว่างในการพัฒนาอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งทางสังคม
๕. ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การลักลอบค้ามนุษย์ การค้าอาวุธ ยาเสพติด การลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย เป็นต้น
- บทบาทของไทยในด้านการเมืองและความมั่นคง
๑. เร่งให้กฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้ในช่วงที่ไทยเป็นประธานอาเซียน (ธันวาคม ๒๕๕๑)
๒. จัดตั้งและผลักดันการดำเนินการของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
๓. รับรองและผลักดันการปฏิบัติตามแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน
๔. ส่งเสริมให้คณะมนตรีของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนมีผลงานเป็นรูปธรรม เช่น การส่งเสริมความร่วมมือด้านการรักษาสันติภาพในภูมิภาค
๕. ยกระดับบทบาทของรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนในด้านการจัดการภัยพิบัติและความร่วมมือกับภาคประชาสังคมในการแก้ไข
๖. ผลักดันให้สหรัฐอเมริกาเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้
๗. ผลักดันให้เขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีบทบาทมากยิ่งขึ้นในเวทีระหว่างประเทศและสร้างเสถียรภาพในอาเซียน
๘. ส่งเสริมให้อาเซียนเป็นเขตปลอดอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง
๙. ส่งเสริมให้มีความโปร่งใสด้านนโยบายและข้อมูลทางทหารในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
๑๐. ส่งเสริมมาตรการสร้างความไว้วางใจและการทูตเชิงป้องกันในกรอบการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก
๑๑. ส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการอาเซียน
- ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนมุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติมีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง (สมใจ กงเติม, ๒๕๕๖)
- ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้กล่าวถึงแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในหนังสือก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ๒๐๑๕ ไว้ว่า การประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๑๓ ที่ประเทศสิงคโปร์ เมื่อปี ๒๕๕๐ เหล่าผู้นำอาเซียนได้ลงนามแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มประเทศในอาเซียน มีความสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นได้ รวมทั้งการแข่งขันเพื่อดึงเงินลงทุนที่มีแนวโน้มที่ถ่ายโอนไปสู่ประเทศอื่นนอกภูมิภาคอาเซียน ด้วยเหตุนี้ทำให้อาเซียนต้องเร่งรัดการรวมกลุ่มภายในเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยให้อาเซียนเกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน โดยส่งเสริมให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายเสรีด้านเงินทุน สินค้า บริการ การลงทุน แรงงานมีฝีมือเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ของอาเซียน ลดช่องว่างระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิกอาเซียน และส่งเสริมให้อาเซียนสามารถรวมตัวเข้ากับประชาคมโลกได้อย่างไม่เสียเปรียบ ทั้งนี้อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นแผนงานบูรณาการการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ๔ ด้าน ได้แก่

๑. มุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของ สินค้า บริการ การลงทุน เงินทุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม ภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่าง ๆ

๒. ทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น

๓. ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียนเพื่อลดช่องว่างการพัฒนา และช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าที่ร่วมกันอย่างชัดเจน

๔. ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นนโยบายที่ช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน) โดยกลุ่มสินค้าและบริการนำร่องที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าเกษตร สินค้าประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริการด้านสุขภาพ การท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ อีกทั้งกำหนดให้ปี ๒๕๕๘ เป็นปีที่เริ่มรวมตัวกันอย่างเป็นทางการโดยผ่านปรนให้กับประเทศลาว กัมพูชา เมียนมา และเวียดนาม ทั้งนี้ประเทศไทยได้รับมอบหมายให้จัดทำแผนงานทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ

นอกจากนี้ อาเซียนมีข้อตกลงความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมของอาเซียน (ASEAN Industrial Cooperation : AICO) ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อภาคเอกชน AICO มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับสินค้าอุตสาหกรรมของอาเซียน โดยสนับสนุนการแบ่งการผลิตภายในภูมิภาค ลดต้นทุนการผลิตโดยการลดภาษีนำเข้าสินค้าสำเร็จรูป กึ่งสำเร็จรูปและวัตถุดิบ แต่มีเพียงอุตสาหกรรมรถยนต์เท่านั้นที่ใช้ประโยชน์จากความตกลงนี้ มีการพัฒนาในด้านแนวความคิดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนได้เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ซึ่งผู้นำประเทศอาเซียนได้เห็นชอบให้มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจนได้แก่ การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งอาจเป็นไปได้ในทำนองเดียวกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรปในระยะต้น อาเซียนได้ดำเนินการหลายด้านเพื่อผลักดันการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีแนวทางดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

๑. การนำร่องการรวมกลุ่ม ๑๑ สาขาสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือในสาขานำร่องทั้ง ๑๑ สาขาอย่างเสรี และสร้างการรวมกลุ่มที่เป็นรูปธรรม ทั้งนี้มีการจัดทำแผนงาน (Roadmap) ของแต่ละสาขาที่ระบุมาตรการสำคัญทั้งที่เป็น

มาตรการร่วมและมาตรการเฉพาะของแต่ละสาขาเพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่ม โดยเฉพาะการเร่งจัดอุปสรรคต่างๆ ทั้งในด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุนให้มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรการผลิตได้อย่างเสรีรวมทั้งส่งเสริมคุณภาพของการบริการของผู้ให้บริการภายในภูมิภาค เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการในอาเซียน ทั้งนี้รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนเห็นชอบให้เพิ่มสาขาโลจิสติกส์ เป็นสาขาใหม่สาขาที่ ๑๒ มีประเทศเวียดนามเป็นผู้ประสานงานหลักของสาขาดังกล่าว

๒. พิมพ์เขียวเพื่อเร่งการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีเป้าหมายที่ส่งเสริมให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนแรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้นส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิก และส่งเสริมการรวมตัวเข้ากับประชาคมโลกของอาเซียน ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบร่างแผนงานและตารางเวลารวมทั้งได้ลงนามในปฏิญญาในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๑๓ ณ สิงคโปร์ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ได้ว่า

๒.๑ ประโยชน์จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค และเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของอาเซียนในตลาดโลก ซึ่งนับวันจะเริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นโดยอาเซียนจะสามารถขยายการค้าและการลงทุนทั้งภายในภูมิภาคและระหว่างภูมิภาคให้สูงขึ้น เนื่องจากการลดอุปสรรคทางด้านภาษีและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีต่าง ๆ

๒.๒ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนมีส่วนสำคัญในการช่วยขยายการค้าและการลงทุนภายในภูมิภาคให้สูงขึ้น เนื่องจากการทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนและเงินทุนได้อย่างเสรีมากขึ้น ซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิตและส่งเสริมให้มีการใช้วัตถุดิบ ชิ้นส่วนที่ผลิตภายในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น

๒.๓ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะช่วยลดการพึ่งพาทลาดในประเทศที่สาม โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มที่อาเซียนมีศักยภาพและสามารถผลิตได้ในระดับมาตรฐานสากล อาทิ ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพ และเครื่องสำอาง เป็นต้น

๒.๔ การเป็นประชาคมช่วยสร้างอำนาจการต่อรองของอาเซียนในเวทีโลก เนื่องจากปัจจุบันแนวโน้มการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ได้เพิ่มมากขึ้นทั้งในกรอบพหุภาคีและกรอบภูมิภาค การรวมกลุ่มของอาเซียนจึงช่วยเพิ่มอำนาจการต่อรองกับกลุ่มเศรษฐกิจอื่น ๆ และนำมาซึ่งผลประโยชน์โดยรวมของภูมิภาค

๒.๕ การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของปัจจัยการผลิตจะช่วยเพิ่มสวัสดิการและยกระดับความเป็นอยู่ของผู้บริโภคให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากผู้บริโภคสามารถเลือกสรรสินค้าต่าง ๆ ได้หลากหลายมากขึ้นในราคาที่ถูกลง รวมทั้งได้รับสินค้าที่มีมาตรฐานในระดับภูมิภาคและระดับโลก

๒.๖ ความร่วมมือที่เข้มข้นจะช่วยพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนโดยยกระดับกระบวนการผลิต และเกื้อกูลกันในช่วงตอนกระบวนการผลิต ตั้งแต่กระบวนการจัดซื้อกระบวนการผลิต และการตลาด

๒.๗ ผลประโยชน์ข้างเคียงจากการเป็นประชาคมคือ ช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากการประหยัดต่อขนาด การแบ่งงานกันทำและการพัฒนาความชำนาญในการผลิตตลอดจนมีการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ร่วมกัน

ในส่วนของไทยภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนมาโดยตลอด เนื่องจากเห็นว่าอาเซียนเป็นตลาดที่มีความสำคัญและมีศักยภาพในการเจริญเติบโตต่อไป การส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในสาขาสำคัญจะช่วยให้ไทยสามารถขยายการค้าและการลงทุนในสาขาที่ไทยมีศักยภาพได้มากขึ้นเช่น สาขาผลิตภัณฑ์อาหาร รวมถึงสาขาบริการ อาทิ การท่องเที่ยว การบริการสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งสาขาต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสาขาที่อาเซียนเร่งรัดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจให้เห็นผลเป็นรูปธรรม ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องเร่งปรับตัวใช้โอกาสจากการลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่โดยเฉพาะสาขาที่ไทยมีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน สำนักงานข้าราชการพลเรือน (๒๕๕๕) ได้กล่าวถึงแนวความคิดเกี่ยวกับประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนไว้ว่า อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอยู่ร่วมกันภายใต้แนวความคิดสังคมที่เอื้ออาทรมีสวัสดิการทางสังคมที่ดี มีความมั่นคงทางสังคม มีความอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยเน้นการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจระหว่างประเทศสมาชิกในด้านความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ระดับภูมิภาคร่วมกัน ทั้งนี้การเสริมสร้างรากฐานและความเชื่อมโยงระหว่างกันที่แข็งแกร่งนำไปสู่ความเข้าใจของการเป็นเพื่อนบ้านที่ดี การรู้เขารู้เรา และมีความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกภายใต้สังคมที่เอื้ออาทร ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนมีเป้าหมายเพื่อต้องการให้ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้าน โดยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและการจัดการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนในระดับรากหญ้าการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งรับรู้ข่าวสารซึ่งเป็นรากฐานที่นำไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป ในที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๑๔ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ได้ให้การรับรองแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อเป็นกรอบและกิจกรรมที่ทำให้อาเซียนบรรลุเป้าหมายการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนภายในปี ๒๕๕๘ โดยแผนงานเน้นให้เกิดการส่งเสริมความร่วมมือกันของประเทศสมาชิกในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยความร่วมมือใน ๖ ด้าน

๑. ปัญหาด้านสาธารณสุข เช่น โรคติดต่อที่อาจเกิดจากการเคลื่อนย้ายแรงงานและนักท่องเที่ยวโดยเสรี

๒. ปัญหาการให้บริการสาธารณสุขไปภาคพื้นฐานต่าง ๆ ที่ไม่เพียงพอ และปัญหาสิ่งแวดล้อมเนื่องจากประชากรที่เพิ่มขึ้น

๓. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีภัยพิบัติ

๔. มีการส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศสมาชิก

๕. มีการช่วยเหลือด้านกงสุลแก่ประชาชนอาเซียนในประเทศที่สาม

๖. การสร้างอัตลักษณ์ร่วมกันของอาเซียน และการสร้างความรู้สึกร่วมของประชาชนให้ตระหนักถึงหน้าที่ในการเป็นประชากรของอาเซียน

ความหมายและประเภทของจุดผ่านแดน

วิถีชีวิตและกิจกรรมของประชาชนที่อาศัยอยู่ตามชายขอบประเทศหรือตามแนวพรมแดน ซึ่งยังคงยึดถือและปฏิบัติสืบต่อกันมา ก่อให้เกิดด่านประเพณีแล้วพัฒนาการมาเป็นจุดผ่านแดนประเภทต่างๆ และขยายผลเป็นตลาดการค้าชายแดน จากการกำหนดเส้นเขตแดนเพื่อแสดงอาณาบริเวณเขตการปกครอง ได้แบ่งชุมชนที่เคยอาศัยอยู่ร่วมกันนับแต่ครั้งโบราณกาลออกไปเป็นชุมชนของประเทศที่จัดตั้งขึ้นใหม่ มีกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่แตกต่างกัน แม้ว่าชุมชนจะถูกแบ่งออกตามแนวเส้นเขตแดนของประเทศแต่ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตยังคงดำเนินสืบต่อเนื่องเรื่อยมา เส้นทางหรือช่องทางเดินผ่านเส้นเขตแดนหรือชายแดนของสองประเทศที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนใช้เดินทางเพื่อมาร่วมกันประกอบกิจนั้น ๆ ถูกเรียกว่า ด่านประเพณี หรือกล่าวอีกประการได้ว่า ด่านประเพณีคือ ช่องทางธรรมชาติตามแนวชายแดนที่เป็นเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างสองชุมชนที่เคยเป็นชุมชนเดียวกันในครั้งโบราณกาล ด่านประเพณี หรือช่องทางธรรมชาติ ณ เขตแดน หรือชายแดนที่ใช้เป็นจุดข้ามประเทศหรือจุดผ่านแดนเหล่านี้ เมื่อพิจารณาลักษณะทางภูมิศาสตร์สามารถจำแนกได้ ๒ ลักษณะ ดังนี้ ๑. ชายแดนที่มีลักษณะเป็นพื้นดินติดต่อกัน ด่านประเพณี ณ บริเวณนี้จะเรียกว่าช่อง เช่น ช่องสะง่า ช่องจอม เป็นต้น ๒. ชายแดนที่มีแม่น้ำขวางกั้นพื้นที่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำจะเป็นด่านประเพณีที่เรียกว่าจุดรวมเรือ หรือจุดจอดเรือ เช่น จุดรวมเรือบ้านนาทราย เป็นต้น ด่านประเพณีหรือจุดผ่านแดนจำแนกออกได้ ๕ ประเภท และอยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑. จุดผ่านแดนถาวร เป็นจุดที่รัฐบาลไทยและรัฐบาลของประเทศที่มีพรมแดนติดกันประกาศให้มีการสัญจรไปมาทั้งบุคคล สิ่งของ และยานพาหนะ มีการดำเนินการเรื่องพิธีการตรวจคนเข้าเมืองและพิธีการศุลกากร ตามกฎหมายของทั้งสองประเทศ เพื่อการค้า การท่องเที่ยวและอื่น ๆ วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศ นักท่องเที่ยว และยานพาหนะสามารถสัญจรไปมาเพื่อการค้า การท่องเที่ยวและอื่น ๆ โดยคำนึงถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของทั้งสองประเทศ และได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ผู้มีอำนาจในการเปิดจุดผ่านแดนถาวร ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทย ประกาศเปิดจุดผ่านแดนถาวร และมีผลบังคับใช้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒. จุดผ่านแดนชั่วคราว เป็นจุดที่เปิดเป็นการเฉพาะกิจเพื่อเหตุฉุกเฉินจำเป็นเท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจการค้าในบริเวณนั้นหรือพื้นที่ใกล้เคียง ไม่มีจุดผ่านแดนประเภทอื่นหรือมีแต่ไม่สามารถใช้หรือไม่เหมาะกับการใช้ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เมื่อครบกำหนดเวลาหรือวัตถุประสงค์แล้วจะปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวทันที เช่น การสร้างสะพานข้ามแม่น้ำระหว่างประเทศ เป็นต้น วัตถุประสงค์เพื่อการใดการหนึ่งโดยเฉพาะ ภายในห้วงเวลาที่กำหนดไว้แน่นอนเฉพาะกิจสอดคล้องกับสถานการณ์ระหว่างประเทศ และความเหมาะสมทางการเมือง เมื่อครบกำหนดเวลาหรือบรรลุ

วัตถุประสงค์เฉพาะแล้วจะเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวทันที ผู้มีอำนาจในการเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราว ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทยประกาศเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราว ตามความเห็นชอบหลักการของคณะอนุกรรมการพิจารณาการเปิดจุดผ่านแดนของสภาความมั่นคงแห่งชาติ

๓. จุดผ่อนปรนเพื่อการค้า เป็นจุดที่จังหวัดชายแดนผ่อนปรนให้มีการค้าขายบริเวณชายแดนในพื้นที่และประเภทสินค้าที่กำหนดไว้เป็นกรณีพิเศษสำหรับสินค้าเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่จำเป็นต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชนทั้งสองประเทศ วัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเพื่อนบ้านในด้านมนุษยธรรมและส่งเสริมความสัมพันธ์ของประชาชนในระดับท้องถิ่น โดยการผ่อนปรนให้มีการค้าขายสินค้าอุปโภคบริโภคและยารักษาโรคที่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อผลทางด้านจิตวิทยา ผู้มีอำนาจในการเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย ได้นำเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณาการเปิดจุดผ่านแดน สภาความมั่นคงแห่งชาติก่อน เพื่อพิจารณาให้รอบคอบในประเด็นต่างๆ เช่น สถานการณ์บริเวณชายแดนในเขตประเทศเพื่อนบ้านตรงข้ามพื้นที่ที่จังหวัดเสนอปัญหาการปะทะกันของกองกำลัง ความเหมาะสมของพื้นที่ เป็นต้น การประกาศจุดผ่อนปรนของผู้ว่าราชการจังหวัดให้ดำเนินการกำหนดประเภทสินค้า บริเวณที่ซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า ระยะเวลาในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า หลักการนำเข้า - ส่งออกและวงเงินการค้าขายมูลค่าไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทต่อคนต่อวัน สำหรับบริษัทจดทะเบียนให้เป็นไปโดยเสรีไม่จำกัดจำนวน ทั้งนี้การส่งออก และนำเข้าให้กระทำ ณ จุดผ่านแดนที่กรมศุลกากรกำหนด และมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่โดยปฏิบัติตามระเบียบทางด้านกรมศุลกากร กระทรวงพาณิชย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย และให้มีการประสานการปฏิบัติของหน่วยงานในพื้นที่ชายแดนที่เกี่ยวข้องด้วย

๔. ช่องทางตามกฎหมายศุลกากร การเปิดและปฏิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร มุ่งเน้นเพื่อประโยชน์การค้าเป็นหลัก ช่องทางตามกฎหมายศุลกากรแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๔.๑ ทางอนุมติ (ด้านพรมแดน) ตามมาตรา ๓ และมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.๒๔๘๐ ปัจจุบันเฉพาะช่องทางด้านพรมแดนทางบก และพื้นที่ทางน้ำที่มีพรมแดนต่อเนื่องใกล้เคียง จำนวน ๔๘ ช่องทาง

๔.๒ ช่องทางอนุมติชั่วคราว ตามมาตรา ๕ ทวิ (ฉบับที่ ๗) แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.๒๔๘๐ เป็นการเปิดระยะสั้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการขนส่งสินค้าผ่านแดนเป็นครั้งคราว และหมดสถานะทันทีเมื่อการดำเนินการเสร็จสิ้นในแต่ละครั้ง เนื่องจากพื้นที่ชายแดนยังคงมีสถานการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงได้ ดังนั้น คณะอนุกรรมการพิจารณาการเปิดจุดผ่านแดน สภาความมั่นคงแห่งชาติ จึงกำหนดแนวทางให้กรมศุลกากรประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ในกรณีอนุมติเปิดช่องทางอนุมติชั่วคราว

๕. ช่องทางธรรมชาติ เป็นช่องทางบริเวณชายแดนเพื่อการเดินทางเข้า - ออกของประชาชนที่เดินทางไปมาหาสู่กันลักษณะเยี่ยมญาติ ซึ่งตั้งแต่สมัยโบราณมิได้มีประกาศให้เป็นจุดผ่านแดนประเภทใด หรือเป็นช่องทางที่เคยประกาศเป็นจุดผ่านแดนชั่วคราวหรือจุดผ่อนปรน

การค้าชายแดนที่ได้ประกาศยกเลิกเมื่อหมดภารกิจหรือหมดความจำเป็นแล้ว แต่ยังคงมีการเข้า - ออกของประชาชนอยู่ ซึ่งการเดินทางดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย

แนวความคิดเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๕๔) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะ ๕ ปี ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ โดยใช้ประโยชน์สูงสุดจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ซึ่งขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน โดยที่การดำเนินความร่วมมือระดับอนุภาคเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้นในทุกมิติ ซึ่งส่งผลให้มีการขยายตัวด้านการค้าและการลงทุน ทั้งภายในอนุภูมิภาค ระหว่างอนุภูมิภาค กับภูมิภาคอาเซียน ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากศักยภาพการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคใกล้เคียง และขยายไปถึงกรอบความร่วมมือสำคัญอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาคและภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

๑. การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะแผนงานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ Greater Mekong Subregional Economic Cooperation (GMS - EC) ร่วมกับยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง Ayeyawady - Chao phraya - ekong Economic Cooperation Strategy (ACMECS) แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย Indonesia - Malaysia - Thailand Growth Triangle : IMT - GT ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอล สำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ Bay of Bengal Initiative for Multisectoral Technical and Economic Cooperation (BIMSTEC) และความร่วมมือภายใต้คณะกรรมการว่าด้วยยุทธศาสตร์ร่วมในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย - มาเลเซีย (Thailand - Malaysia on Joint Development Strategy for Border Areas : JDS) เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ ได้แก่

๑.๑ พัฒนาบริการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล โดยเฉพาะรูปแบบบริการขนส่งทั้งทางถนน รถไฟ รถไฟรางคู่ และการขนส่งทางน้ำ การเดินเรือชายฝั่ง ตลอดจนการพัฒนาท่าเรือชายแดน ศูนย์เศรษฐกิจชายแดน และการอำนวยความสะดวก การผ่านแดนที่รวดเร็วที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การพัฒนาระบบเครือข่ายและการบริหารเครือข่ายธุรกิจของภาคบริการขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกัน และเกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ซึ่งนำไปสู่การลดต้นทุนทางธุรกิจ การปรับปรุงประสิทธิภาพ ความเชื่อมโยงระบบการขนส่ง ระบบอำนวยความสะดวกการเดินทาง การค้า และการขนส่งสินค้าผ่านแดนและข้ามแดน โดยใช้ศักยภาพการเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐานในทุกแนวพื้นที่เศรษฐกิจที่มีอย่างสูงสุด โดยมีการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงในภาพรวมของประเทศและการเชื่อมโยงในแต่ละแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละอนุภูมิภาคและระหว่าง

อนุภูมิภาคในภูมิภาคอาเซียนและพัฒนาความเชื่อมโยงต่อเนื่องตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน รวมทั้งแผนความเชื่อมโยงกับระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ของอนุภูมิภาคข้างเคียง โดยรัฐลงทุนนำในโครงการที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศในแต่ละแนวพื้นที่เศรษฐกิจพร้อมทั้งเปิดโอกาสการร่วมลงทุนแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

๑.๒ ปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดจำนวนเอกสารและระยะเวลาที่ใช้ในกระบวนการขนส่งผ่านแดนและข้ามแดน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยและอนุภูมิภาคโดยรวมในด้านการลดต้นทุนค่าขนส่งและโลจิสติกส์

๑.๓ พัฒนาบุคลากรในธุรกิจการขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อเพิ่มศักยภาพของภาคเอกชนไทย ซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบการไทยสามารถเชื่อมโยงการค้าในธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ได้ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานรวมทั้งพัฒนาผู้ประกอบการโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีความรู้ด้านศักยภาพการพัฒนาธุรกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและความรู้ในการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจและช่องทางส่งออกในอนุภูมิภาคในการพัฒนาบุคลากรด้านธุรกิจการขนส่งและโลจิสติกส์ด้วยในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

๑.๔ เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน เขตเศรษฐกิจชายแดน ตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในของประเทศ โดยเชื่อมโยงเครือข่ายการขนส่งที่เชื่อมโยงปัจจัยการผลิต ระบบการผลิต ห่วงโซ่การผลิตระหว่างประเทศ และประตูส่งออกตามมาตรฐานสากลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับพื้นที่เศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่มีการพัฒนาในประเทศเพื่อนบ้านกับเขตเศรษฐกิจชายแดนไทยและพื้นที่เศรษฐกิจตอนใน โดยมีศูนย์ประสานงานระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณเมืองชายแดนที่สำคัญ

๒. การพัฒนาลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน มุ่งเน้นความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างฐานการผลิตตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ที่สามารถสนองตอบการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ ได้ดังนี้

๒.๑ พัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การเกษตรและการแปรรูปการเกษตร และการท่องเที่ยวในภูมิภาคโดยมีแผนงานเชิงรุกต่อการดำเนินนโยบายของมหาอำนาจในภูมิภาคด้านการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะการพัฒนาตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงตามแนวตะวันออก - ตะวันตก ตามแนวเหนือ - ใต้ และแนวตอนใต้ของแผนงาน GMS และเชื่อมโยงแนวพื้นที่เศรษฐกิจของ IMT - GT ที่มีศักยภาพและความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงเพื่อให้เปิดช่องทางการเชื่อมโยงที่มีความหลากหลาย โดยหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมหารือกับภาคเอกชนในการกำหนดแผนการลงทุน และหารือกับภาครัฐและภาคเอกชนของประเทศเพื่อนบ้านในกรอบการหารือระหว่างภาครัฐและเอกชน

๒.๒ พัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดน ให้มีบทบาทการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนที่พัฒนาต่อเนื่องและพื้นที่ใหม่ โดยเฉพาะการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ มาตรฐานการให้บริการและอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่านแดน ขีดความสามารถของบุคลากรและผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อสนับสนุน

การพัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงและมีมาตรการรองรับที่เหมาะสม ทั้งนี้ ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนต้องคำนึงถึงศักยภาพ ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้านตามกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่าง ๆ และความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงระหว่างประเทศตามแผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน

๒.๓ บูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเชื่อมโยงแผนพัฒนาเพื่อให้บรรลุประโยชน์ร่วมทั้งด้านความมั่นคงและเสถียรภาพของพื้นที่เป็นปัจจัยเริ่มแรกของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

๓. การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีการผลักดันให้ไทยมีบทบาทนำในเวทีระหว่างประเทศในประชาคมอาเซียน ต้องมีการเตรียมการดังนี้

๓.๑ พัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนที่มีศักยภาพ ในการร่วมพัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วนเศรษฐกิจ ภาคการผลิต รวมทั้งผู้ประกอบการต้องเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาคมอาเซียนและศึกษากฎระเบียบข้อตกลงต่าง ๆ เพื่อให้มีความเข้าใจชัดเจนในความเป็นเสรีทั้งด้านการค้า การลงทุน และการบริการ

๓.๒ กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน

๔. การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างภูมิภาค โดยมีบทบาทในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก เพื่อรักษาสมดุลในปฏิสัมพันธ์ระหว่างไทยและมหาอำนาจต่าง ๆ ทั้งในระดับโลกและภูมิภาค และประโยชน์อื่น ๆ ของประเทศ

๕. การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศในลักษณะเกื้อกูลกันผ่านกิจกรรมเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตและการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างกันอย่างเสรีและมีประสิทธิภาพ ได้ดังนี้

๕.๑ เร่งดำเนินการด้านความร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานฝีมือระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคซึ่งช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของไทยและประเทศเพื่อนบ้านไปพร้อมกัน พร้อมจัดทำแผนบูรณาการกับประเทศเพื่อนบ้านด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษา และทักษะแรงงาน รองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศ และอนุภูมิภาค

๕.๒ ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศโดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและวัตถุดิบในประเทศการใช้ประโยชน์จากสิทธิพิเศษของประเทศเพื่อนบ้านในการผลิตเพื่อส่งออก การสร้างตราสัญลักษณ์และสร้างเครือข่ายธุรกิจโดยการหาตัวแทนและหุ้นส่วนในต่างประเทศ การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งธุรกิจและการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ การจัดตั้งหอการค้าและสมาคมธุรกิจเอกชนของไทยในต่างประเทศจัดตั้งเวทีประสานงานระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนควบคู่กับสภาธุรกิจของกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค และศูนย์ประสานงานระดับท้องถิ่นกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณชายแดน

๖. การผลักดันการจัดทำความตกลงการค้าเสรี และวางแนวทางป้องกันผลเสียที่เกิดขึ้น
เร่งขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจผ่านความตกลงเขตการค้าเสรี และกำหนดมาตรการให้ความ
ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนสร้างองค์ความรู้ให้กับภาคธุรกิจเพื่อให้สามารถพัฒนา
ศักยภาพและโอกาสของตนเองในการใช้ประโยชน์จากการเปิดการค้าเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาค
ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการสนับสนุน

๗. การส่งเสริมให้นักลงทุนต่างชาติใช้ประเทศไทยเป็นฐานธุรกิจในภูมิภาคเอเชีย
และการสนับสนุนบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไรด้วย

๘. การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาภายในประเทศ
ตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่นให้พร้อมต่อการเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงในบริบทโลก
เอเชียแปซิฟิก อาเซียน และอนุภูมิภาคได้แก่

๘.๑ เสริมสร้างศักยภาพชุมชนท้องถิ่นให้รับรู้ เตรียมพร้อมรับกระแสการเปลี่ยนแปลง
ทั้งภายใน และภายนอกประเทศ โดยการพัฒนางานองค์ความรู้และเสริมสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้
รวมทั้งส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีในระดับประชาชนโดยผ่านการเชื่อมโยง
เครือข่ายทางชุมชนและวัฒนธรรม

๘.๒ สนับสนุนกลไกการพัฒนาระดับพื้นที่ โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหารงาน
จังหวัดแบบบูรณาการในพื้นที่ ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด
โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนให้มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวทันโลกและสามารถพัฒนาเชื่อมโยงกับประเทศ
เพื่อนบ้านในทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาร่วมกันระหว่างประเทศ

การบริหารการพัฒนาพื้นที่ชายแดน

แนวคิดการบริหารการพัฒนาเป็นแนวคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางที่ทำให้นโยบาย
หรือเป้าหมายที่วางไว้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการลดอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ และให้การดำเนินงาน
เป็นไปอย่างราบรื่น แนวคิดการบริหารการพัฒนาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนา
เขตพื้นที่การค้าชายแดนให้เป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดนให้มี
ประสิทธิภาพ Weidner (1962) ให้ความหมายของการบริหารการพัฒนา หมายถึงการปรับวิธีการ
ของการบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของเป้าหมายต่าง ๆ ของรัฐบาล ซึ่งต้องทราบถึงความต้องการ
ของรัฐบาลจุดมุ่งหมายที่มีการพัฒนาอย่างไรจึงสามารถนำมาบริหารและพัฒนาได้ เพื่อให้บรรลุ
ถึงความสำเร็จของเป้าประสงค์นั้นสามารถแบ่งการบริหารการพัฒนาเป็น ๒ ส่วน คือ กระบวนการ
เป็นกระบวนการบริหารงานของภาครัฐที่นำไปสู่ความสำเร็จตามนโยบายต่าง ๆ ทั้ง ด้านการเมือง
เศรษฐกิจ และสังคม และความรู้ทางวิชาการ เป็นการบริหารการพัฒนาที่รัฐบาลมุ่งประสงค์
หาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งการยอมรับขึ้นอยู่กับบุคคลของกลุ่มคนหรือประเทศนั้น ๆ
จากแนวทางการบริหารการพัฒนาดังกล่าว ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒
ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ (๒๕๖๐) ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาแนวทางการพัฒนา
๑. เครือข่ายการเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและมีการใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ
๒. ระบบห่วงโซ่มูลค่าในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียนเพิ่มขึ้น ๓. ประเทศไทยเป็นฐานเศรษฐกิจ
การค้า และการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียน และเอเชีย รวมทั้งมีการพัฒนาส่วนขยายจาก
แนวระเบียงในอนุภูมิภาคให้ครอบคลุมภูมิภาคอาเซียน เอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ ๔. ประเทศ

ไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญในทุกกระบวนซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ได้ให้ความสำคัญกับโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและการปกครอง โดยรายละเอียดของยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดน ดังกล่าว ยังมุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมจากกรอบ แนวความคิดการพัฒนาพื้นที่ชายแดนผู้เขียนได้นำประสบการณ์จากการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการค้าการลงทุน และเขตพื้นที่ชายแดนเพื่อนำมาบูรณาการให้เกิดองค์ความรู้เชิงประจักษ์กับกรอบ แนวคิดการพัฒนาพื้นที่ชายแดน ได้ดังนี้

๑. เศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนนั้น นอกจากเศรษฐกิจ ในระดับประเทศแล้วต้องคำนึงถึงการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ชุมชน และเศรษฐกิจในระดับ คริวเรือนด้วย เมื่อมีการพัฒนาเขตพื้นที่ชายแดน ต้องเกิดระบบเศรษฐกิจแบบครบวงจร กล่าวคือ ในระดับประเทศได้มูลค่าการนำเข้าส่งออกสินค้าและบริการในปริมาณที่มากขึ้น ส่งผลให้เกิดสภาพ คล่องในระบบเศรษฐกิจระดับประเทศและเกิดการค้าการลงทุนเพิ่มมากยิ่งขึ้นในระดับภูมิภาค เป็นพื้นที่แหล่งผลิตสินค้าและบริการ เพื่อกระจายสินค้าไปยังต่างประเทศ ซึ่งสามารถสร้างระบบ เศรษฐกิจในภูมิภาคนั้น ๆ สำหรับระดับชุมชนและระดับครัวเรือนในเขตพื้นที่การค้าชายแดน ต้องได้รับผลกระทบในเชิงบวกจากเศรษฐกิจชายแดนที่ได้มาจากการค้าหรือการลงทุน เช่น เกิดการ จ้างงานในพื้นที่มากขึ้นทำให้ประชาชนมีอาชีพและแหล่งรายได้จากการทำงาน หรือการค้าขาย ในพื้นที่หรือส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งสามารถทำให้เศรษฐกิจ ของชุมชนและครัวเรือนดีขึ้นไปด้วย สอดคล้องกับกรมการค้าภายใน (๒๕๖๐) ได้สรุปสถานการณ์ มูลค่ารวมการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในช่วงเดือน มกราคม ๒๕๖๐ มีมูลค่ารวม ๑๐๑,๔๔๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๕๑ เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกัน ในปีที่ผ่านมา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการมูลค่าการค้าชายแดนของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น ทำให้ระบบเศรษฐกิจเกิดการไหลเวียนของสินค้าและบริการได้ดีมากขึ้นเช่นกัน ถึงแม้ว่ามูลค่าการค้าชายแดนส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศแล้วยังมีผลต่อระบบ การจ้างงานในพื้นที่มากขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากเป็นกลไกของการพัฒนาทางเศรษฐกิจทั้งระบบ นอกจากนี้ รัตนา สายคณิตและคณะ (๒๕๕๒) ได้กล่าวถึงการพัฒนาเศรษฐกิจคือ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลให้ระดับรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลายาวนาน เพื่อให้ระดับความอยู่ดีกินดีของประชากรสูงขึ้นกว่าเดิม

๒. สังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ของบุคคลในการอยู่ร่วมของประชาชนทั้งสองประเทศ ที่สามารถเข้า - ออก เพื่อติดต่อการค้าขายระหว่างช่องด่านชายแดนในพื้นที่นั้น ๆ นอกจากนี้แล้วยังหมายรวมถึงความสัมพันธ์เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมของสองประเทศที่ไม่ก่อให้เกิดความ ขัดแย้งระหว่างประเทศได้ ซึ่ง กาญจนา ศรีพฤทธิเกียรติ (๒๕๕๑) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นการดำรง อยู่ของระบบการผลิตและสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกัน สัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น วัฒนธรรม ทำให้ทราบว่าสังคมมีเอกลักษณ์และแตกต่างกันอย่างไร และได้ให้ความหมายของระบบนิเวศ ทางวัฒนธรรมเป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ วิธีการทำมาหากิน รูปแบบทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนค่านิยมและรูปแบบทางวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดรูปแบบความเป็นไปของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และการจัดการทรัพยากร

ที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ และแต่ละชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยย่อยของสังคม อันเป็นแนวทางการจัดการทรัพยากรและเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้งานวิจัยของ วีริวิชัย ปิยนนทศิลป์ (๒๕๕๙) ได้รวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับด้านสังคมของการค้าชายแดนกล่าวคือ สังคมของประชาชนระหว่างพื้นที่การค้าชายแดนระหว่างประเทศ การดำรงชีวิต ประเพณี พฤติกรรมการดำรงอยู่ของบุคคล ความเชื่อ ศาสนาและความศรัทธาของกลุ่มชนระหว่างประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ มักอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมและประเพณีเดียวกันจึงไม่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการเปิดด่านการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

๓. สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่ชายแดนจะต้องไม่ได้รับผลกระทบจากการค้า การลงทุน ในพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศ ซึ่งทำให้เกิดการสูญเสียและเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จินตนา บุญงการ (๒๕๕๒) ได้กล่าวว่า ขณะนี้ปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นพิษเป็นปัญหาสำคัญที่คนส่วนใหญ่ของโลกกำลังให้ความสนใจอย่างเต็มที่ เพราะปัญหาเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ที่สำคัญที่สุดคือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งถ้าหากเกิดปัญหากับสิ่งแวดล้อม จะกระทบต่อระบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดวงจรต่าง ๆ อย่างมีสัดส่วน ถ้าระบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาถูกทำลายธรรมชาติจะขาดความสมดุล มนุษย์ก็จะประสบปัญหาเกี่ยวกับการอยู่รอดด้วย เช่นเดียวกับการวิจัยของ วีริวิชัย ปิยนนทศิลป์ (๒๕๕๙) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการเปิดด่านการค้าชายแดนด้านกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันการเปิดด่านการค้าชายแดนทำให้อุตสาหกรรมประเภทต่างๆ เข้ามาในพื้นที่มากยิ่งขึ้น อาจทำให้ชาวบ้านไม่มีที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกินซึ่งส่งผลกระทบต่อารรุกป่าตัดไม้ทำลายป่าเพื่อการเพาะปลูกหรือเข้าไปยึดครองพื้นที่ป่าโดยผิดกฎหมายของนายทุน อีกทั้งการสร้างถนนผ่านป่าอนุรักษ์ อาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของสิ่งแวดล้อม และอาจกระทบถึงทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าได้

๔. ความมั่นคง หมายถึง ความสงบเรียบร้อยของสองประเทศในเขตพื้นที่ชายแดนที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการสู้รบ กระทบการค้ายาเสพติด หรือชนกลุ่มน้อยติดอาวุธซึ่งในเขตการพัฒนาพื้นที่ชายแดนนั้น ถ้าหากมีปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศคงยากต่อการพัฒนาเพื่อให้เกิดการเป็นด่านการค้าชายแดนได้ จากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในด้านการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่สถานการณ์ภาครัฐสามารถควบคุมสถานการณ์ได้เป็นอย่างดี อนึ่งประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เมียนมา ได้มีการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความมั่นคงภายในประเทศและชนกลุ่มน้อยในเขตการค้าชายแดนของประเทศไทย ปัจจุบันได้มีการประชุมปางโหลงในศตวรรษที่ ๒๑ ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นและขั้นตอนการเจรจาที่สำคัญในการนำเมียนมาไปสู่สันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

ดังนั้น การสร้างความมั่นคงระหว่างประเทศต้องอาศัยรัฐที่ต้องดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการผลักดันและเกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม เพราะเขตพื้นที่ชายแดนของประเทศไทยหลายแหล่งที่มีความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติได้ โดย บุญอริ ยีหะมะ (๒๕๕๔) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

การทหาร ความมั่นคง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ปრაภฏการณ์และกิจกรรมเหล่านี้ มีตัวแสดง ซึ่งคือ ผู้กระทำและผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของตัวแสดงอื่น ๆ ในปราภฏการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสังคมโลกในปัจจุบันที่ประเทศต่าง ๆ ล้วนมีปฏิสัมพันธ์ กับประเทศอื่น ๆ และองค์กรอื่น ๆ ไม่สามารถที่จะดำรงตนอย่างโดดเดี่ยว หรือเลือกที่ไม่ติดต่อกับค่า สมาคมกับตัวแสดงต่าง ๆ ได้ จึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกจากกรอบแนวคิด ของการพัฒนาพื้นที่ชายแดนที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้ง ๔ ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง ดังกล่าว การดำเนินการเพื่อการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นพื้นที่ด่านผ่านแดน เพื่อเป็นช่องทางในการกระจายสินค้าและบริการไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านนั้น ต้องศึกษาโครงสร้าง พื้นฐาน กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตดำเนินการพัฒนาพื้นที่จาก หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดด้วย ซึ่งการพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับ ประเทศเพื่อนบ้านของประเทศไทยต้องมีการศึกษาสภาพบริบทของพื้นที่อย่างละเอียดและลึกซึ้ง เพราะเมื่อหากมีการเปิดด่านแล้ว กลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบเป็นกลุ่มแรกคือประชาชนที่อาศัยอยู่ใน พื้นที่ ดังนั้นหน่วยงานทั้งองค์การภาครัฐและเอกชนต้องมีการศึกษาอย่างรอบคอบและรัดกุม

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ชายแดน

เห็นได้ว่าการพัฒนาเชิงพื้นที่ตามนโยบายของรัฐบาล ต้องมีความสอดคล้องและ เหมาะสมกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไปพร้อม ๆ กันด้วย ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในเขตพื้นที่ชายแดนต้องได้รับผลกระทบเชิงบวก หรือมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น มีรายได้มากขึ้น การมีงานทำมีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนเรื่องสุขภาพพื้นฐาน หรือมีโอกาสด้านการค้า การลงทุน และโอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น และไม่ได้รับผลกระทบในทางลบ เช่น เมื่อมีการ พัฒนาพื้นที่ชายแดนให้มีการติดต่อซื้อขายสินค้าและบริการในด้านชายแดนมากขึ้น อาจทำให้เกิด ขบวนการยาเสพติดชายแดน ลักลอบเข้าเมือง เป็นต้น และอาจเกิดผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Wayne Pace, Smith and Mills (1991) ได้กล่าวว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการบูรณาการในระดับบุคคล การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาองค์การทำให้เกิดผลผลิต ขององค์การและเป็นการสร้างโอกาสในการทำให้องค์การประสบความสำเร็จได้ ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ชายแดนได้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ที่ให้ความสำคัญเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่การค้า ชายแดน เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ ซึ่งประเทศไทยต้องใช้ประโยชน์ จากศักยภาพและภูมิสังคมเฉพาะของพื้นที่ และการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อเสริมจุดเด่นในระดับ ภาคและจังหวัดในการเป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญ ประกอบกับการขยายตัวของประชากร ในเขตเมืองเป็นโอกาสในการกระจายความเจริญและยกระดับรายได้ของประชาชนโดยการพัฒนา เมืองให้เป็นเมืองนำอยู่ และมีศักยภาพในการรองรับการค้าการลงทุน รวมทั้งลดแรงกดดันจาก การกระจุกตัวของพัฒนาในกรุงเทพฯ และภาคกลางไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้การเป็นส่วนหนึ่ง ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นโอกาสในการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเชื่อมโยง การค้าการลงทุนในภูมิภาคของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ชายแดนรัฐต้องมีรูปแบบและกระบวนการเพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบครอบคลุมมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ การสร้างรายได้ ความมั่นคง การศึกษา สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในปัจจุบันการเปิดด้านการค้าชายแดนในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทยยังไม่เกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน ดังนั้นการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ระยะยาวได้ถ้าไม่ศึกษาสภาพบริบทของพื้นที่อย่างละเอียด โดยใช้กรอบการศึกษาความเหมาะสมของการเปิดด่านผ่านแดนเพื่อการค้าและการลงทุนหรือการนำเข้า - ส่งออกสินค้าและบริการ เพื่อให้การพัฒนาเขตพื้นที่การค้าชายแดนมีประสิทธิภาพและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลสำหรับการนำไปพิจารณาในการเปิดด่านผ่านแดนได้ ดังนี้

๑. ข้อมูลความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ต่อการพัฒนาเขตพื้นที่ชายแดน โดยข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีองค์การภาครัฐและเอกชนทุกภาคส่วนที่มีข้อมูลในการส่งเสริมสนับสนุน หรือข้อมูลที่เป็นอุปสรรคและปัญหาต่อการพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานในการตอบสนองนโยบายของภาครัฐเป็นไปอย่างรอบคอบและละเอียดมากที่สุด

๒. ข้อมูลความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ เป็นข้อมูลที่ต้องศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับความต้องการหรือไม่ต้องการในการพัฒนาเขตพื้นที่การค้าชายแดน เพราะประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดในการพัฒนาเขตพื้นที่ชายแดน จึงจำเป็นต้องศึกษาความพึงพอใจหรือความต้องการของประชาชนในพื้นที่เขตการพัฒนานั้น ๆ

๓. ข้อมูลแนวทางการพัฒนาพื้นที่ เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ประชาชน รวมถึงหน่วยงานอิสระต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยในการพัฒนาพื้นที่ชายแดน เช่น ข้อมูลแนวทางการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ ข้อมูลการค้าการลงทุน ข้อมูลปัญหาเชิงพื้นที่ เป็นต้น เพื่อทำให้เกิดความราบรื่นในการดำเนินการการพัฒนาพื้นที่ชายแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวความคิดเกี่ยวกับศักยภาพมนุษย์

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (๒๕๔๒) ได้ทำการทดสอบทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายเพื่อเสนอต่อสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยการศึกษาเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจของสังคมชนบท ผลการวิจัยพบว่าทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายมีลักษณะผสมผสานความรู้ทางสังคมวิทยาเกี่ยวกับการจัดระเบียบทางสังคมหรือองค์การทางสังคม และความรู้ทางมานุษยวิทยาที่เกี่ยวกับการแพร่กระจายนวัตกรรมอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาในสังคมเข้าด้วยกัน ทฤษฎีนี้มีความเป็นจริงและใช้ได้กับสังคมไทยทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่เป็นศักยภาพ (Potential) ของชุมชน ประกอบด้วยทรัพยากรมนุษย์ องค์การทางสังคมภาวะผู้นำ การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับข้าราชการของรัฐ หมายความว่าหากชุมชนใดมีปัจจัยดังกล่าวครบ ก็มีแนวทางว่าชุมชนนั้นมีความเจริญมากกว่าชุมชนที่มีปัจจัยเหล่านั้นน้อยกว่า และส่วนของการแพร่กระจายนวัตกรรมมีส่วนประกอบที่สำคัญคือการฝึกอบรมช่วยเร่งปัจจัยต่าง ๆ กล่าวคือในทฤษฎีศักยภาพและการแพร่กระจายนี้เชื่อว่า

ความเจริญเกิดขึ้น ณ จุดใดจุดหนึ่งหรือชุมชนใดชุมชนหนึ่งก่อนแล้วจึงแพร่กระจายออกไปยังแหล่งอื่นการแพร่กระจายเกิดขึ้นโดยการติดต่อกันระหว่างคนต่างชุมชนหรือชาวบ้านกับข้าราชการของรัฐ ซึ่งมีวัฒนธรรมความรู้และความชำนาญต่างกัน การติดต่อกันนี้จึงเป็นการแพร่ความรู้ ความคิดและสิ่งใหม่ ๆ ที่เรียกว่านวัตกรรม ทฤษฎีศึกษภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายมีส่วนประกอบที่สำคัญ ๒ ส่วน ได้แก่ ๑. ศักยภาพการพัฒนา ประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์องค์การสังคมและภาวะผู้นำ ๒. การแพร่กระจายคือ การติดต่อกับโลกภายนอก การพัฒนาเกิดจากการติดต่อกันระหว่างสังคมโดยเฉพาะสังคมด้อยพัฒนาที่ติดต่อกับสังคมพัฒนาทำให้สังคมด้อยพัฒนามีระดับการพัฒนาสูงขึ้น

ทฤษฎีศึกษภาพในการพัฒนาและการแพร่กระจายมีลักษณะผสมผสานความรู้ทางสังคมวิทยาและความรู้ทางมนุษยวิทยา รวมทั้งได้นำองค์ประกอบทางกายภาพหรือสรีรภาพเข้ามาร่วมพิจารณาด้วย ทฤษฎีนี้กล่าวถึงสังคมหนึ่งสังคมใดมีการพัฒนาหรือเจริญก้าวหน้าขึ้นต้องมีปัจจัยหลายอย่างสนับสนุน โดยกล่าวถึง ๖ ประการ คือปัจจัยทางทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ องค์การทางสังคม ภาวะผู้นำในหมู่บ้าน การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับข้าราชการของรัฐ และการฝึกอบรม โดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนที่เป็นศักยภาพของชุมชน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย ๔ ประการแรก คือ หากชุมชนใดมีปัจจัยทั้ง ๔ ประการครบครัน มีแนวโน้มว่าชุมชนนั้นมีความเจริญมากกว่าชุมชนที่มีปัจจัยเหล่านี้น้อย ส่วนปัจจัยที่ ๕ เป็นส่วนของทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม ทฤษฎีนี้เชื่อว่าความเจริญเกิดขึ้น ณ ชุมชนใดชุมชนหนึ่งก่อนแล้วแพร่กระจายออกไปยังแหล่งอื่นหรือชุมชนอื่น โดยมีการติดต่อกันระหว่างคนต่างชุมชนหรือโดยเฉพาะคนที่ต่างวัฒนธรรมกันเป็นการแพร่กระจาย ความรู้ ความคิดและสิ่งแปลกใหม่ ที่เรียกว่า นวัตกรรม ส่วนการฝึกอบรมเป็นปัจจัยเสริมแรงผลักดันให้ชุมชนมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น Rogers (2003) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกระบวนการแพร่กระจายว่าประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญคือ นวัตกรรม การสื่อสารโดยผ่านสื่อช่วงเวลาหนึ่ง เข้าสู่หมู่สมาชิกของระบบหนึ่ง ทั้งนี้ Rogers ได้กล่าวว่า นวัตกรรม หมายถึงความคิด การปฏิบัติ หรือวัสดุสิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ปัจเจกชนคิดเอาว่าเป็นของใหม่ การรับเอานวัตกรรมมีขั้นตอนหรือกระบวนการรับนวัตกรรม ซึ่งมี ๕ ขั้นตอนคือ ขั้นตระหนักถึงนวัตกรรม ขั้นสนใจนวัตกรรม ขั้นประเมินค่านวัตกรรม ขั้นทดลองใช้ ขั้นรับนวัตกรรมทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรมของ Roger แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับนวัตกรรมกับปัจจัย ๕ ประการ คือ ปัจเจกบุคคล ระบบสังคม การสื่อสาร ตัวนวัตกรรม และระยะเวลาคือทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันในการที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรมทฤษฎีศึกษภาพในการพัฒนาและการแพร่กระจายให้ความสำคัญต่อการพัฒนาในสังคมปัจจุบัน เพราะการที่ชุมชนมีปัจจัยทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ องค์การ สังคม ผู้นำของชุมชน การศึกษา และการติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยว กระบวนการสื่อสารถ่ายทอดและการพัฒนาย่อมเกิดขึ้น มีการรับเอาแนวคิด วิทยาการใหม่ ๆ มาปรับใช้ในชุมชนของตน ระบบสังคมหรือองค์กรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนสามารถปรับกิจกรรมให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือทรัพยากรท้องถิ่นให้เหมาะสมกับชุมชนได้ ทั้งนี้โดยการเรียนรู้ การสื่อสารด้านวัฒนธรรม ประเพณีจากนักท่องเที่ยว การเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมจากหน่วยงานรัฐหรือการติดต่อประสานงานระหว่างชุมชนด้วยตนเอง ซึ่งเป็นจุดที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการท่องเที่ยวที่สร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว และการรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว

ซึ่งชุมชนควรมีการปรับแนวคิดวิธีการต่างๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่งเกิดขึ้นในพื้นที่ที่ต้องการพัฒนาและที่สำคัญการพัฒนาจะบรรลุผลหากได้เรียนรู้ในรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมกับศักยภาพของชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภูวนาท พักเกตู (๒๕๖๑) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาเส้นทางการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมาะลำไย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ตั้งนี้จากการศึกษาการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวบนระเบียบเชิงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมาะลำไย เห็นได้ว่าศักยภาพของการเป็นเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวมีศักยภาพที่เพียงพอและความเหมาะสมในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทั้งการท่องเที่ยวเชิงสังคม ประเพณีและวัฒนธรรม ได้สอดคล้องกับทฤษฎีองค์ประกอบหลักของทรัพยากรการท่องเที่ยวของ Bramwell & Lane (1993) ให้ความเห็นว่าองค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวควรประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เส้นทางคมนาคมขนส่งที่เข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก และความเป็นมิตรไมตรีจากเจ้าของท้องถิ่น ทั้งการให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นแก่นักท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยได้มองเห็นถึงศักยภาพการเชื่อมโยงเส้นทางเพื่อเป็นแนวทางที่สามารถพัฒนาเส้นทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวให้ครบตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง ๓ ประเภท อันดับ ๑ การท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ อันดับ ๒ ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อันดับ ๓ แหล่งท่องเที่ยวทางวิถีชีวิตท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

๑. พัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในขั้นตอนการขอวีซ่าและการอำนวยความสะดวกในการตรวจลงตราแบบอิเล็กทรอนิกส์ และการผ่านแดนทั้งจุดเข้าออกชายแดนและสนามบิน โดยเฉพาะบริเวณด่านชายแดนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและการปรับปรุงกฎระเบียบให้มีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น

๒. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานตามหลักสากลโดยคำนึงถึงอารยสถาปัตยกรรมสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวคนพิการ เป็นต้น

๓. พัฒนาการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว ศูนย์ข้อมูล ศูนย์เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่โดยได้มุ่งเน้นการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ในการพัฒนารูปแบบสื่อความหมายเพื่อบอกเล่าข้อมูลท่องเที่ยวให้ดูน่าสนใจ

๔. ขยายศูนย์บริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวครอบคลุมทุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ และสร้างเครือข่ายอาสาสมัครอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว

ทั้งนี้ มีการจัดทำกลยุทธ์พัฒนาด้านระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว กลยุทธ์นี้เน้นการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐานให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก รวดเร็ว มีความปลอดภัยในการเดินทางและการบริการการขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักกับแหล่งท่องเที่ยวรองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยขยายความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมรวมถึงเส้นทางการท่องเที่ยวสู่ประเทศอาเซียน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

๑. พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัยในการเดินทางและการบริการขนส่งสาธารณะ โดยสามารถเชื่อมโยงระหว่าง แหล่งท่องเที่ยวหลักกับแหล่งท่องเที่ยวรองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเส้นทางการท่องเที่ยวสู่ ประเทศอาเซียน

๒. พัฒนามาตรฐานยานพาหนะและระบบการให้บริการขนส่งสาธารณะให้มีความ สอดคล้องและพอเพียงกับความต้องการเดินทางและมีความคล่องตัวและความสามารถในการเข้าถึง

๓. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสนับสนุนการวางแผนการเดินทาง โดยให้ มีระบบการให้บริการข้อมูลแบบครบวงจร (ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยปี พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๐)

วีรวิชัย ปิยนนทศิลป์ (๒๕๖๐) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อการค้า การลงทุนและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาพื้นที่ชายแดน ของประเทศไทยให้เป็นช่องทางการค้าและการลงทุน โดยผ่านจุดผ่านแดนที่มีการยกระดับให้เป็นจุด ผ่านแดนถาวร และพัฒนาจุดผ่านแดนใหม่ในการกระจายสินค้าและบริการไปประเทศเพื่อนบ้านนั้น เพราะไทยมีโอกาสและศักยภาพในการแข่งขันโดยเฉพาะภูมิภาคที่ประเทศเพื่อนบ้านต่างต้องการ บริโภคและอุปโภคสินค้าของประเทศไทย แต่การพัฒนาพื้นที่ต่างๆ ให้เป็นจุดผ่านแดนเป็นเรื่อง ที่มีความละเอียดอ่อนเป็นอย่างมาก เพราะบริบทในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน การศึกษา เพื่อการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นด่านผ่านแดนถาวรหรือการพัฒนาพื้นที่แห่งใหม่ควรมีการศึกษาปัจจัย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยรวมทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม ความมั่นคง ความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม กฎหมายระหว่างประเทศ การคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์ ซึ่งปัจจัยในแต่ละด้านต้องมีการบูรณาการเพื่อให้เกิดเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถ นำมาประกอบในการใช้เพื่อการดำเนินการผลักดันเป็นพื้นที่การค้าชายแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล รวมทั้งการผลักดันให้เกิดพื้นที่ในการส่งออก - นำเข้าสินค้าและบริการ เป็นนโยบายหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การคำนึงถึงผลกระทบต่าง ๆ จึงต้องให้เกิด แนวทางการพัฒนาได้โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตามไปด้วย

เทพรัศม์ สุริฝ่าย (๒๕๖๑) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทการค้าชายแดนในการ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษาจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร สามารถ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. ปัจจุบันการค้าชายบริเวณชายแดนไทย - ลาว ไม่สามารถเข้าสู่ระบบธุรกิจแบบ ครบวงจรได้ ก่อให้เกิดปัญหาการค้าชายไปมาไม่เป็นระบบ การบริหารจัดการพื้นที่ทางการค้าค่อนข้าง ยากและสินค้าที่นำมาขายบริเวณชายแดนเป็นสินค้าที่นำมาจากภูมิภาคอื่นของประเทศไทยหรือสินค้า ที่นำมาจากต่างประเทศ เช่น จีน เวียดนาม ญี่ปุ่นและออสเตรเลีย เห็นได้ว่ารายได้จากการขาย หรือจำหน่ายสินค้าชุมชนมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับมูลค่าของสินค้าที่นำมาจากภายนอกชุมชน และสินค้าที่นำมาจากต่างประเทศ เนื่องจากจังหวัดชายแดน ๓ จังหวัด เป็นเพียงเส้นทางผ่านหรือ เส้นทางกระจายสินค้าที่เชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ของจังหวัดหนองคาย จังหวัด มุกดาหารและจังหวัดนครพนม ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North Southern Economic Corridor : NSEC) และแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)

ของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub - region : GMS) โดยผ่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ ๑ หนองคาย - นครหลวงเวียงจันทน์ และตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East West Economic Corridor : EWEC) ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบ GMS และ ACMECS ระหว่างไทย ลาว พม่าและเวียดนาม ผ่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ ๒ จังหวัดมุกดาหาร และผ่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ ๓ จังหวัดนครพนม ส่งผลทำให้รายได้จากการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศมีจำนวนมากว่าสินค้าภายในประเทศและสินค้าภายในชุมชนอย่างเห็นได้ชัด (เรวดี แก้วมณี, ๒๕๕๕) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงรายได้ของประเทศไทยเห็นได้ว่ารายได้ส่วนหนึ่งมาจากการค้าชายแดนที่ทำให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัว ดังนั้น รัฐบาลควรพัฒนาการค้าชายแดนโดยเน้นการพัฒนาศักยภาพของจังหวัดชายแดนทั้งด้านอุตสาหกรรม ระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเส้นทางการขนส่งคมนาคมที่เอื้อต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและทำให้ระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศขยายตัวและส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นสร้างชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนให้เป็นกระบวนการ ทั้งกลุ่มผลิต กลุ่มแปรรูปและกลุ่มจำหน่าย จนสามารถพัฒนาไปสู่ชุมชนแห่งการค้าชายแดน นำสินค้าเข้าสู่ระบบการค้าระหว่างประเทศ โดยนำเอาทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสินค้าให้มีรูปแบบ คุณภาพ จุดเด่น เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

๒. ผลกระทบของการค้าชายแดนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร จากผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมการค้าชายแดนส่งผลกระทบต่อด้านบวกให้กับเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นผลมาจากประเทศไทยมีศักยภาพในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งเป็นฐานการค้า การลงทุน อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว รวมถึงศักยภาพของจังหวัดชายแดนทั้งจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ด้านอุตสาหกรรม ระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเส้นทางการขนส่งคมนาคมผ่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาวที่เอื้อต่อกิจกรรมการค้าชายแดนบริเวณชายแดนและที่สำคัญทั้ง ๓ จังหวัด เป็นประตูสู่การค้าเพื่อการนำเข้า - ส่งออกสินค้าไปสู่ประเทศจีน ประเทศเวียดนาม ประเทศญี่ปุ่น และประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น นอกจากนี้มีระบบการขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ เพื่อการขนส่งสินค้าและนักท่องเที่ยวเพื่อให้มีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชากรในพื้นที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากการเคลื่อนย้ายแรงงานทั้งจากคนในพื้นที่และแรงงานนอกพื้นที่ มีการเคลื่อนย้ายสินค้าทำให้เกิดอาชีพและการจ้างงานในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น คนในชุมชนมีงานและอาชีพให้เลือกทำจำนวนมาก มีรายได้พออยู่พอกินสามารถดูแลครอบครัวและลดภาระหนี้สิน มีระบบการขนส่งคมนาคมดีขึ้นสามารถนำเข้าและขนส่งสินค้านานาชาติได้รวดเร็ว ซึ่งเห็นได้ว่าในภาพรวมการค้าชายแดนส่งผลกระทบต่อด้านบวกให้กับเศรษฐกิจชุมชนบริเวณชายแดนทั้ง ๓ จังหวัด

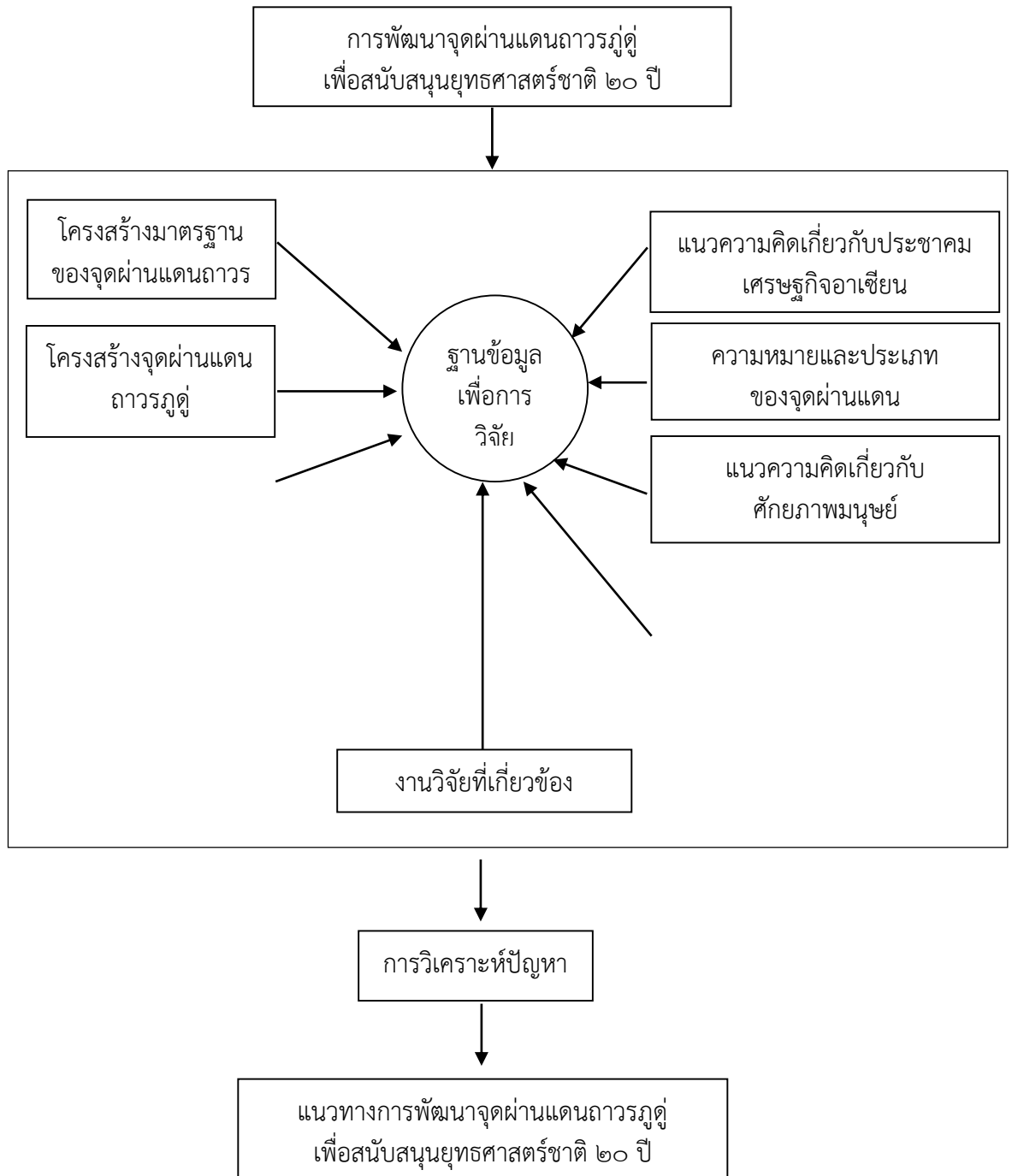
๓. การค้าชายแดนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพและต่อยอดให้ดีขึ้น ควรพัฒนาศักยภาพจังหวัดชายแดนที่เอื้อต่อการค้าชายแดนบริเวณชายแดนควบคู่กับการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งสร้างงานสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนส่งเสริมการจัดงานวัฒนธรรมประเภทต่าง ๆ ให้มีขนาดใหญ่ขึ้น โดยผูกการท่องเที่ยวเข้ากับการค้าชายแดนเพื่อสร้างรายได้ในเชิงการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม

ควรพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่อาจตามมาเนื่องจากบริเวณชายแดนเป็นเส้นทางผ่านไปยังประเทศต่าง ๆ มีคนเดินทางผ่านเข้าออกจำนวนมากต่อวันทั้งคนต่างถิ่นคนต่างชาติซึ่งอาจมีปัญหาต่าง ๆ ตามมา ดังนั้นรัฐบาลควรดำเนินหาแนวทางป้องกันหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อเนื่องและรุนแรงมากขึ้นในอนาคต

พุทธินันท์ บุญเรือง (๒๕๖๐) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจของชุมชนชายแดนต่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) การเกิดขึ้นของจุดผ่านแดนถาวรช่องกูดและการตอบสนองของคนท้องถิ่นในอำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์ อภิปรายผลได้ว่า อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นอำเภอหนึ่งที่มีเขตพื้นที่ติดอยู่กับชายแดนตรงข้ามกับแขวงไซยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อีกทั้งยังมีจุดผ่านแดนถาวรช่องกูดตั้งอยู่ที่บ้านม่วงเจ็ดต้น ภายใต้กระแสการพัฒนาเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นในบริเวณพื้นที่ได้รับการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ทำให้สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ มีความเปลี่ยนแปลงไปเป็นธรรมดา ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งของจุดเริ่มต้นของการผสมผสานกลมกลืนทางสังคม วัฒนธรรม เห็นได้ว่าเมื่อสังคมมีการพัฒนามากขึ้นส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมตามมา การเกิดขึ้นของจุดผ่านแดนช่องกูดทำให้มองเห็นว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างทางสังคมและพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่แทรกเข้ามากับระบบข่าวสารที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตและแผนพัฒนาประเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม กระแสทุนนิยมทำให้เกิดการประกอบอาชีพที่ใช้เครื่องจักรกลในการทำงานส่งผลทำลายวัฒนธรรมวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม การศึกษาวิจัยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจของชุมชนต่อการเกิดขึ้นของจุดผ่านแดนถาวรช่องกูดว่าการเปลี่ยนแปลงแบบแผนทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ดังนั้นหากพิจารณาจากทฤษฎีวิวัฒนาการ (Evolutionary Theory) แล้วสามารถที่จะอธิบายปรากฏการณ์ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นอำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์ ชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับ จากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งในลักษณะที่มีการพัฒนาและก้าวหน้ากว่าขั้นที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่มีรูปแบบเรียบง่ายไปสู่รูปแบบที่สลับซับซ้อนมากขึ้น และมีความเจริญก้าวหน้าไปเรื่อย จนเกิดเป็นสังคมที่มีความสมบูรณ์ทั้งนี้สภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของชุมชนชายแดนต่อการเปิดจุดผ่านแดนถาวรช่องกูด และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนล้วนอาศัยปัจจัยต่างๆ รวมกันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนแปลงแบบมีทิศทาง ได้แก่ รายได้ที่ไม่แน่นอนเป็นฤดูกาล ค่าครองชีพและราคาสินค้าสูงขึ้น การกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกัน การจ้างงานและอาชีพใหม่แก่ชุมชน เป็นต้น ทำให้ชุมชนท้องถิ่นในอำเภอบ้านโคกมีการเปลี่ยนแปลงไป จากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของอำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปจากการทำในสิ่งที่เรียบง่ายทำกันภายในหมู่บ้านเปลี่ยนเป็นการออกไปประกอบอาชีพและศึกษาต่อ จึงทำให้ชุมชนเมืองความผูกพันในครอบครัวและชุมชนไม่ใกล้ชิดมากนักทำให้ความคิดความเชื่อค่านิยมประเพณีของบรรพบุรุษซึ่งเคยเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเปลี่ยนเป็นหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือสิ่งที่ควรปฏิบัติ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจของคนในท้องถิ่นต่อการเกิดขึ้นของจุดผ่านแดนถาวรกูด

สะท้อนให้เห็นว่าผลกระทบการค้าชายแดนภาคเหนือตอนบนที่มีต่อภาวะเศรษฐกิจท้องถิ่นภายใต้การเตรียมสู่ประชาคมอาเซียนมีแนวโน้มด้านการค้าและการลงทุน รวมทั้งโอกาสการพัฒนาขยายการค้าการลงทุนกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีแนวโน้มสูงขึ้นตลอดจนมาตรการของภาครัฐบาลและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กับการส่งเสริมการลงทุนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของภาคธุรกิจของไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แนวโน้มการค้าการลงทุนตามแนวชายแดนจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นในอำเภอบ้านโคก จากปัจจัยที่ส่งผลกระทบดังกล่าวทำให้เห็นว่าปัจจัยส่วนใหญ่มาจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เป็นแรงผลักดันให้มีความเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาศัยจุดผ่านแดนถาวรฤดูเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเปลี่ยนไปในทิศทางใดก็ตามการพัฒนาในพื้นที่ก็เกิดขึ้นทำให้เกิดผลกระทบตามมาในชุมชนท้องถิ่น เช่น ผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการตอบสนองของคนในท้องถิ่นต่อการเกิดขึ้นของจุดผ่านแดนถาวรฤดูมองเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจของชุมชนชายแดนต่อการเปิดจุดผ่านแดนถาวรฤดูแม้การเปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวรแล้ว แต่ชุมชนยังไม่มีความพร้อมต่อการเปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวรยังคงมีภาพของการค้าขายระหว่างพื้นที่ตรงจุดการค้าเท่านั้น ซึ่งแต่ก่อนเป็นเพียงจุดการค้าหรือเป็นด่านประเพณี เมื่อเปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวรแล้วการรับรู้ต่อการค้าหรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรฤดูอีกประการหนึ่ง ได้แก่ผลกระทบในฐานะเป็นทางผ่านในการขนส่งสินค้า การท่องเที่ยว การเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ เป็นต้น ในส่วนของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบใน ๓ ระดับคือ ระดับปัจเจกบุคคล ระดับครอบครัวและระดับชุมชน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

จากการทบทวน แนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังนี้ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องมี ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านที่เกี่ยวข้อง ไทยจึงต้องมีกลยุทธ์การพัฒนา ที่อำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ประเทศมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้นและสามารถใช้จุดแข็ง ในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญ ของการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาประเทศในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยยุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศและถ่ายทอดสู่แผนในระดับอื่น ๆ ที่นำไปสู่การปฏิบัติ ในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจ และพื้นที่ ซึ่งรวมถึงพื้นที่พิเศษต่าง ๆ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อให้การพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับ สมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมียุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขันที่ต้องนำมาศึกษาการวิจัยดังนี้

๑. อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยอุตสาหกรรมและบริการขนส่งและ โลจิสติกส์ ใช้ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในการส่งเสริมการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ให้เป็นฐานการผลิต ของภูมิภาคเพื่อการส่งออกสู่ตลาดโลกและศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาค ลดต้นทุนทางด้าน โลจิสติกส์และเพิ่มมูลค่าจากการเป็นศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์ ส่งเสริมอุตสาหกรรมและบริการ ที่เกี่ยวข้องโดยสร้างศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ระดับภูมิภาคและเชื่อมต่อกับเครือข่ายโลจิสติกส์โลก ส่งเสริมพัฒนาขนส่งรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทในอนาคต รวมทั้งอุตสาหกรรมและบริการ ที่เกี่ยวเนื่องพร้อมทั้งการพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะความเชี่ยวชาญตรงกับความต้องการของ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมการบินอวกาศ และบริการโลจิสติกส์

๒. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยให้ไทยเป็นจุดหมายปลายทาง ที่สำคัญสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง มุ่งพัฒนา ธุรกิจการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นด้วยอัตลักษณ์วัฒนธรรมไทย ใช้ประโยชน์จากข้อมูล และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างสรรค์คุณค่าทางเศรษฐกิจ ความหลากหลายการท่องเที่ยวให้สอดคล้อง กับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ด้วยการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการส่งเสริมการตลาด การดูแลความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม และเอื้อต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีเอกลักษณ์ มีศักยภาพของแต่ละพื้นที่ ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้พำนักในระยะยาว ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานระบบนิเวศและทรัพยากรที่เอื้อต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวเพื่อกระจายโอกาส ในการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนและเมืองอย่างทั่วถึงยั่งยืน พัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศ อื่น ๆ ในภูมิภาค เพื่อเป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างประทับใจตลอดจนเกิดการท่องเที่ยวซ้ำ

เกิดการแนะนำต่อ ได้ดังนี้ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยว ผ่านการพัฒนาและบริการด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ความคิดสร้างสรรค์ และทุนทางวัฒนธรรม พร้อมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว การทำตลาด และการบริหารจัดการสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์วิถีชีวิตและวัฒนธรรม เพื่อให้มีเรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์มีการคุ้มครองและปกป้องด้านทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเป็นการป้องกันการลอกเลียนแบบ รวมถึงการผลักดันให้เมืองประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะได้รับการขึ้นทะเบียนให้เกิดการยอมรับในเวทีสากลนำไปสู่การสร้างภาพลักษณ์และการจัดทำแผนพัฒนาเมือง และแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นพร้อมส่งเสริมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลตามศักยภาพของพื้นที่ ทั้งการท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธเพื่อให้เป็นจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยววิถีพุทธของโลก ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ โดยให้เป็นศูนย์กลางการจัดประชุมและนิทรรศการนานาชาติของโลก เพราะมีความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมแก่การเดินทางเพื่อประกอบธุรกิจและการท่องเที่ยวทั้งมีความพร้อมด้านการบริการที่เป็นเอกลักษณ์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ระบบขนส่ง ระบบดิจิทัลเพื่อการติดต่อสื่อสารเพื่ออำนวยความสะดวกทั้งการเดินทางเข้ามาประชุม และสร้างความร่วมมือทางธุรกิจระหว่างกันพร้อมส่งเสริมการขยายพื้นที่จุดหมายปลายทาง การจัดประชุมนิทรรศการและการพักผ่อนระหว่างประชุมจากเมืองหลักสู่เมืองอื่นที่มีศักยภาพ รวมถึงส่งเสริมให้การพักผ่อนระหว่างการประชุมเป็นการจูงใจและต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และวัฒนธรรมที่เน้นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนตลอดจนสนับสนุนการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นที่มีศักยภาพและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจร่วมกัน ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค โดยใช้ประโยชน์จากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับต่างประเทศเพื่อขยายการท่องเที่ยวของไทยและภูมิภาคไปพร้อมกัน ผ่านการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์จากเมืองหลักสู่เมืองรอง เพื่อรองรับการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวกับอาเซียนและอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ โดยการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศ เช่น เส้นทางจุดร่วมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงและส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเส้นทางบก ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศระหว่างกัน ในภูมิภาค เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนร่วมกันพร้อมทั้งส่งเสริม การทำการตลาดร่วมกันในเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เหมาะสมกับศักยภาพ และบริบทของแต่ละพื้นที่เพื่อรองรับการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวกับต่างประเทศ และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความปลอดภัยได้มาตรฐานรวมทั้งป้องกันและแก้ไขปัญหา ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวทั้งแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม พร้อมทั้งการใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมทั้งอุตสาหกรรมและบริการ ต่อเนื่องเพื่อขยายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่เมืองและชุมชน เพิ่มการท่องเที่ยวของประเทศ และการส่งเสริมการขยายธุรกิจและการทำตลาดท่องเที่ยวของไทยในต่างประเทศ โดยใช้ประโยชน์ จากเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวรูปแบบใหม่

๓. โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการก้าวสู่การเป็น ศูนย์กลางเศรษฐกิจอาเซียนและเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญของภูมิภาคเอเชียในยุคของการเปลี่ยนแปลง ทางด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็วและรุนแรง ครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่าย คมนาคม พื้นที่และเมืองรวมถึงเทคโนโลยีตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร และเชื่อมโยงประเทศ กับประชาคมโลก ได้ดังนี้ เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ ด้วยการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคม ระดับภูมิภาคจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยมีไทยเป็นจุดเชื่อมโยงหลักของการคมนาคม ให้เป็นระเบียบเศรษฐกิจแห่งเอเชียเพื่อเป็นศูนย์กลางการคมนาคม การขนส่ง การกระจายสินค้า การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวสอดคล้องกับการพัฒนาการเชื่อมโยงกับกลุ่มเศรษฐกิจในระดับ ภูมิภาค ด้วยการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ เพื่อรองรับการขนส่งและโลจิสติกส์ตลอดห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาคซึ่งให้ความสำคัญกับการขนส่ง ทางน้ำ และระบบรางมากขึ้น ทั้งพัฒนาและบูรณาการการใช้ท่าอากาศยานหลักในส่วนกลางและ ท่าอากาศยานในส่วนภูมิภาคให้สอดคล้องกับการเชื่อมโยงโครงข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ มากขึ้น พร้อมทั้งการวางโครงข่ายเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงสู่เมืองหลักของภูมิภาคเพื่อรองรับ การเพิ่มจำนวนเมือง การขยายเมือง และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและการพัฒนาระบบขนส่ง สาธารณะสมัยใหม่ อำนวยความสะดวกภายในเมืองให้มีความเชื่อมโยงกันส่งเสริมระบบขนส่ง สมัยใหม่และพัฒนาพื้นที่โดยรอบสถานีระบบขนส่งสาธารณะให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ รวมทั้ง ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ ให้มีมาตรฐานเดียวกันและสร้างความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างกัน ในภูมิภาคให้ง่ายและสะดวกมากที่สุด สร้างและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้เป็นเครื่องมือในการ พัฒนาเศรษฐกิจและกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน แก้ปัญหาความมั่นคงบริเวณชายแดน โดยการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้มีความพร้อม ทางโครงสร้างพื้นฐานที่ทำให้ไทยเป็นศูนย์กลางทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ รวมทั้ง เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมและนวัตกรรม พัฒนาเมืองและส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนา เขตเศรษฐกิจตะวันตกเพื่อเชื่อมต่อการพัฒนาภาคตะวันออกและภาคอื่น ๆ ตลอดจนเขตเศรษฐกิจ พิเศษชายแดนทั้งด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงจุดเด่นของแต่ละพื้นที่ และการเสริมซึ่งกันและกันกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมการจัดผังเมือง ระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ การอำนวยความสะดวกการค้า การลงทุนทั้งในด้านข้อมูล แร่งงานและกฎระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งมีมาตรการสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมและ บริการที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มโดยตระหนักถึงความยั่งยืน เพิ่มพื้นที่ และเมืองเศรษฐกิจด้วยการสร้างศูนย์กลางเศรษฐกิจและนวัตกรรมแห่งใหม่ในส่วนภูมิภาคคู่ขนาน กับการเติบโตของกรุงเทพและปริมณฑล โดยยกระดับจังหวัดสำคัญของไทย ส่งเสริมการพัฒนา เศรษฐกิจควบคู่กับการพัฒนาเมืองและสร้างเมืองเศรษฐกิจเฉพาะด้านเพื่อส่งเสริมการสร้างคลัสเตอร์ ของเกษตรอุตสาหกรรมและการบริการภายใต้ระบบนิเวศที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม ซึ่งมี มหาวิทยาลัยแต่ละภูมิภาค สถาบันการศึกษาท้องถิ่นและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมเป็นแรงขับเคลื่อน

การยกระดับจังหวัดสำคัญเป็นเมืองเศรษฐกิจประจำภาค เพื่อเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในแต่ละภาค ที่เชื่อมต่อกับเมืองเศรษฐกิจอื่นและเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้านและกระจายศูนย์กลางการพัฒนา เศรษฐกิจไปสู่ภาคต่าง ๆ ของไทย การสร้างเมืองเศรษฐกิจเฉพาะด้าน โดยอาศัยความได้เปรียบ ที่แตกต่างกันของแต่ละจังหวัด ซึ่งช่วยส่งเสริมการพัฒนาคัลเลอร์ของเกษตรอุตสาหกรรมและบริการ พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาเมืองให้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ดึงดูดการลงทุนใหม่ ด้วยการส่งเสริมให้เมืองเป็นเจ้าของภาคอุตสาหกรรมความคิดสร้างสรรค์และวัฒนธรรมระดับสากล โดยให้ความสำคัญกับการใช้มหาวิทยาลัยในแต่ละภูมิภาคและสถาบันการศึกษาท้องถิ่นเป็นตัวขับเคลื่อน องค์ความรู้ด้านนวัตกรรมเพื่อให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในแต่ละภาค และรักษาเสริมสร้างเสถียรภาพ ทางเศรษฐกิจมหภาคด้วยกรอบนโยบายการเงินและการคลังที่ยืดหยุ่นพร้อมรองรับความผันผวนทาง เศรษฐกิจจากปัจจัยภายในและภายนอก พัฒนานโยบายให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ของสถานการณ์โลกและการดำเนินธุรกิจในอนาคตเพื่อให้เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพเหมาะสำหรับ การดำเนินการลงทุนทางธุรกิจ เชื่อมโยงการค้าการลงทุนของไทยกับต่างประเทศเพื่อพัฒนาไปสู่ การเป็นชาติการค้าในอนาคตและสนับสนุนการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างสมดุล โดยการสร้าง ภูมิคุ้มกันให้เศรษฐกิจไทยท่ามกลางความผันผวนของของเศรษฐกิจโลก เพื่อเปิดตลาดใหม่ที่มี ศักยภาพในการพัฒนาจากการผลิตไปสู่ตลาดเพื่อส่งเสริมการเป็นชาติการค้าอย่างครบวงจร ที่สนับสนุนการเติบโตเศรษฐกิจอย่างมั่นคงและยั่งยืน ทั้งสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุน และการดำเนินธุรกิจ

นอกจากยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันตามที่กล่าวมา ยังมีเป้าหมายการพัฒนาที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศด้วยและการขยายโอกาส ทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลกนั้นจะต้องให้ความสำคัญกับแนวความคิดเกี่ยวกับประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนด้วยดังนี้

ตั้งแต่ก่อตั้งอาเซียนได้พยายามแสดงบทบาทในการธำรงรักษาและส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ ความมั่นคงและความเจริญร่วมกันในภูมิภาค ตลอดจนมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องในการ สร้างความไว้วางใจระหว่างประเทศสมาชิก ตลอดจนพัฒนาการในเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และสังคม จนเป็นที่ประจักษ์แก่นานาประเทศและนำไปสู่การขยายสมาชิกภาพ ซึ่งปัจจุบันอาเซียน มีสมาชิกรวมทั้งหมด ๑๐ ประเทศ ตั้งแต่อาเซียนมีการรวมตัวกันภายหลังการประกาศปฏิญาณ กรุงเทพและการก่อตั้งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนนั้น ประเทศสมาชิกต่างได้ ประโยชน์จากความร่วมมือที่ช่วยให้ผ่านพ้นวิกฤตต่าง ๆ และสามารถเพิ่มอำนาจการต่อรองกับ ประชาคมอื่น ๆ ในโลกให้สูงขึ้น ภายหลังการรับรองเอกสารวิสัยทัศน์อาเซียน ๒๐๒๐ เพื่อพัฒนา อาเซียนไปสู่ประชาคมอาเซียนให้เป็นผลสำเร็จภายในปี ๒๕๖๓ ส่งผลให้เกิดความพยายามในการ ขับเคลื่อนและเตรียมการเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้ทันตามกำหนดเวลาในทุก มิติอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจังมากขึ้น โดยกรอบความร่วมมือของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้ง ๓ เสาหลัก ประกอบด้วย ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน นอกจากนี้ อาเซียนมีข้อตกลงความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมของอาเซียน (ASEAN Industrial Cooperation : AICO) ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อภาคเอกชน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับสินค้าอุตสาหกรรมของอาเซียน โดยสนับสนุนการแบ่งการผลิตภายในภูมิภาค ลดต้นทุนการผลิตด้วยการลดภาษีนำเข้าสินค้าสำเร็จรูป กึ่งสำเร็จรูป และวัตถุดิบ มีแนวทางดำเนินงานที่สำคัญคือ การนำร่องการรวมกลุ่ม ๑๑ สาขาสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือในสาขานำร่องทั้ง ๑๑ สาขาอย่างเสรี และสร้างการรวมกลุ่มที่เป็นรูปธรรมโดยเฉพาะการเร่งขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งในการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุนให้มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรการผลิตได้อย่างเสรีรวมทั้งส่งเสริมคุณภาพของการบริการของผู้ให้บริการภายในภูมิภาคเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการในอาเซียนและเพิ่มสาขาโลจิสติกส์ เป็นสาขาใหม่สาขาที่ ๑๒ ด้วย มีการจัดทำพิมพ์เขียวเพื่อเร่งการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น ส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกและส่งเสริมการรวมตัวเข้ากับประชาคมโลกของอาเซียน ซึ่งได้ประโยชน์จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนที่ช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของอาเซียนในตลาดโลกที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น ด้วยการขยายการค้าและการลงทุนทั้งภายในภูมิภาคและระหว่างภูมิภาคให้สูงขึ้น เนื่องจากการลดอุปสรรคทางด้านภาษีและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีต่าง ๆ การเป็นประชาคมช่วยสร้างอำนาจการต่อรองของอาเซียนในเวทีโลก เนื่องจากปัจจุบันแนวโน้มการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ได้เพิ่มมากขึ้นทั้งในกรอบพหุภาคี และกรอบภูมิภาค การรวมกลุ่มของอาเซียนจึงช่วยเพิ่มอำนาจการต่อรองกับกลุ่มเศรษฐกิจอื่น ๆ และนำมาซึ่งผลประโยชน์โดยรวมของภูมิภาค ในส่วนของไทยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนมาโดยตลอด เนื่องจากเห็นว่าอาเซียนเป็นตลาดที่มีความสำคัญและมีศักยภาพในการเจริญเติบโต การส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในสาขาสำคัญช่วยให้ไทยสามารถขยายการค้าและการลงทุนในสาขาที่ไทยมีศักยภาพได้มากขึ้น เช่น สาขาผลิตภัณฑ์อาหาร รวมถึงสาขาบริการ อาทิ การท่องเที่ยว การบริการสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งสาขาต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นสาขาที่อาเซียนเร่งรัดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจให้เห็นผลเป็นรูปธรรม ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องเร่งปรับตัวใช้โอกาสจากการลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะสาขาที่ไทยมีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง

จากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นไทยจึงต้องให้ความสำคัญกับจุดผ่านแดนประเภทต่าง ๆ ทั้งจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว จุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ช่องทางตามกฎหมายศุลกากร และช่องทางธรรมชาติ โดยจุดผ่านแดนถาวรเป็นจุดที่รัฐบาลไทยและรัฐบาลของประเทศที่มีพรมแดนติดกันประกาศให้มีการสัญจรไปมาทั้งบุคคล สิ่งของ และยานพาหนะ มีการดำเนินการเรื่องพิธีการตรวจคนเข้าเมืองและพิธีการศุลกากรตามกฎหมายของทั้งสองประเทศเพื่อการค้า การท่องเที่ยว และอื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนทั้ง ๒ ประเทศ นักท่องเที่ยว และยานพาหนะ

สามารถสัญจรไปมาเพื่อการค้า การท่องเที่ยวและอื่นๆ โดยคำนึงถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของทั้ง ๒ ประเทศ และได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ผู้มีอำนาจในการเปิดจุดผ่านแดนถาวร ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงนาม ลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทย ประกาศเปิดจุดผ่านแดนถาวรและมีผลบังคับใช้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การจัดตั้งจุดผ่านแดนถาวรจะมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนที่ต้องการสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะ ๕ ปี ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ โดยใช้ประโยชน์สูงสุดจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ซึ่งขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน โดยที่การดำเนินการความร่วมมือระดับอนุภูมิภาคเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้นในทุกมิติ ซึ่งส่งผลให้มีการขยายตัวด้านการค้าและการลงทุนทั้งภายในอนุภูมิภาคระหว่างอนุภูมิภาคกับภูมิภาคอาเซียน ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากศักยภาพการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคใกล้เคียง และขยายไปถึงกรอบความร่วมมือสำคัญอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศในอนุภูมิภาคภูมิภาค และภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญคือ การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะแผนงานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดนเขตเศรษฐกิจตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในของประเทศ โดยเชื่อมโยงเครือข่ายการขนส่งที่เชื่อมโยงปัจจัยการผลิต ระบบการผลิต ห่วงโซ่การผลิตระหว่างประเทศ และประตูส่งออกตามมาตรฐานสากลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับพื้นที่เศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่มีการพัฒนาในประเทศเพื่อนบ้านกับเขตเศรษฐกิจชายแดนไทยและพื้นที่เศรษฐกิจตอนในโดยมีศูนย์ประสานงานระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณเมืองชายแดนที่สำคัญมีการพัฒนาลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียนมุ่งเน้นความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างฐานการผลิตตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ที่สามารถสนองตอบการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนให้มีบทบาทการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนที่พัฒนาต่อเนื่องและพื้นที่ใหม่โดยเฉพาะการพัฒนา ระบบคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ มาตรฐานการให้บริการ และอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่านแดน ขีดความสามารถของบุคลากรและผู้ประกอบการท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงและมีมาตรการรองรับที่เหมาะสม ทั้งนี้ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนต้องคำนึงถึงศักยภาพด้านกายภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้านตามกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่างๆ และความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงระหว่างประเทศตามแผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน อีกทั้งบูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับ

ประเทศเพื่อนบ้านโดยเชื่อมโยงแผนพัฒนาเพื่อให้บรรลุประโยชน์ร่วมทั้งด้านความมั่นคงและเสถียรภาพของพื้นที่เป็นปัจจัยเริ่มแรกของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน โดยใช้หลักการบริหารการพัฒนาพื้นที่ชายแดนที่เป็นแนวความคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางที่ทำให้นโยบายหรือเป้าหมายที่วางไว้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการลดอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ และให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น แนวคิดการบริหารการพัฒนาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเขตพื้นที่การค้าชายแดนให้เป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดนให้มีประสิทธิภาพ โดยยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนมุ่งเน้นถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อนำมาบูรณาการให้เกิดองค์ความรู้ซึ่งประจักษ์กับกรอบแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ชายแดนทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ชายแดนที่มีรูปแบบและกระบวนการเพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบครอบคลุมมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ การสร้างรายได้ ความมั่นคง การศึกษา สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในปัจจุบันการเปิดด่านการค้าชายแดนในพื้นที่ต่าง ๆ ของไทยยังไม่เกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน ดังนั้น การพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ระยะยาวได้ถ้าไม่ศึกษาสภาพบริบทของพื้นที่อย่างละเอียด โดยใช้กรอบการศึกษาความเหมาะสมของการเปิดด่านผ่านแดนเพื่อการค้าและการลงทุนหรือการนำเข้า - ส่งออกสินค้าและบริการเพื่อการพัฒนาเขตพื้นที่การค้าชายแดนมีประสิทธิภาพและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความสอดคล้องกับศักยภาพมนุษย์

ซึ่งทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่เป็นศักยภาพของชุมชนประกอบด้วยทรัพยากรมนุษย์ องค์การทางสังคม ภาวะผู้นำ การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับข้าราชการของรัฐ หมายความว่าหากชุมชนใดมีปัจจัยดังกล่าวครบ ก็มีแนวทางว่าชุมชนนั้นมีความเจริญมากกว่าชุมชนที่มีปัจจัยเหล่านั้นน้อยกว่า และส่วนของการแพร่กระจายนวัตกรรมมีส่วนประกอบที่สำคัญคือการฝึกอบรมช่วยเร่งปัจจัยต่างๆ กล่าวคือในทฤษฎีศักยภาพเชื่อว่าความเจริญเกิดขึ้น ณ จุดใดจุดหนึ่งหรือชุมชนใดชุมชนหนึ่งก่อนแล้วจึงแพร่กระจายออกไปแหล่งอื่น การแพร่กระจายเกิดขึ้นโดยการติดต่อกันระหว่างคนต่างชุมชนหรือชาวบ้านกับข้าราชการของรัฐ ซึ่งมีวัฒนธรรมความรู้ และความชำนาญต่างกัน การติดต่อดังกล่าวนี้ จึงเป็นการแพร่ความรู้ ความคิดและสิ่งใหม่ ๆ ที่เรียกว่านวัตกรรม ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายมีส่วนประกอบที่สำคัญ ๒ ส่วน ได้แก่ ๑. ศักยภาพการพัฒนา ประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ องค์การสังคมและภาวะผู้นำ ๒. การแพร่กระจายคือ การติดต่อกับโลกภายนอก การพัฒนาเกิดจากการติดต่อดังกล่าว โดยเฉพาะสังคมด้อยพัฒนาที่ติดต่อกับสังคมพัฒนาทำให้สังคมด้อยพัฒนามีระดับการพัฒนาสูงขึ้น และทฤษฎีศักยภาพในการพัฒนาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาในสังคมปัจจุบันเพราะการที่ชุมชนมีปัจจัยทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ องค์การ สังคม ผู้นำของชุมชน การศึกษา และการติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยว กระบวนการสื่อสารถ่ายทอดและการพัฒนาย่อมเกิดขึ้น มีการรับเอาแนวคิดวิทยาการใหม่ ๆ มาปรับใช้ในชุมชนของตน ระบบสังคมหรือองค์กรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนสามารถปรับกิจกรรมให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือทรัพยากรท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับชุมชนได้ ทั้งนี้โดยการเรียนรู้การสื่อสารด้านวัฒนธรรม

ประเพณีจากนักท่องเที่ยว การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานรัฐ หรือการติดต่อประสานงานระหว่างชุมชนด้วยกันเอง ซึ่งเป็นจุดที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการท่องเที่ยวที่สร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวและการรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนควรมีการปรับแนวคิดวิธีการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่พึงเกิดขึ้นในพื้นที่ที่ต้องการพัฒนาและที่สำคัญการพัฒนาจะบรรลุผลหากได้เรียนรู้ในรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมกับศักยภาพของชุมชน

บทที่ ๓

การศึกษาโครงสร้างและศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวรภูตู

การที่จุดผ่านแดนถาวรภูตูเป็นประตูเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจทำให้มีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้น มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นหลากหลายโดยเฉพาะโลจิสติกส์ที่สามารถเชื่อมการเดินทางจากเมียนมา ลาว จีน และเวียดนาม รวมทั้งมีการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตูให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้นในการให้บริการกับผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการของไทยสามารถขยายตลาดไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้สะดวกมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) เป็นเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเมียนมา - ไทย - ลาว มีจุดเชื่อมเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดและสามารถเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) ได้อีกด้วย ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาสภาพข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจุดผ่านแดนถาวรภูตู การวิเคราะห์ศักยภาพจุดผ่านแดนถาวรภูตู และการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตูเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้ดังนี้

สภาพข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจุดผ่านแดนถาวรภูตู

จังหวัดอุตรดิตถ์มีชายแดนติดต่อกับลาว ๒ อำเภอ คือ อำเภอบ้านโคก อำเภอน้ำป่าด มีระยะทางยาวประมาณ ๑๓๕ กิโลเมตร ติดต่อแขวงไชยบุรี ๔ เมือง คือ เมืองทุ่งมีไซ เมืองปากลาย เมืองบ่อแตน และเมืองแก่นท้าว ประชาชนทั้ง ๒ ประเทศ ไปมาค้าขายผ่านช่องทางประเพณี ไทย - ลาว ได้หลายช่องทาง แต่ที่สำคัญมี ๔ ช่องทางที่อำเภอบ้านโคก คือ ด้านภูตู ด้านห้วยต่าง, ด้านนหาราช และอำเภอน้ำป่าดคือ ด้านห้วยพร้าว โดยจุดผ่านแดนถาวรภูตูตั้งอยู่ที่ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้รับการประกาศจากกระทรวงมหาดไทยให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรภูตู โดยให้มีผลตั้งแต่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป ซึ่งจุดผ่านแดนถาวรภูตูตั้งอยู่ตรงข้ามกับด่านท้องถิ่นบ้านผาแก้วเมืองปากลายแขวงไชยบุรีของลาว ซึ่งขณะนี้ได้เปิดเป็นด่านสากลภูตูแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เป็นต้นมา ประกอบด้วยดังนี้

๑. โครงสร้างพื้นฐาน มีการสร้างอาคารหน่วยงาน CIQ Customs Immigration and Quarantine ณ ประจําจุดผ่านแดนถาวรภูตู อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ ดังนี้

๑.๑ ด้านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์ ตรวจคนเข้า - ออก จุดผ่านแดนถาวรภูตู อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์

๑.๒ ด้านศุลกากรทุ่งช้างจังหวัดน่าน ส่งเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานจัดเก็บภาษีเข้า - ออก จุดผ่านแดนถาวรภูตู อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ เนื่องจากยังไม่ได้แยกภารกิจออกมาและยังไม่มีสถานที่ก่อสร้างอาคาร

๑.๓ ต่อกันสกัดกั้นสัตว์จังหวัดอุตรดิตถ์ พนยาฆ่าเชื้อโรคติดต่อของสัตว์และตรวจโรคสัตว์เข้า - ออก จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์

๑.๔ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์ ตรวจโรคติดต่อของคน จุดผ่านแดนถาวรภูคู้อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์

๑.๕ นอกจากนี้มีการก่อสร้างอาคารโกดัง ตลาดร้านค้า เครื่องชั่งน้ำหนักเพื่อรองรับการค้า

๒. ศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ สามารถเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ได้หลายมิติดังนี้

๒.๑ เชื่อมอาณาจักรล้านนาเข้ากับอาณาจักรล้านช้าง (เชียงใหม่ - หลวงพระบาง) ระยะทาง ๗๐๐ กิโลเมตร

๒.๒ เชื่อมเมืองมรดกโลกหลวงพระบางกับเมืองมรดกโลกสุโขทัย ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร ระยะทาง ๖๐๐ กิโลเมตร

๒.๓ เชื่อมต่อการขนส่งทางราง (Container Yard) ด้วยตู้คอนเทนเนอร์ สถานีรถไฟศิลาอาสน์ไปท่าเรือคลองเตยและแหลมฉบัง โดยเฉพาะการขนส่งสินค้าข้ามแดนไปประเทศที่ ๓ สะดวกรวดเร็วมากขึ้น

๒.๔ จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ เป็นประตูเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจ ๔ เส้นทาง การเป็นประตูเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจทำให้จุดผ่านแดนถาวรภูคู้มีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้นมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นหลากหลายโดยเฉพาะโลจิสติกส์มีเครือข่ายการขนส่งเชื่อมจากเมียนมา ลาว จีน และเวียดนาม เช่น โกดังสินค้า จุดพักรถ โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร อุโมงค์รถยนต์ สถานที่บริการและการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวช่วยให้พ่อค้าไทยสามารถขยายตลาดไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้สะดวกเร็วยิ่งขึ้น ดังนี้

๒.๔.๑ ระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North - South Economic Corridor : NSEC) เส้นทาง นครคุนหมิง - จิ่งหง (เชียงรุ่ง) - โมหาน - บ่อเตน - หลวงน้ำทา - บ่อแก้ว - สะพานมิตรภาพไทย - ลาว - เชียงของ - เชียงราย - พะเยา - แพร่ - อุตรดิตถ์ - พิษณุโลก - นครสวรรค์ - กรุงเทพฯ ระยะทาง ๑,๘๐๐ กิโลเมตร

๒.๔.๒ ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) เส้นทาง เมียวดี - แม่สอด - ตาก - สุโขทัย - อุตรดิตถ์ - พิษณุโลก - เพชรบูรณ์ - ขอนแก่น - กาฬสินธุ์ - มุกดาหาร - สะหวันเขต - เว้ - ดานัง ระยะทาง ๑,๕๐๐ กิโลเมตร

๒.๔.๓ ระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - ภูคู้ - เวียงจันทน์ ระยะทาง ๖๔๖ กิโลเมตร

๒.๔.๔ ระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน-เมาะลำไย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เส้นทางเมาะละหม่าง - เมียวดี - แม่สอด - ตาก - สุโขทัย - อุตรดิตถ์ - ภูคู้ - ผาแก้ว - ปากลาย - ไชยบุรี - หลวงพระบาง ระยะทาง ๘๘๘ กิโลเมตร ซึ่งระเบียงเศรษฐกิจเส้นนี้เป็นจุดเชื่อมเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดที่สามารถวันเดียวเที่ยวได้ ๓ ประเทศ เมียนมา - ไทย - ลาว

๒.๕ เป็นประตูสู่ประชาคมอาเซียน เพราะมีเครือข่ายคมนาคมขนส่งที่ครอบคลุมภูมิภาคต่างๆ ทำให้การเดินทางผ่านด่านภูดู่ – ด่านผาแก้ว สามารถเดินทางไปได้หลากหลายเส้นทาง

๒.๕.๑ ไชยบุรี - อุดมไซ - หลวงน้ำทา - เชียงรุ่ง - คุณหมิง

๒.๕.๒ อุดมไซ - เดียนเบียนฟู - เวียดนาม - จีน

๒.๕.๓ ปากลาย - เวียงจันทน์ - ปากซัน - ด่านน้ำพร้าว - เวียดนามกลาง - เว้ - ดานัง

๒.๕.๔ ภูดู่ - อูตรดิตถ์ - ท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่/กรุงเทพฯ และต่อไปประเทศต่าง ๆ นอกจากนี้ยังสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดอุตรดิตถ์กับเวียงจันทน์ และหลวงพระบางโดยใช้จุดผ่านแดนถาวรภูดู่เป็นจุดยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยงสู่อนุภูมิภาคไปยังพื้นที่เขตเศรษฐกิจต่าง ๆ กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตยิ่งขึ้น

๓. การค้าชายแดนจังหวัดอุตรดิตถ์ จุดผ่านแดนถาวรภูดู่เป็นด่านที่มีศักยภาพทางการค้าเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการค้าชายแดนของทั้ง ๔ ด่าน คือ ๑. จุดผ่านแดนถาวรภูดู่ ๒. ด่านมหาราช ๓. ด่านห้วยพร้าว และ ๔. ด่านห้วยต่าง ซึ่งมีสินค้าที่ส่งออกและนำเข้าจากลาว

สินค้าที่ส่งออก ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น สินค้าอุปโภค/บริโภค อาหารสด/อาหารแห้ง เสื้อผ้าสำเร็จรูป อุปกรณ์ก่อสร้าง วัสดุก่อสร้าง เมล็ดพันธุ์ข้าวโพด เครื่องใช้ไฟฟ้า ผลไม้ อุปกรณ์เกษตรปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช ฟูกนอน ผ้าห่ม และสินค้าเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ

สินค้านำเข้า ได้แก่ เศษเหล็ก ข้าวโพด แขนข้าวโพด ถั่วลิสง ถ่านไม้ สมุนไพร มันสำปะหลัง มะขาม เหล้า บุหรี่ ไวน์ เบียร์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องจักรสาน ของเก่าและสินค้าอื่น ๆ โดยมีมูลค่าสินค้าส่งออก - นำเข้า จังหวัดอุตรดิตถ์ ดังนี้

ปี ๒๕๕๖ มูลค่าส่งออก ๑๙๓ ล้านบาท มูลค่านำเข้า ๑๖๘ ล้านบาท มูลค่ารวม ๓๖๑ ล้านบาท

ปี ๒๕๕๗ มูลค่าส่งออก ๓๕๙ ล้านบาท มูลค่านำเข้า ๑๖ ล้านบาท มูลค่ารวม ๓๗๕ ล้านบาท

ปี ๒๕๕๘ มูลค่าส่งออก ๓๑๗ ล้านบาท มูลค่านำเข้า ๑๓๖ ล้านบาท มูลค่ารวม ๔๕๓ ล้านบาท

ปี ๒๕๕๙ มูลค่าส่งออก ๖๖๘ ล้านบาท มูลค่านำเข้า ๔๕ ล้านบาท มูลค่ารวม ๗๑๓ ล้านบาท

ปี ๒๕๖๐ มูลค่าส่งออก ๘๒๑ ล้านบาท มูลค่านำเข้า ๑๕ ล้านบาท มูลค่ารวม ๘๓๖ ล้านบาท

ปี ๒๕๖๑ มูลค่าส่งออก ๖๘๕ ล้านบาท มูลค่านำเข้า ๘๗ ล้านบาท มูลค่ารวม ๗๗๒ ล้านบาท

ปี ๒๕๖๒ มูลค่าส่งออก ๑๒๑ ล้านบาท มูลค่านำเข้า ๒๐๒ ล้านบาท มูลค่ารวม ๓๒๓ ล้านบาท

สำหรับการเชื่อมโยงการค้า จุดผ่านแดนถาวรภูดู่อยู่ห่างจากแขวงไชยบุรีไม่มาก ซึ่งมีท่าเรือคอนกรีตที่สามารถเป็นศูนย์กลางการขนถ่ายสินค้าทางเรือของแขวงไชยบุรีไปสู่จีนได้ และปัจจุบันมีการสร้างทางสายใหม่จากเมืองปากลายไปเวียงจันทน์ทำให้การค้าขายมากยิ่งขึ้น

และเป็นตลาดที่ทั้ง ๒ ประเทศต้องการ โดยเฉพาะเวียดนามซึ่งมีความต้องการสินค้าหลากหลายประเภท ไทยจึงต้องเร่งเปิดตลาดการค้าให้มากขึ้นเนื่องจากอาจถูกจีนแย่งส่วนแบ่งตลาดการค้าจากไทย เพราะเป็นคู่แข่งสำคัญของไทยที่มีสินค้าราคาถูกและจีนให้ความสำคัญในการส่งออกสินค้า มีการพัฒนาเส้นทางการเชื่อมโยงการค้าระหว่างประเทศโดยเฉพาะแม่น้ำโขง มีการระเบิดแก่งหินที่ขวางทางน้ำแม่น้ำโขง มีการสร้างทางเชื่อมประเทศทั้ง ๒ ให้ดีขึ้นและร่วมกันพัฒนาเส้นทาง มีการสร้างทางรถไฟเพื่อเชื่อมทาง ทั้งนี้จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ยังสามารเป็นประตูสู่อินโดจีนได้อีกเส้นทางหนึ่งเพราะเป็นเส้นทางที่ติดต่อกับลาว จีนตอนใต้ และเวียดนาม (ฮาลองเบ) โดยเฉพาะท่าเรือไฮฟองที่ก่อสร้างใหม่ให้เป็นท่าเรือที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของเอเชียที่สามารถรองรับการขนถ่ายสินค้าได้ถึง ๑.๒ - ๑.๙ ล้านตันต่อปี ทำให้เส้นทางนี้มีความสำคัญทางด้านการค้าและการลงทุนสูงสามารถเชื่อมเส้นทางจากเมียนมา - ไทย - ลาว - เวียดนาม จากท่าเรือเกาะละแหม่ง เมียนมา ผ่านเข้าแม่สอด - สุโขทัย - อุดรดิตต์ (ภูคู้) - ปากลาย - ไชยบุรี - หลวงพระบาง - ฮานอย - ท่าเรือใหม่ไฮฟอง

๔. เส้นทางคมนาคม จากจังหวัดอุดรดิตต์ถึงจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ตลอดเส้นทาง ซึ่งในอนาคตภาคเหนือของไทยสามารถเดินทางไปเวียงจันทน์เส้นทางนี้ใกล้ที่สุด และสามารถไปแขวงไชยบุรี เข้าหลวงพระบาง ไปอุดมไชย ในอนาคตเป็นสี่แยกอินโดจีนไปจีน เมียนมา เวียดนาม และไทย ทั้งยังเป็นศูนย์กลางความเจริญอีกแห่งหนึ่งของลาวที่สามารถเดินทางไปต่อถึงเชียงรุ่ง คุณหมิง เดียนฟู ฮานอย ไฮฟอง ซึ่งเป็นเมืองที่สำคัญที่สุดของเวียดนาม ทั้งนี้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือกลุ่มที่ ๓ (สี่แยกอินโดจีน) ประกอบด้วยจังหวัดพิษณุโลก พิจิตร เพชรบูรณ์ สุโขทัย ตาก และอุดรดิตต์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์ร่วมเพื่อการพัฒนาภูมิภาคเหนือกลุ่มที่ ๓ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า พัฒนากลุ่มสี่แยกอินโดจีนให้มีศักยภาพการแข่งขันได้อย่างเสรี และคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีร่วมกันของกลุ่มจังหวัด นอกจากนี้จุดผ่านแดนถาวรภูคู้สามารถพัฒนาให้เป็นระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) จากเมียวดี - แม่สอด ไปเมืองปากลาย แขวงไชยบุรี เป็นระยะทาง ๔๒๒ กิโลเมตร และเชื่อมโยงกลุ่มความร่วมมือเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านระหว่างห้าเหลี่ยมเศรษฐกิจ (ไทย เมียนมา อินเดีย บังคลาเทศ ศรีลังกา) เข้ากับหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ (ไทย ลาว จีน เวียดนาม เมียนมา กัมพูชา) โดยผ่านจากแม่สอด - ตาก - สุโขทัย - อุดรดิตต์ - ชองภูคู้ ซึ่งทำให้การไหลเวียนของสินค้ามากขึ้น ระบบเศรษฐกิจดีขึ้น ลดต้นทุนการขนส่งระหว่างประเทศทำให้ไทยส่งออกได้มากขึ้น

การวิเคราะห์ศักยภาพจุดผ่านแดนถาวรภูคู้

จุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นประตูยุทธศาสตร์สู่การค้า การลงทุน ท่องเที่ยว มีการลงทุนโครงการเชื่อมต่อกับระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) ระยะทาง ๔๒๒ กิโลเมตร จากเมืองเมียวดีของเมียนมาผ่านไทยที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผ่านจังหวัดสุโขทัยเข้าสู่จังหวัดอุดรดิตต์และออกจากจังหวัดอุดรดิตต์ที่จุดผ่านแดนถาวรภูคู้เข้าสู่เมืองปากลายแขวงไชยบุรีของลาวเป็นเส้นทางประตูเชื่อมต่อระหว่างเมียนมากับลาว และเชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ได้แก่ จังหวัดอุดรดิตต์ สุโขทัย ตาก พิษณุโลก และเพชรบูรณ์ จึงเกิดเป็นเส้นทางโครงการวันเดียวเที่ยว ๓ ประเทศ เป็นจุดกำเนิดของแนวระเบียง

เศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมาะลำไย (Luang prabang Indochina Mawlumyine Economy Corridor : LIMEC) จุดผ่านแดนถาวรภูตูของจังหวัดอุตรดิตถ์จึงมีความสำคัญในการเชื่อมโยงชายฝั่งของเมียนมา และเคลื่อนย้ายทั้งสินค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและอื่น ๆ ผ่านกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ โดยเฉพาะจังหวัดอุตรดิตถ์เข้าสู่ลาวมีด่านพรมแดนภูตูเป็นประตูที่สำคัญอุปกับลาวได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านอนุมัติเงินให้สร้างถนนจากชายแดนเข้าไปถึงแยกแก้งสาว มีระยะทาง ๒๖ กิโลเมตร จึงมีการก่อสร้างถนนจากจุดผ่านแดนถาวรภูตูไปเมืองปากลายแขวงไชยบุรีของลาว ระยะทาง ๓๙ กิโลเมตร นอกจากนี้มีการพัฒนาถนนเชื่อมต่อไปเวียงจันทน์มีระยะทาง ๒๐๐ กิโลเมตร ผ่านทางสะพานข้ามแม่น้ำโขงอยู่ระหว่างการก่อสร้างได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ และถนนจากช่วงเมืองสังข์ทองไปยังเวียงจันทน์มีระยะทาง ๙๒ กิโลเมตร ซึ่งขอรับความช่วยเหลือจากไทย จึงสามารถพัฒนาให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) ที่สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้เส้นทางภูตู - เมืองปากลายเป็นเส้นทางหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนการท่องเที่ยวระหว่างอนุภูมิภาค โดยเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญระหว่างประเทศทั้งจุดผ่านแดนถาวรภูตู เป็นประตูไปสู่ลาวเชื่อมต่อหลวงพระบางเมืองมรดกโลกและขึ้นเหนือไปที่แขวงอุดมไชย แขวงหลวงน้ำทาเข้าสู่จีนที่มณฑลยูนนานและเชื่อมต่อไปคุนหมิง โดยสามารถเดินทางจากปากลายไปยังแขวงไชยบุรีซึ่งเป็นแขวงที่มีพื้นที่ติดกับจังหวัดของไทยมากถึง ๕ จังหวัด คือ พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก และเลย นอกจากนี้แนวระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมาะลำไย (Luang prabang Indochina Mawlumyine Economy Corridor : LIMEC) มีแนวระเบียงเศรษฐกิจที่สำคัญอีกคือแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiangmai Vientien Economic Corridor : CVEC) เป็นแนวระเบียงเศรษฐกิจที่เชื่อมโยง cross section โดยมีจุดตัดที่เมืองปากลายและแนวระเบียงเศรษฐกิจเส้นนี้เชื่อมต่อจังหวัดเชียงใหม่ ผ่านลำพูน ลำปาง แพร่ อุตรดิตถ์ ผ่านจุดพรมแดนถาวรภูตูเข้าสู่เมืองปากลาย และข้ามสะพานแดงแม่น้ำโขงที่บ้านนาสัก เมืองปากลาย แขวงไชยบุรี เชื่อมต่อเวียงจันทน์ และในอนาคตถนนสายนี้จะลดระยะเวลาการเดินทางเชื่อมโยงจากภาคเหนือของไทยไปยังเวียงจันทน์ด้วยระยะทาง ๑๖๐ กิโลเมตร และเวลาเดินทางเพียง ๒ ชั่วโมง เป็นเส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว อีกทั้งเชียงใหม่ยังสามารถเชื่อมโยงขยายไปยังเขตเศรษฐกิจอื่น ๆ ในภูมิภาค เช่น ล้านนา - เมียนมา - จีน และอินเดีย, เชียงใหม่ - กัวผาออก - ตองยี - มณฑลละแวย์ - อินเดีย หรือ เชียงใหม่ - เชียงราย - ท่าซี้เหล็ก - เมืองลา - สิบสองปันนา ปัจจุบันรัฐบาลจีนกับลาวได้ทำสัญญาโครงการก่อสร้างรถไฟสายบ่อเต็นถึงเวียงจันทน์ มีความเร็วสูงสุด ๑๒๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง สามารถขนส่งสินค้าแต่ละเที่ยวได้จำนวนมาก ทั้งการขนส่งเข้าสู่ไทยและหรือนำสินค้าเข้าสู่จีน อีกทั้งจีนยังได้ลงทุนในหลายโครงการโดยเฉพาะโครงการใหญ่ที่บึงธาตุหลวงของเวียงจันทน์พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางทางการเงิน การลงทุน และในอนาคตเปลี่ยนลาวที่เป็น Land Lock ไม่มีพื้นที่ติดทะเลให้เป็น Land Link สามารถเชื่อมโยงกับทุกอนุภูมิภาค ทั้งอาเซียนและจีนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวรภูตูมีอีกหลากหลายทั้งเป็นเส้นทางโลจิสติกส์ในการขนส่งสินค้าเข้าไปเมืองหนานหนิงของมณฑลกว่างซีจ้วง

ด้วยศักยภาพของจังหวัดอุตรดิตถ์มีชุมทางรถไฟสายเดิมและมีโรงซ่อมเครื่องจักรรถไฟ มีจุดขนถ่ายสินค้าซึ่งมีความพร้อมที่เป็น CONTENNER YARD ขนาดใหญ่ของภาคเหนือตอนล่างในอนาคตสามารถเชื่อมต่อทางรางขึ้นไปสู่เด่นชัย - เชียงราย เป็นโครงการเชื่อมต่อกับทางรถไฟจากจีนหรือสามารถสร้างทางรถไฟเส้นใหม่จากจังหวัดตากตัดผ่านสุโขทัยมาอุตรดิตถ์แล้วขึ้นไปทีจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เข้าไปหาทางรถไฟของลาว - จีน ที่เวียงจันทน์ เป็นเส้นทางโลจิสติกส์ที่เป็นประโยชน์เชื่อมโยงจากทะเลของเมียนมาไปจีนได้ในอนาคต การพัฒนาโครงการทางหลวงเชื่อมโยงอุตรดิตถ์ - ด่านภูคู้ ทำให้เกิดการเดินทางเชื่อมต่อโครงข่ายและส่งเสริมการค้าการลงทุนของไทยเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเส้นทางเชื่อมทางเศรษฐกิจการทองเที่ยวและวัฒนธรรมของ ๓ ประเทศ ไทแกเมียนมา ลาว และไทย ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai - Vientiane Economic Corridor : CVEC) และแนวระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมาะลำไย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) ตามกรอบการพัฒนาภูมิภาคประเทศ ไทแก ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (Greater Mekong Sub-regional Economic Cooperation : GMS) และความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (Ayeyawady - ChaoPhraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) โดยมีเส้นทาง R11 เชื่อมโยงผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดในภาคเหนือตอนล่างสู่จังหวัดในภาคเหนือตอนบนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมล้านนา รวมทั้งเป็นแหล่งผลิตและบริการที่สำคัญของประเทศส่งผลให้จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นประตูการค้าที่สำคัญ และมีโอกาสสูงในการพัฒนาธุรกิจต่อเนื่อง ตลอดจนการจัดตั้งฐานการผลิตแห่งใหม่ของประเทศรองรับการลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตร การบริการ และการเปิด AEC ทำให้เกิดการเติบโตด้านการค้า ส่งผลต่อปริมาณการขนส่งสินค้าที่เพิ่มขึ้น ความต้องการระบบขนส่งที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพสูง และมีค่าขนส่งที่ถูก โครงการพัฒนาทางหลวงเชื่อมโยงอุตรดิตถ์ - ด่านภูคู้ จึงสามารถช่วยรองรับการเติบโตเหล่านี้ได้ และสามารถส่งเสริมหรือเหนี่ยวนำให้เกิดการลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพราะถ้าไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือมีความล่าช้า อาจทำให้การเติบโตการค้า การลงทุนของประเทศไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ไม่สามารถแข่งขันด้านการค้าและการขนส่งกับประเทศเพื่อนบ้านได้ โครงการทางหลวงเชื่อมโยงอุตรดิตถ์ - ด่านภูคู้ จึงส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน อำนวยความสะดวกสบายในการเดินทาง และการขนส่งสินค้า รวมทั้งเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นอันมาก ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า การมีถนนทางหลวงเชื่อมโยงอุตรดิตถ์ - ด่านภูคู้ ทำให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจ คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในจังหวัดอุตรดิตถ์รวมทั้งภาคเหนือโตขึ้น ประมาณร้อยละ ๒.๗๒ - ๓.๒๐ โดยจังหวัดอุตรดิตถ์มีผลิตภัณฑ์มวลรวมเติบโตในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั้งภาคอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๒.๘๙ - ๓.๖๖ เนื่องจากการค้าชายแดนที่เติบโตขึ้นสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจและการพัฒนาศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้า การจัดตั้งลานกองเก็บตู้คอนเทนเนอร์ เป็นต้น และทำให้เกิดการจ้างงานมากขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดอุตรดิตถ์ มีการจ้างงานมากขึ้น ประมาณร้อยละ ๓.๙๙ ซึ่งมากกว่าภาคเหนือทั้งภาคเล็กน้อยที่มีอัตราการจ้างงานมากขึ้นร้อยละ ๓.๘๕ การเติบโตของการจ้างงาน รวมทั้งการพัฒนาทางเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ก่อให้เกิดรายได้ของประชากรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุตรดิตถ์

และในภาคเหนือมีมากขึ้น โดยประชากรในจังหวัดอุตรดิตถ์ มีรายได้สูงขึ้นประมาณ ร้อยละ ๓.๕๖ - ๔.๗๔ ซึ่งมีการเติบโตของรายได้ใกล้เคียงกับภาคเหนือทั้งภาคที่มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๕๐ - ๔.๘๙ ทั้งนี้จังหวัดอุตรดิตถ์ และจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การคมนาคมขนส่ง การศึกษา สาธารณสุข มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการค้า และการลงทุน ดังนั้นเมื่อมีการพัฒนาแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai - Vientiane Economic Corridor : CVEC) จึงพัฒนาจังหวัดอุตรดิตถ์ให้เป็นศูนย์กลางการค้า การส่งสินค้าอุปโภคบริโภค ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร การบริการทางการค้า การลงทุน และเป็นแหล่งผลิตอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตรเพื่อการส่งออก นอกจากนี้ยังพัฒนาให้เป็นศูนย์รวมด้านการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงไปยังหลวงพระบาง เวียงจันทน์ และแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียง (แพรว ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ พิชญ์โลก สุโขทัย กำแพงเพชร และตาก) รวมถึงการเป็นศูนย์รวมการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (Multimodal Carrier) ซึ่งช่วยลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีเส้นทางรถไฟ และเส้นทางถนนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai - Vientiane Economic Corridor : CVEC) ที่ตัดผ่านและสามารถพัฒนาให้เป็นศูนย์รวมการกระจายสินค้าไปยังแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) ได้ ด้วยระยะทางที่สั้นลง และพัฒนาสถานีรถไฟสถานีให้เป็นจุดเชื่อมต่อย่านกองเก็บตู้สินค้าในภูมิภาคเป็นการส่งเสริมการขนส่งสินค้าในลักษณะ Hub and Spoke ที่ใช้การขนส่งทางถนนเป็น Feeder และใช้รถไฟเป็นหลักในการขนส่งสินค้าระยะทางไกล ปัจจุบันการค้าชายแดนระหว่างไทย - ลาว ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai - Vientiane Economic Corridor : CVEC) มีอยู่หลายแห่งทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเริ่มตั้งแต่จังหวัดอุตรดิตถ์ที่จุดผ่านแดนถาวรภูคู้-ด่านประเพณีผาแก้ว เมืองปากลายแขวงไชยบุรีของลาว และในช่วงเส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai - Vientiane Economic Corridor : CVEC) ในลาวที่เลียบริมแม่น้ำโขงจากเมือง สานะคามแขวงเวียงจันทน์ไปถึงนครหลวงเวียงจันทน์ ยังมีด่านถาวร - ด่านสากล และจุดผ่อนปรน - ด่านประเพณีอีกหลายแห่งกระจายอยู่ตลอดริมแม่น้ำโขงที่กั้นเขตแดนระหว่างไทย (จังหวัดเลย หนองคาย) กับลาว (แขวงเวียงจันทน์ และนครหลวงเวียงจันทน์) และแนวระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมอะลำโย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) ที่มีการท่องเที่ยว การค้า การลงทุน การศึกษา สุขภาพ โดยมีโลจิสติกส์เป็นระบบเชื่อมโยงระหว่างกันเพื่อทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้า คน ข้อมูลสารสนเทศ เงิน (การลงทุน) ให้เกิดอุปสรรคน้อยที่สุด ซึ่งต้องดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้ง ๒ ระบบ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานเชิงกายภาพ (Hard Infrastructure) และโครงสร้างพื้นฐานเชิงระบบและกระบวนการทำงาน (Soft Infrastructure) ต้องให้เกิดความสมดุล จึงมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้มีการศึกษาขนาดของการขยายตัว (Growth) ของการค้าระหว่างประเทศไทย และประเทศคู่ค้าในอนาคต โดยพิจารณาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญระหว่างมูลค่าการค้าระหว่างประเทศคู่ค้า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของไทย ความหนาแน่นของประชากรในประเทศคู่ค้าโดยการพยากรณ์

มูลค่าการค้าระหว่างประเทศในอนาคต จำเป็นต้องคาดการณ์ถึงแนวโน้มของแต่ละปัจจัย ยิ่งไปกว่านั้น แนวโน้มในอนาคตของปัจจัยเหล่านี้ ต้องคำนึงถึงผลที่เกิดจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การพัฒนาเส้นทางหลวงเชื่อมโยงอุตรดิตถ์ - ด่านภูคู้ มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยง การท่องเที่ยวตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai – Vientiane Economic Corridor : CVEC) และระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน-เมะล่าย (Luangprabang-Indochina-Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) ส่งผลให้จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นประตูการค้า การท่องเที่ยวที่สำคัญ มีโอกาสสูงในการพัฒนาธุรกิจต่อเนื่องด้านการบริการ เห็นได้จากการประเมินผลประโยชน์ของการท่องเที่ยวจากการพัฒนาทางหลวงเชื่อมโยงอุตรดิตถ์ - ด่านภูคู้ พบว่าการท่องเที่ยวเติบโตขึ้นจากการพัฒนาแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai – Vientiane Economic Corridor : CVEC) ระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (Luangprabang – Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) รวมทั้งการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์ตามกรอบการพัฒนาและจัดวางผังอนุภูมิภาคเหนือตอนล่าง โดยผลการประเมินพบว่า การท่องเที่ยวตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai – Vientiane Economic Corridor : CVEC) และระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (Luangprabang – Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เป็นสิ่ง ที่สำคัญ เพราะการท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังอุตสาหกรรมการให้บริการในรูปแบบอื่น ที่เกี่ยวข้องได้อย่างกว้างขวาง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร บริษัทท่องเที่ยว รวมถึงผู้ประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลาง ขนาดย่อมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากสำหรับแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai – Vientiane Economic Corridor : CVEC) มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์และดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นเส้นทางเชื่อมโยง การท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในแต่ละประเทศระหว่างกันได้ สำหรับการท่องเที่ยว ในประเทศไทยนั้นมีบทบาทอย่างมากต่อการสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน และการพัฒนาธุรกิจในสาขาการให้บริการแม้แต่ในสถานะเศรษฐกิจโลกตกต่ำ เห็นได้จากปี ๒๕๕๓ แนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai – Vientiane Economic Corridor : CVEC) ในประเทศไทยมีนักท่องเที่ยว ๗ ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นชาวต่างชาติ ๑.๗๙ ล้านคน และ นักท่องเที่ยวภายในประเทศ ๕.๒๑ ล้านคน มีรายได้จากการท่องเที่ยว ๔๒,๗๐๑ ล้านบาท นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่เริ่มท่องเที่ยวและพักอาศัยที่กรุงเทพฯ หลังจากนั้นเดินทางไปท่องเที่ยวตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai – Vientiane Economic Corridor : CVEC) และแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียง (เช่น เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ สุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร) และประเทศเพื่อนบ้านตามลำดับ ดังนั้น การท่องเที่ยวในไทยช่วยให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวไปเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ทั้งลาว เวียดนาม และเมียนมา ปัจจุบันการเดินทางจากจังหวัดอุตรดิตถ์ไปเวียงจันทน์ใช้เส้นทาง อุตรดิตถ์ - พิษณุโลก - ขอนแก่น - อุดรธานี - หนองคาย - จุดผ่านแดนที่สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ ๑ เมื่อมีระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai – Vientiane Economic Corridor : CVEC) ทำให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ มีการปฏิบัติในกฎระเบียบตาม ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดน และความร่วมมือด้านการขนส่งของ ASEAN อย่างเป็น

รูปธรรมทั้งในส่วนของไทยและลาว ทำให้จุดผ่านแดนถาวรถูกกลายเป็นประตูการค้าและการผ่านแดนที่สำคัญของระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai – Vientiane Economic Corridor : CVEC) ในอนาคต ทั้งจากการศึกษาพบว่ามีความได้เปรียบในระยะทางเนื่องจากการเดินทางจากจังหวัดอุตรดิตถ์ไปยังเวียงจันทน์ และหลวงพระบางมีระยะทางสั้นลงกว่าเดิมประมาณ ๒๓๔ กิโลเมตร ความเหมาะสมด้านเศรษฐกิจ วิศวกรรม และเป็นจุดดึงดูดให้ผู้สัญจรที่เคยผ่านแดนที่จังหวัดหนองคาย เพื่อไปเวียงจันทน์และหลวงพระบางได้หันมาใช้จุดผ่านแดนถาวรถูกมากขึ้น โดยเฉพาะผู้สัญจรจากจังหวัดในแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai – Vientiane Economic Corridor : CVEC) กลุ่มพื้นที่จังหวัดบริเวณใกล้เคียงตั้งแต่จังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และจังหวัดตาก ซึ่งสามารถเดินทางด้วยระยะทางที่สั้นกว่าเดิมประมาณ ๒๐ - ๗๗ กิโลเมตร และผู้สัญจรจากจังหวัดอุตรธานี หนองคายที่สามารถเดินทางผ่านแดนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai – Vientiane Economic Corridor : CVEC) ในลาวไปอุตรดิตถ์ (ด่านภู) และเชียงใหม่ ระยะทางที่สั้นกว่าเดิม ประมาณ ๗๔ - ๑๗๖ กิโลเมตร

สถานะการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์ มีแนวโน้มการเติบโตในทิศทางที่ดีเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑.๔๗ เป็นการเติบโตในส่วนของตลาดคนไทยโดยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒.๗๐ ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการจัดงานประเพณีต่าง ๆ ของจังหวัด การเพิ่มขึ้นของกลุ่มประชุม/สัมมนาและกลุ่มราชการ สำหรับนักท่องเที่ยวคนไทยที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดอุตรดิตถ์นิยมใช้รถยนต์เป็นพาหนะหลักในการเดินทางและเป็นการเดินทางภายในภูมิภาคเดียวกัน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติกลุ่มที่เข้ามาส่วนใหญ่เดินทางมาจากอังกฤษ เยอรมัน และอเมริกา โดยเป็นการเดินทางมาเองและเดินทางมาในลักษณะคู่รักและกลุ่มเพื่อน สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญที่นักท่องเที่ยวนิยม คือ เขื่อนสิริกิติ์และบ่อเหล็กน้ำพี้ เมื่อพิจารณายุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า จังหวัดอุตรดิตถ์ถูกจัดให้เป็นเมืองบริการทางการท่องเที่ยวระดับจังหวัดกลุ่มอนุภูมิภาค เป็นเมืองบริการทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ล้านนา - ล้านช้าง - ภาคเหนือ) การท่องเที่ยวด้านผลไม้และธรรมชาติ รวมถึงเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (ปากลาย - หลวงพระบาง) ดังนั้นการท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มอนุภูมิภาคเหนือตอนล่างมุ่งเน้นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกสุโขทัย และเมืองร่วมสมัยเชื่อมโยงเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยจากมรดกโลก ๒ แห่ง คืออุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย - อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย เชื่อมโยงเข้ากับอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร พรอมนักมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นจุดเด่น เช่น ภูสอยดาวจังหวัดอุตรดิตถ์ ทุ่งแสลงหลวง ภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก น้ำตกทีลอซูจังหวัดตาก น้ำหนาวและเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่เป็นตัวเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ในส่วนของนักท่องเที่ยวควรเน้นตลาดคนไทยเป็นหลัก เนื่องจากสถิติที่ผ่านมาพบว่า แต่ละปีมีนักท่องเที่ยวคนไทยเข้ามาในพื้นที่ร้อยละ ๙๐ ขณะที่ชาวต่างประเทศมีแค่ร้อยละ ๑๐ ดังนั้น ในระยะเร่งด่วนจึงได้กำหนดให้เร่งประชาสัมพันธ์ให้คนไทยหันมาเที่ยวไทย อุดหนุนสินค้าท้องถิ่นที่ผลิตโดยคนไทยมากขึ้น และพบว่าหลายพื้นที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน และบางแห่งได้เปิดดำเนินการไปแล้ว แต่รองรับโดยเฉพาะคนไทย จึงต้องมีการพัฒนาให้มีความเป็นสากลยิ่งขึ้นทั้งความสะอาดของสถานที่ ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ความชัดเจนป้ายบอกทาง การสื่อสารกับชาวต่างชาติ การอำนวยความสะดวก รวมถึง

การแสดงออกถึงอัธยาศัยไมตรีที่ดีของเจ้าบ้าน เพื่อให้สามารถรองรับได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย และต่างประเทศที่สำคัญ คือ ผู้ประกอบการทั้งหลายต้องรักษากติกาอย่างเคร่งครัด เพื่อให้มีมาตรฐานของการท่องเที่ยวภายในพื้นที่อนุภูมิภาค ขณะเดียวกันกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ ส่งผลให้มีความสามารถในการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวภายในอนุภูมิภาค เช่น เมียนมา ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนมากยิ่งขึ้น จากสถานการณ์ในอนาคตดังกล่าวส่งผลให้จังหวัดอุดรดิตถ์ และพื้นที่อนุภูมิภาคเหนือตอนล่างได้เตรียมการวางแผนรองรับการขยายตัวของปริมาณการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทั้งการพัฒนาการคมนาคมขนส่งทางอากาศที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในอนุภูมิภาคนี้ สามารถติดต่อกับทุกภูมิภาคอื่นของโลกได้โดยตรง รวมถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒ ที่ใช้เป็นแกนหลักในการพัฒนาและระบบรางอีกด้วย มีการคาดการณ์ปริมาณนักท่องเที่ยวในอนาคตของจังหวัดอุดรดิตถ์ว่ามีปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นประมาณ ๑ ล้านคนต่อปี และเพิ่มขึ้นเป็น ๖ ล้านคนต่อปี ในปี ๒๕๘๗ จากผลการสำรวจข้อมูลด้านการจราจรและขนส่งพบว่าการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวใช้รถส่วนบุคคลและรถตู้ ร้อยละ ๗๐ และใช้รถโดยสาร ร้อยละ ๓๐ สัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยถนนที่ผ่านแดน คือ ด้านแม่สายและด้านเชียงของ จากข้อมูลนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านด่าน คือ ลาว เมียนมา และจีน มีจำนวนทั้งสิ้น ๓,๘๙๒,๒๔๔ คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๗.๔ ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่มีโอกาสเข้ามาเที่ยวโดยใช้ด่าน แต่เนื่องจากสถานการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคเหนือเปลี่ยนแปลงไปและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด รวมทั้งการเปิดประชาคมอาเซียน (AEC) มีผลต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวมากขึ้นเช่นเดียวกับการขนส่งสินค้าภายใต้กรอบการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC)

การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูดูเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวรภูดูตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของจังหวัดอุดรดิตถ์เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างมากทั้งในภาคเอกชนและภาคประชาชนต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับการปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นระบบทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม การศึกษา การท่องเที่ยว กฎหมาย การค้าการลงทุนชายแดน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ธุรกิจเกษตร โลจิสติกส์และการจัดการอุตสาหกรรม ภาษา แรงงานข้ามชาติ และสาธารณสุขไปรษณีย์พื้นฐาน จึงต้องมีการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาที่อำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ไทยมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้นและนำจุดแข็งในด้านตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศและการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาประเทศในระดับภูมิภาคเพื่อกระชับความสัมพันธ์ทางการทูตและการสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องสร้างความพร้อมในการยกระดับให้มีมาตรฐานทั้งปฏิบัติตามระเบียบกติกาสากลเพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการตามยุทธศาสตร์ในการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยมีเป้าหมายการพัฒนาการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถึงศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวรภูดูนั้นมีดังนี้

๑. จุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นจุดที่มีตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ได้เปรียบ มีการลงทุนโครงการเชื่อมต่อแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) เป็นประตูเชื่อมต่อระหว่างเมียนมากับลาวที่เชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก พิษณุโลก และเพชรบูรณ์ ทั้งยังอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย (Luang prabang - Indochina - Mawlumyine Economy Corridor : LIMEC) จึงมีความสำคัญต่อการเชื่อมโยงชายฝั่งของเมียนมาผ่านกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ มีการสร้างถนนจากเส้นทางภูคู้ - เมืองปากลาย เป็นประตูไปสู่ลาวเข้าจีนเชื่อมต่อไปคุนหมิง และอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiangmai Vientien Economic Corridor : CVEC) เชื่อมต่อเชียงใหม่ ผ่านลำพูน ลำปาง แพร่ และอุตรดิตถ์เชื่อมต่อเวียงจันทน์สามารถลดระยะเวลาการเดินทางเชื่อมโยงจากภาคเหนือของไทยไปยังเวียงจันทน์ด้วยระยะทาง ๑๖๐ กิโลเมตร และเวลาเดินทางเพียง ๒ ชั่วโมง อีกทั้งยังสามารถเชื่อมขยายไปยังเขตเศรษฐกิจอื่น ๆ ในภูมิภาค เช่น ล้านนา - เมียนมา - จีน และอินเดีย, เชียงใหม่ - กัวผาวอก - ตองยี-มณฑลพะเลย์- อินเดีย หรือ เชียงใหม่ - เชียงราย - ท่าซี้เหล็ก - เมืองลา - สิบสองปันนา รวมทั้งรัฐบาลจีนกับลาวทำสัญญาโครงการก่อสร้างรถไฟสายบ่อเต็นถึงเวียงจันทน์ และในอนาคตเปลี่ยนลาวที่เป็น Land Lock ไม่มีพื้นที่ติดทะเลให้เป็น Land Link สามารถเชื่อมโยงกับทุกอนุภูมิภาคทั้งอาเซียน และจีนได้เป็นอย่างดีมีโครงการเชื่อมต่อทางรถไฟจากจีน มีการพัฒนาโครงการทางหลวงเชื่อมโยงอุตรดิตถ์ - ด่านภูคู้ และมีความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (Greater Mekong Sub - regional Economic Cooperation : GMS) และความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (Ayeyawady - ChaoPhraya - Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) ที่เป็นการส่งเสริมการค้าคนขนส่งและโลจิสติกส์ให้เป็นฐานการผลิตของภูมิภาค เพื่อการส่งออกสู่ตลาดโลก ลดต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์ และเพิ่มมูลค่าการเป็นศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์ด้วยการสร้างศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ระดับภูมิภาคและเชื่อมต่อกับเครือข่ายโลจิสติกส์ของโลก ซึ่งวิเคราะห์ได้จากการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า การมีถนนทางหลวงเชื่อมโยงอุตรดิตถ์ - ด่านภูคู้ ทำให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจคือ ผลผลิตทั้งหมดรวมในจังหวัดอุตรดิตถ์ รวมทั้งภาคเหนือโตขึ้นโดยจังหวัดอุตรดิตถ์มีผลผลิตทั้งหมดรวมเติบโตในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั้งภาคเหนือ เนื่องจากการค้าชายแดนที่เติบโตขึ้นสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจและก่อให้เกิดการจ้างงานมากขึ้นรวมทั้งการพัฒนาทางเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ก่อให้เกิดรายได้ของประชากรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุตรดิตถ์ และในภาคเหนือมีมากขึ้น อีกทั้งจังหวัดอุตรดิตถ์และจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การคมนาคมขนส่ง การศึกษา สาธารณสุข มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการค้า และการลงทุน อีกทั้งการเป็นศูนย์กลางการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (Multimodal Carrier) ซึ่งช่วยลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบเพื่อทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้า คน ขอมูลสารสนเทศ เงิน (การลงทุน) ให้เกิดการสะดุดหรืออุปสรรคน้อยที่สุด

๒. จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการท่องเที่ยว เนื่องจากมีการพัฒนาเส้นทางหลวงเชื่อมโยงอุตรดิตถ์ - ด่านภูคู้ ที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai - Vientiane Economic Corridor: CVEC) ระเบียงเศรษฐกิจ

หลวงพระบาง – อินโดจีน - เมาะลำไย (Luangprabang – Indochina -Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) ทำให้มีโอกาสสูงในการพัฒนาธุรกิจต่อเนื่องการบริการ เนื่องจากมีการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์ตามกรอบการพัฒนา และจัดวางผังอนุภูมิภาคเหนือตอนล่างตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai – Vientiane Economic Corridor : CVEC) และระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมาะลำไย (Luang prabang Indochina - Mawlumyine Economy Corridor : LIMEC) ที่สามารถเชื่อมโยงไปอุตสาหกรรม การให้บริการในรูปแบบอื่นที่เกี่ยวข้องได้อย่างกว้างขวาง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร บริษัทท่องเที่ยว รวมถึงผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นจำนวนมาก สำหรับแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiang Mai – Vientiane Economic Corridor : CVEC) นั้นมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์และดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในแต่ละประเทศ ระหว่างกันได้ จึงทำให้ต้องมีการสร้างความหลากหลายในการท่องเที่ยวให้สามารถดึงดูด นักท่องเที่ยวได้ทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง มุ่งพัฒนาให้ธุรกิจท่องเที่ยว มีมูลค่าที่สูงขึ้นด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมจัดสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญ ทางประวัติศาสตร์วิถีชีวิตและวัฒนธรรมเพื่อให้มีเรื่องราวเป็นเอกลักษณ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยว ตามฤดูกาลตามศักยภาพของพื้นที่ การท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยว เชิงพุทธ อีกทั้งควรส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงธุรกิจโดยส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการจัดประชุม และนิทรรศการนานาชาติของโลกเพราะไทยมีความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมแก่การเดินทาง เพื่อประกอบธุรกิจและการท่องเที่ยวทั้งมีความพร้อมในการบริการมีโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ระบบขนส่งที่อำนวยความสะดวกทั้งในการเดินทางเข้ามาเพื่อการประชุม และการสร้างความร่วมมือทางธุรกิจระหว่างกัน สำหรับการท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้นมีบทบาท อย่างมากต่อการสร้างรายได้ การสร้างงาน การพัฒนาธุรกิจในสาขาการให้บริการ จึงต้องมีการ ท่องเที่ยวเชื่อมภูมิภาคเพื่อขยายการท่องเที่ยวของไทยไปพร้อมกับการรองรับการเชื่อมโยงเส้นทาง การท่องเที่ยวไทยกับอาเซียนและอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ โดยจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศและส่งเสริมการทำตลาดร่วมกันในเส้นทาง การท่องเที่ยวระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ ซึ่งต้อง ให้ความสำคัญกับโครงสร้างพื้นฐานในการก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจอาเซียนและเป็นจุด เชื่อมต่อที่สำคัญของภูมิภาค ทั้งด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่เมือง เทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้าง พื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากรและเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลกด้วยการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมระดับ ภูมิภาคให้สอดคล้องกับการพัฒนาการเชื่อมโยงกับกลุ่มเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค นอกจากนี้ต้องมีการ พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงจุดเด่นของแต่ละ พื้นที่และการเสริมซึ่งกันและกันกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมทั้งการจัด ผังเมืองระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ การอำนวยความสะดวกทางการค้า การลงทุนทั้งในด้าน ข้อมูล แรงงานและกฎระเบียบต่างๆ เห็นได้จากมีการท่องเที่ยวตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ โดยนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่เริ่มท่องเที่ยวและพักอาศัยที่กรุงเทพฯ หลังจากนั้นเดินทางไป

ท่องเที่ยวตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ และแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียง (เช่น เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ สุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร) และประเทศเพื่อนบ้านตามลำดับ จึงทำให้การท่องเที่ยวในไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวไปเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้านทั้งลาว เวียดนาม และเมียนมามากขึ้น ทั้งต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดน และความร่วมมือด้านการขนส่งของ ASEAN อย่างเป็นทางการทั้งในส่วนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน จุดผ่านแดนถาวรภูดู่จึงกลายเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญบนระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่พาดผ่านในอนาคต เพราะความได้เปรียบในระยะทางที่สะดวกและมีระยะทางสั้นลงกว่าเดิม การท่องเที่ยวในจังหวัดอุตรดิตถ์จึงมีการเติบโตที่ดีขึ้นในส่วนของตลาดคนไทยซึ่งเป็นผลมาจากการจัดงานประเพณีต่าง ๆ ของจังหวัด การเพิ่มขึ้นของกลุ่มประชุม/สัมมนาและกลุ่มราชการ สวมนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาส่วนใหญ่มาจากอังกฤษ เยอรมัน และอเมริกา โดยลักษณะการเดินทางมาเองในรูปแบบคู่รักและกลุ่มเพื่อน จังหวัดอุตรดิตถ์ยังถูกจัดให้เป็นเมืองบริการทางการท่องเที่ยวระดับจังหวัด กลุ่มอนุภูมิภาคที่มีความสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ล้านนา – ล้านช้าง - ภาคเหนือ) การท่องเที่ยวด้านผลไม้และธรรมชาติ รวมถึงเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (ปากลาย-หลวงพระบาง) มีการเชื่อมโยงกับกลุ่มอนุภูมิภาคเหนือตอนล่างที่มุ่งเน้นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกพร้อมกับมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นจุดเด่น ขณะเดียวกันมีการขอความร่วมมือระหว่างประเทศส่งผลให้มีความสามารถในการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวภายในอนุภูมิภาค เช่น เมียนมา ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนมากยิ่งขึ้น จึงเตรียมแผนรองรับการขยายตัวของปริมาณการท่องเที่ยวทั้งการพัฒนาการคมนาคมขนส่งทางอากาศที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในอนุภูมิภาคนี้สามารถติดต่อกับทุกภูมิภาคอื่นของโลกได้โดยตรงรวมถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒ ที่ใช้เป็นแกนหลักในการพัฒนาการขนส่งระบบรางเพื่อรองรับปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นประมาณ ๑ ล้านคนต่อปี และเพิ่มขึ้นเป็น ๖ ล้านคนต่อปี ในปี ๒๕๘๗ เป็นผลจากการเปิดประชาคมอาเซียน (AEC) ซึ่งส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวและการขนส่งสินค้าภายใต้กรอบการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC)

สรุป

จังหวัดอุตรดิตถ์มีชายแดนติดต่อกับลาว ๒ อำเภอ คือ อำเภอบ้านโคก อำเภอน้ำปาด ประชาชนทั้ง ๒ ประเทศ ไปมาค้าขายผ่านช่องทางประเพณีไทย - ลาว ได้หลายช่องทาง แต่ที่สำคัญมี ๔ ช่องทางที่อำเภอบ้านโคกคือ ด้านภูดู่ ด้านห้วยต่าง ด้านมหาราช และ อำเภอน้ำปาดคือ ด้านห้วยพร้าว โดยจุดผ่านแดนถาวรภูดู่ตั้งอยู่ที่ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้รับการประกาศจากกระทรวงมหาดไทยให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรภูดู่ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ และได้เปิดเป็นด่านสากลภูดู่ ตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เป็นต้นมา ประกอบด้วย ๑. โครงสร้างพื้นฐาน มีการสร้างอาคารหน่วยงาน CIQ Customs Immigration and Quarantine ณ จุดผ่านแดนถาวรภูดู่ คือ ด้านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านศุลกากรทุ่งช้างจังหวัดน่าน ซึ่งส่งเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานจัดเก็บภาษีเข้า - ออก ด้านกักกันสัตว์ สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดอุตรดิตถ์ และการก่อสร้างอาคารโกดัง ตลาดร้านค้า เครื่องชั่งน้ำหนักเพื่อรองรับการค้า ๒. ศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวรภูดู่สามารถเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวได้หลายมิติ

ด้วยการเชื่อมอาณาจักรล้านนาเข้ากับอาณาจักรล้านช้าง เชื่อมเมืองมรดกโลกหลวงพระบางกับเมืองมรดกโลกสุโขทัย ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร เชื่อมต่อการขนส่งทางราง โดยจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋เป็นประตูเชื่อมระเบียงเศรษฐกิจ ๔ เส้นทาง คือ ระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North - South Economic Corridor : NSEC) ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) ระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - ภูตู๋ - เวียงจันทน์ และระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง - อินโดจีน - เมาะลำไย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) การที่เป็นประตูเชื่อมระเบียงเศรษฐกิจทำให้จุดผ่านแดนถาวรภูตู๋มีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้นมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นหลากหลายโดยเฉพาะโลจิสติกส์มีเครือข่ายการขนส่งเชื่อมจากเมียนมา ลาว จีน และเวียดนาม อีกทั้งเป็นประตูสู่ประชาคมอาเซียน เพราะมีเครือข่ายคมนาคมขนส่งที่ครอบคลุมภูมิภาคต่าง ๆ ทำให้สามารถเดินทางไปได้หลากหลายเส้นทาง ๓. การค้าชายแดนจังหวัดอุตรดิตถ์ จุดผ่านแดนถาวรภูตู๋เป็นด่านที่มีศักยภาพทางการค้าสินค้าที่ส่งออกได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น สินค้าอุปโภค/บริโภค อาหารสด/อาหารแห้ง และสินค้าที่นำเข้าได้แก่ เศษเหล็ก ข้าวโพด แขนข้าวโพด ถั่วลิสง ถ่านไม้ สมุนไพร เป็นต้น ๔. เส้นทางคมนาคม ในอนาคตภาคเหนือของไทยสามารถเดินทางไปเวียงจันทน์ และในอนาคตเป็นสี่แยกอินโดจีนไปจีน เมียนมา เวียดนาม และไทย ทั้งนี้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ กลุ่มที่ ๓ (สี่แยกอินโดจีน) ประกอบด้วยจังหวัดพิษณุโลก พิจิตร เพชรบูรณ์ สุโขทัย ตาก และอุตรดิตถ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์ร่วมเพื่อการพัฒนาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือที่สามารถพัฒนาให้มีศักยภาพการแข่งขันได้อย่างเสรีและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ตีร่วมกันของกลุ่มจังหวัด และจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋สามารถพัฒนาให้เป็นระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) และเชื่อมโยงกลุ่มความร่วมมือเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านระหว่างห้าเหลี่ยมเศรษฐกิจ (ไทย เมียนมา อินเดีย บังคลาเทศ ศรีลังกา) เข้ากับหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ (ไทย ลาว จีน เวียดนาม เมียนมา กัมพูชา) โดยผ่านจากแม่สอด - ตาก - สุโขทัย - อุตรดิตถ์ - ช่องภูตู๋ ช่วยทำให้การไหลเวียนของสินค้ามากขึ้น ระบบเศรษฐกิจดีขึ้น ลดต้นทุนการขนส่งระหว่างประเทศทำให้ไทยส่งออกได้มากขึ้น การวิเคราะห์ศักยภาพจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋ พบว่ามีการลงทุนโครงการเชื่อมต่อกับระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) และเชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก พิษณุโลก และเพชรบูรณ์ จึงเกิดเป็นเส้นทางโครงการวันเดียวเที่ยว ๓ ประเทศ เป็นจุดกำเนิดของแนวระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมาะลำไย (Luang prabang - Indochina - Mawlamyine Economy Corridor : LIMEC) จึงมีความสำคัญในการเคลื่อนย้ายทั้งสินค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และอื่น ๆ ผ่านกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ที่สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน มีแนวระเบียงเศรษฐกิจที่สำคัญอีกคือแนวระเบียงเศรษฐกิจ เชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiangmai Vientien Economic Corridor : CVEC) เป็นแนวระเบียงเศรษฐกิจที่เชื่อมโยง cross section โดยมีจุดตัดที่เมืองปากลาย และเชื่อมต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ ผ่านลำพูน ลำปาง แพร่ อุตรดิตถ์ เป็นเส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว อีกทั้งเชียงใหม่สามารถเชื่อมโยงขยายไปยังเศรษฐกิจอื่น ๆ ในภูมิภาค นอกจากนี้ศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋มีหลากหลายเส้นทางทั้งเป็นเส้นทางโลจิสติกส์ในการขนส่งสินค้า

ทั้งทางรถไฟและการพัฒนาโครงการทางหลวงเชื่อมโยงอุตรดิตถ์ - ด่านภูดู่ ก่อให้เกิดการเดินทางเชื่อมต่อโครงข่ายและส่งเสริมการค้าการลงทุนของไทยเป็นอย่างมาก ตามกรอบการพัฒนาภูมิภาคประเทศ ได้แก่ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (Greater Mekong Sub - regional Economic Cooperation : GMS) และความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (Ayeyawady - ChaoPhraya - Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMES) ทำให้จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นประตูการค้าที่สำคัญและมีโอกาสสูงในการพัฒนาธุรกิจต่อเนื่อง ตลอดจนการจัดตั้งฐานการผลิตแห่งใหม่ของประเทศรองรับการลงทุนอุตสาหกรรม การเกษตร การบริการ และการเปิด AEC ทำให้เกิดการเติบโตด้านการค้าส่งผลกระทบต่อปริมาณการขนส่งสินค้าที่เพิ่มขึ้น ความต้องการระบบขนส่งที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพสูง และมีค่าขนส่งที่ถูกซึ่งโครงการพัฒนาทางหลวงเชื่อมโยงอุตรดิตถ์ - ด่านภูดู่ สามารถช่วยรองรับการเติบโตเหล่านี้ได้ และส่งเสริมให้เกิดการลงทุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพราะถ้าไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือมีความล่าช้า อาจทำให้การเติบโตการค้าการลงทุนของประเทศไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ไม่สามารถแข่งขันด้านการค้าและการขนส่งกับประเทศเพื่อนบ้าน จากการวิเคราะห์การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและสังคมพบว่า การมีถนนทางหลวงเชื่อมโยงอุตรดิตถ์ - ด่านภูดู่ ทำให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจคือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในจังหวัดอุตรดิตถ์รวมทั้งภาคเหนือโตขึ้นประมาณร้อยละ ๒.๗๒ - ๓.๒๐ โดยจังหวัดอุตรดิตถ์มีผลิตภัณฑ์มวลรวมเติบโตในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั้งภาค เนื่องจากการค้าชายแดนที่เติบโตขึ้นสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ การพัฒนาศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้า การจัดตั้งลานกองเก็บตู้คอนเทนเนอร์ เป็นต้น ทำให้เกิดการจ้างงานมากขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดอุตรดิตถ์มีการจ้างงานมากขึ้นประมาณ ร้อยละ ๓.๙๙ ซึ่งมากกว่าภาคเหนือทั้งภาคเล็กน้อย การเติบโตของการจ้างงานรวมทั้งการพัฒนาทางเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ก่อให้เกิดรายได้ของประชากรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุตรดิตถ์ และในภาคเหนือมีมากขึ้น ทั้งนี้ จังหวัดอุตรดิตถ์และจุดผ่านแดนถาวรภูดู่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การคมนาคมขนส่ง การศึกษา และสาธารณสุข จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นประตูการค้า การท่องเที่ยวที่สำคัญมีโอกาสสูงในการพัฒนาธุรกิจต่อเนื่องด้านการบริการ เห็นได้จากการประเมินผลประโยชน์การท่องเที่ยวจากการพัฒนาทางหลวงเชื่อมโยงอุตรดิตถ์ - ด่านภูดู่ พบว่าการท่องเที่ยวเติบโตขึ้นจากการพัฒนาแนวระเบียงเศรษฐกิจ เชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chiangmai - Vientien Economic Corridor : CVEC) แนวระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (Luang prabang - Indochina - Mawlumyine Economy Corridor : LIMEC) รวมทั้งการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์ตามกรอบการพัฒนาและจัดวางผังอนุภูมิภาคเหนือตอนล่างโดยผลการประเมินพบว่า การท่องเที่ยวตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญเพราะการท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงไปยังอุตสาหกรรมการให้บริการในรูปแบบอื่นที่เกี่ยวข้องได้อย่างกว้างขวาง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร บริษัทท่องเที่ยว รวมถึงผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้สถานะการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์มีแนวโน้มการเติบโตในทิศทางที่ดีเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๑.๔๗ เป็นการเติบโตในส่วนของตลาดคนไทยโดยเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๒.๗๐ ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการจัดงานประเพณีต่าง ๆ ของจังหวัด การเพิ่มขึ้นของกลุ่มประชุม/สัมมนาและกลุ่มราชการ เมื่อพิจารณายุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์พบว่า ถูกจัด

ให้เป็นเมืองบริการทางการท่องเที่ยวระดับจังหวัดกลุ่มอนุภูมิภาคเป็นเมืองบริการทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวด้านผลไม้ และธรรมชาติ รวมถึงเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ในส่วนของนักท่องเที่ยวควรเน้นตลาดคนไทยเป็นหลักเนื่องจากสถิติที่ผ่านมา ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวคนไทยร้อยละ ๙๐ ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ร้อยละ ๑๐ จึงควรเร่งประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้นักท่องเที่ยวคนไทยหันมาเที่ยวในไทย อุดหนุนสินค้าท้องถิ่นที่ผลิตโดยคนไทยมากขึ้น ขณะเดียวกันในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศส่งผลให้มีความสามารถในการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวภายในอนุภูมิภาคเช่น เมียนมา ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้พื้นที่อนุภูมิภาคเหนือตอนล่างได้เตรียมการวางแผนรองรับการขยายตัวของปริมาณการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทั้งการพัฒนาการคมนาคมขนส่งทางอากาศที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในอนุภูมิภาคนี้สามารถติดต่อกับทุกภูมิภาคอื่นของโลกได้โดยตรง มีการคาดการณ์ปริมาณนักท่องเที่ยวในอนาคตของจังหวัดอุดรดิตถ์ว่ามีปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นประมาณ ๑ ล้านคนต่อปี และเพิ่มขึ้นเป็น ๖ ล้านคนต่อปี ในปี ๒๕๘๗ การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างมากทั้งในภาคเอกชน และภาคประชาชนต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับการปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นระบบทั้งด้านสังคม การศึกษา การท่องเที่ยว การค้าชายแดน โลจิสติกส์ และสาธารณูปโภคพื้นฐาน จึงต้องมีการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาในการส่งเสริมให้ไทยมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้นและนำจุดแข็งในด้านตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศและการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาชาติในระดับภูมิภาค โดยมีเป้าหมายการพัฒนาการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ จากการวิเคราะห์ศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวรภูคู้มี ดังนี้ ๑. จุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นจุดที่มีตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ได้เปรียบ มีการลงทุนโครงการเชื่อมต่อแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมการคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์ให้เป็นฐานการผลิตของภูมิภาค เพื่อการส่งออกสู่ตลาดโลก ลดต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์ และเพิ่มมูลค่าการเป็นศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์ด้วยการสร้างศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ระดับภูมิภาคและเชื่อมต่อกับเครือข่ายโลจิสติกส์ของโลก ทำให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจคือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในจังหวัดอุดรดิตถ์รวมทั้งภาคเหนือโตขึ้น โดยจังหวัดอุดรดิตถ์มีผลิตภัณฑ์มวลรวมเติบโตในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั้งภาคเหนือ เนื่องจากการค้าชายแดนที่เติบโตขึ้นสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดการจ้างงานมากขึ้นรวมทั้งการพัฒนาทางเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ก่อให้เกิดรายได้ของประชากรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุดรดิตถ์และในภาคเหนือมากขึ้น ๒. จุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการท่องเที่ยว เนื่องจากมีการพัฒนาเส้นทางต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ทำให้มีโอกาสสูงในการพัฒนาธุรกิจต่อเนื่องการบริการ เนื่องจากมีการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิตถ์ตามกรอบการพัฒนาและจัดวางผังอนุภูมิภาคเหนือตอนล่างตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่สามารถเชื่อมโยงไปอุตสาหกรรม การให้บริการในรูปแบบอื่นที่เกี่ยวข้องได้อย่างกว้างขวาง จึงต้องมีการสร้างความหลากหลายในการท่องเที่ยวให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูงมุ่งพัฒนาให้ธุรกิจท่องเที่ยวมีมูลค่าสูงขึ้นด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม จัดสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์วิถีชีวิตและวัฒนธรรมเพื่อให้มีเรื่องราวเป็นเอกลักษณ์

ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามศักยภาพของพื้นที่ การท่องเที่ยววิถีชุมชน เป็นต้น สำหรับการท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้น มีบทบาทอย่างมากต่อการสร้างรายได้ การสร้างงาน การพัฒนาธุรกิจในสาขา การให้บริการจึงต้องมีการท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาคเพื่อขยายการท่องเที่ยวของไทยไปพร้อมกับ การรองรับการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวไทยกับอาเซียนและอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ โดยจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศและส่งเสริมการทำ การตลาดร่วมกันในเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้ม ของตลาดยุคใหม่ ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับโครงสร้างพื้นฐานในการก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ อาเซียน และเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญของภูมิภาค นอกจากนี้ต้องมีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงจุดเด่นของแต่ละพื้นที่และการเสริมซึ่งกัน และกันกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านพร้อมทั้งการจัดผังเมืองระบบ สาธารณูปโภคสาธารณูปการ การอำนวยความสะดวกทางการค้า การลงทุนทั้งในด้านข้อมูล แรงงาน และกฎระเบียบต่าง ๆ เห็นได้จากการท่องเที่ยวตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ จุดผ่านแดน ถาวรภูคู้ จึงกลายเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญบนระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่พาดผ่านในอนาคต เพราะความได้เปรียบในระยะทางที่สะดวกและมีระยะทางที่สั้นลง จึงต้องเตรียมแผนรองรับ การขยายตัวของปริมาณการท่องเที่ยวทั้งการพัฒนาการคมนาคมขนส่งทางอากาศที่ทำให้ประเทศ ต่าง ๆ ในอนุภูมิภาคนี้สามารถติดต่อกับทุกภูมิภาคอื่นของโลกโดยตรง เป็นผลจากการเปิดประชาคม อาเซียน (AEC) ซึ่งส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวและการขนส่งสินค้าภายใต้กรอบการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน (AEC)

บทที่ ๔

การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรฤดูเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะลัมไย

ทำเลที่ตั้งของภาคเหนือมีศักยภาพในการขยายการค้า การลงทุน และบริการเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง และสามารถขยายไปสู่จีนตอนใต้ และกลุ่มประเทศเอเชียใต้ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North - South Economic Corridor : NSEC) และระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) จึงจำเป็นต้องพัฒนาภาคเหนือสู่ความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการนำศักยภาพทางภูมิสังคม การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน การเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ทั้งนี้จังหวัดอุตรดิตถ์ได้มีเป้าหมายการพัฒนาที่สอดคล้องกับการพัฒนาภาคเหนือคือ มีการพัฒนาการท่องเที่ยว การค้าชายแดนให้มีมูลค่าสูงด้วยการเพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน และความสัมพันธกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงทำให้ต้องมีการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรฤดูเพื่อเป็นโอกาสในการพัฒนาบนระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะลัมไย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) ด้วยการศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรฤดู การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะลัมไย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) และการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนจุดผ่านแดนถาวรฤดูตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยตามลำดับดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรฤดู

คำถามที่ ๑ การพัฒนามาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวรฤดูควรมีแนวทางอย่างไร และในปัจจุบันมีปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขอย่างไรบ้าง

คนที่ ๑ ดร.นวิรัตน์ ทรงเกียรติกุล ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์

การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรฤดูให้เป็น one stop service มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยอำนวยความสะดวกบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด ซึ่งปัจจุบันมีปัญหาในความชัดเจนของพื้นที่และแผนการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่ชัดเจนต้องให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ด่าน จำนวนประชากร และสินค้า

**คนที่ ๒ นาย ชัยกิจ บูรณธนานุกิจนท ประธานอาวุโสสภาอุตสาหกรรมจังหวัด
อุตรดิตถ์/ ประธานสมาพันธ์ SME จังหวัดอุตรดิตถ์**

ควรปลดล็อกกฎระเบียบ (กฎหมาย) ของแต่ละกระทรวงโดยร่วมกันทำงานแบบบูรณาการ เช่น การใช้พื้นที่ของกระทรวงทรัพยากรฯ และป่าไม้

**คนที่ ๓ นาย วัลลภ วุฒาพานิชย์ นายด่านศุลกากรทุ่งช้าง จังหวัดน่าน (มีหน้าที่
ดูแลจุดผ่านแดนถาวรภูคู้)**

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘ มูลค่าการนำเข้า - ส่งออก ผ่านจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ มีการปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากโครงการก่อสร้างเขื่อนผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ ณ แขวงไชยบุรี อีกทั้งในอนาคตประเทศลาวจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่แขวงไชยบุรี เป็นโอกาสที่จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ เป็นจุดนำเข้า - ส่งออกสินค้าที่มาจากประเทศจีนและสินค้าที่ผู้ประกอบการชาวไทยส่งออกไปยังประเทศจีนโดยผ่านประเทศลาว ซึ่งมีการส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียนมากขึ้น ทั้งนี้ส่วนราชการในภูมิภาคและเอกชนได้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ โดยใช้กลไก Government Innovation Lab ให้เป็นพื้นที่ของตลาดการค้าชายแดน พื้นที่ด่านกักกันสัตว์ จัดทำสำนักงานและด่านศุลกากรตามมาตรฐานสากล และหากมูลค่าสินค้านำเข้า - ส่งออกมีปริมาณมากขึ้นควรตั้งเป็นด่านศุลกากรต่อไปเพื่อความพร้อมในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุนที่เอื้อให้เกิดกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ และเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC)

คนที่ ๔ นาย ธนากร อัจฉิตไพศาล ผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์

จังหวัดอุตรดิตถ์มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานดังนี้ ๑. การขอใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าน้ำปาด เพื่อก่อสร้างตลาดการค้าชายแดนและเป็นที่ตั้งของส่วนราชการอื่น ๆ ปัจจุบัน มีการพัฒนาถนนทางเข้าตลาดภูคู้จนถึงแนวเขตชายแดนประเทศลาว จากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ แบ่งเป็น ๒ ช่วง คือ บริเวณตลาดภูคู้ - แนวเขตแดนประเทศลาว และ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๒๖๓ - บริเวณตลาดภูคู้ เพื่อปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและรองรับความเจริญด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศให้มีความสะดวกมากขึ้น ๒. การพัฒนาระบบขนส่งทางรางมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพื้นที่รอบสถานีสถานีให้เป็น container yard (CY) ที่เชื่อมโยงสู่เมียนมาและรถไฟความเร็วสูงในประเทศลาว ๓. การพัฒนาชุมชนบนเส้นทาง LIMEC เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิจัยอย่างบูรณาการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดย LIMEC เป็นการเชื่อมโยงกับระเบียงเศรษฐกิจอื่น ๆ พัฒนาให้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าและกิจกรรมต่างๆ ทั้ง การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม การศึกษา คมนาคม สุขภาพ ที่สอดคล้องและร่วมมือกันในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนารววิจัยเพื่อสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ๔. การศึกษาผลกระทบด้านโลจิสติกส์ เศรษฐกิจ ท่องเที่ยวและความมั่นคง จากโครงการก่อสร้างรถไฟลาว - จีน จัดทำแผนพัฒนาเมืองชายแดนยั่งยืนที่เป็นประตูสู่การค้าสากล ให้สอดคล้องกับการเป็นเมืองนำอยู่ ๓ ด้าน ด้วยการพัฒนาระบบขนส่งและโครงข่ายการคมนาคมเมืองชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ให้มีการเดินทางที่สะดวก มีประสิทธิภาพ พัฒนาเมืองชายแดนบริเวณด่านภูคู้ ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจประตูการค้าการท่องเที่ยว และการพัฒนาเมืองชายแดนบริเวณด่านถาวรภูคู้

ให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ยั่งยืน ๕. การวางแผนพัฒนาสนามบินอุดรดิติต์ ให้เป็นศูนย์การซ่อมบำรุงอากาศยาน การพัฒนาการบินพาณิชย์และธุรกิจการบินอื่น ๆ เป็นการกระตุ้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจโลจิสติกส์ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ส่งผลดีต่อจังหวัดอุดรดิติต์และภูมิภาคนี้ต่อไป ปัจจุบันมีปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขคือ ๑. การก่อสร้างตลาดการค้าชายแดนและที่ตั้งส่วนราชการต่าง ๆ ในระบบ CIQ ให้มีความพร้อมสมบูรณ์ ๒. การปรับปรุงถนนสายบ้านม่วงเจ็ดต้น - ด่านภูตุ่

คนที่ ๕ นาย ชัยคม ศกุนรักษ์ ประธาน LIMEC ประเทศไทย

มีการพัฒนาพื้นที่บริเวณหน้าด่านให้เป็นย่านการค้าปลอดภาษีและสร้างจุดกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดความสะดวกและมีต้นทุนต่ำ ควรมีการปรับปรุงถนนให้ได้มาตรฐานมากขึ้น ทั้งนี้ด่านภูตุ่ยังไม่มีสำนักงานศุลกากรประจำด่านต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จากด่านใกล้เคียง

คนที่ ๖ นาย กิติพงษ์ วิรุฬห์ศรี ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิติต์

ต้องพัฒนาด่านภูตุ่ให้ได้มาตรฐานเพราะเป็นประตูที่เชื่อมต่อระหว่างไทย - เมียนมา - ลาว และสามารถเดินทางไปเวียดนามและเข้าสู่จีนได้ ควรมีด่านถาวรที่มีการจัดการทั้งช่องทางเดินรถ ช่องทางคน ช่องทางสินค้าที่เป็นมาตรฐานสากลที่สำคัญบริเวณพรมแดนต้องลดระดับไหล่เขา เพื่อให้รถบรรทุกหนักและรถโดยสารขนาดใหญ่สามารถเดินทางผ่านได้อย่างสะดวก เพราะปัจจุบันระดับความลาดชันของไหล่เขาสูงมาก ถ้าลดระดับลงเป็นการสะดวก และปลอดภัยทำให้ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น สำหรับปัญหาด่านภูตุ่เป็นเรื่องของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ต้องบริหารจัดการอย่างถูกต้อง และจัดสรรให้มีอาคารร้านค้าที่มีเอกชนเช่าจากราชพัสดุหรือหน่วยงานราชการเป็นแนวทางหนึ่ง ในการพัฒนาด่านภูตุ่ให้เป็นที่น่าสนใจและเป็นที่รับรู้ของนักเดินทาง

คนที่ ๗ นาย ประเสริฐ จึงกิจรุ่งโรจน์ ประธานหอการค้าจังหวัดตาก

การยกระดับให้ด่านภูตุ่ มีนายด่านและเจ้าหน้าที่ศุลกากรประจำด่านไม่ต้องขึ้นกับด่านศุลกากรทุ่งช้าง จังหวัดน่าน และปรับปรุงถนนจากบริเวณหน้าด่านภูตุ่ไปจนถึงถนนหน้าด่านภูตุ่ฝ่งลาว

คนที่ ๘ นาย เพ็ชรเกษม ส่งศิริ อดีตประธานหอการค้าจังหวัดอุดรดิติต์

ต้องมีหน่วยงานที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานศุลกากรและสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองหรือที่เรียกว่า CIQ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองทำหน้าที่ตรวจคนเดินทางเข้าออกประเทศว่าถูกต้องได้รับใบอนุญาตและเป็นบุคคลที่ต้องห้ามเดินทางออกนอกประเทศ ส่วนศุลกากรตรวจสินค้า ต้องมีการตรวจพิกัด ค่ารวางเสียภาษีหรือไม่เสียภาษีตามที่กฎหมายระบุ ปัจจุบันขาดหน่วยงานศุลกากรต้องใช้บุคลากรจากด่านห้วยโก๋นมาปฏิบัติจึงไม่พร้อมตามด่านสากลทั่วไป

สรุป

การพัฒนามาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวรภูตุ่ควรมีแนวทางคือ

๑. พัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตุ่ให้เป็น one stop service และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาอำนวยความสะดวกให้เกิดประสิทธิภาพ

๒. ปลดล็อกกฎระเบียบ (กฎหมาย) ของแต่ละกระทรวงโดยร่วมกันทำงานแบบบูรณาการ

๓. มีการขับเคลื่อนการพัฒนาโดยใช้กลไก Government Innovation Lab เป็นพื้นที่ของตลาดการค้าชายแดน พื้นที่ด่านกักกันสัตว์ จัดทำสำนักงานและด่านศุลกากรตามมาตรฐานสากล และหากมูลค่าสินค้านำเข้า - ส่งออกมีปริมาณมากขึ้นควรตั้งเป็นด่านศุลกากรต่อไป

๔. มีการพัฒนาถนนทางเข้าตลาดภู่อู่จนถึงแนวเขตชายแดนประเทศลาว จากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ เพื่อรองรับความเจริญด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เดินทางไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาคอาเซียน มีการพัฒนาระบบขนส่งทางรางโดยพัฒนาสถานีศิลาอาสน์ให้เป็น container yard (CY) เชื่อมโยงไปเมียนมาและรถไฟความเร็วสูงในประเทศลาวมีการวิจัยการพัฒนาชุมชนบนเส้นทาง LIMEC ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ศึกษาผลกระทบด้านโลจิสติกส์เศรษฐกิจ ท่องเที่ยวและความมั่นคงจากโครงการก่อสร้างรถไฟลาว - จีน การวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัยอุดรดิตถ์ ให้เป็นศูนย์การซ่อมบำรุงอากาศยาน การพัฒนาการบินพาณิชย์ และธุรกิจการบินอื่น ๆ

ปัจจุบันมีปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขคือ

๑. การก่อสร้างตลาดการค้าชายแดนและที่ตั้งส่วนราชการต่าง ๆ ให้มีความพร้อมสมบูรณ์

๒. การปรับปรุงถนนสายบ้านม่วงเจ็ดต้น - ด่านภู่อู่

๓. ยังไม่มีสำนักงานศุลกากรประจำด่านต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จากด่านใกล้เคียง

คำถามที่ ๒ การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภู่อู่เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ

๒๐ ปี ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร

คนที่ ๑ ดร.นวรรตน์ ทรงแยริติกุล ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์

การพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในทุกด้านเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิต รักษาวัฒนธรรมและสังคมส่งเสริมเศรษฐกิจโดยความร่วมมือบนผลประโยชน์ร่วมกันแบบยั่งยืน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นให้มีวิถีชีวิตแบบง่ายมีความสุขและยั่งยืน

คนที่ ๒ นาย ชัยกิจ บูรณธนานุกิจนท ประธานอาวุโสสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์/ ประธานสมาพันธ์SME จังหวัดอุดรดิตถ์

ต้องมีการบูรณาการในทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

คนที่ ๓ นาย วัลลภ วุฒาพาณิชย์ นายด่านศุลกากรทุ่งช้าง จังหวัดน่าน (มีหน้าที่ดูแลจุดผ่านแดนถาวรภู่อู่)

แนวทางที่สำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี คือ ๑. การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้า การลงทุน ๒. การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ ๓. การพัฒนาผู้ประกอบการ และเศรษฐกิจชุมชน ๔. การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ๕. การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ๖. การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก ทั้งนี้ จังหวัดอุดรดิตถ์ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้เป็นเมืองที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัย การท่องเที่ยวมีการพัฒนาและการค้าชายแดนมีมูลค่าสูงขึ้น โดยประเด็นการพัฒนาพื้นที่ชายแดน คือ เพิ่มศักยภาพ การค้าการลงทุน และความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาภาคเหนือ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มีความพร้อมของหน่วยงาน

CIQ ให้ทัดเทียมกับประเทศต่าง ๆ มีความสมบูรณ์ทั้งสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน นักท่องเที่ยว นักธุรกิจที่เดินทางเข้า - ออก ณ จุดผ่านแดนถาวรฤดู

คนที่ ๔ นาย ธนากร อัจฉิตร์ไพศาล ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศให้บรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และยั่งยืนพร้อมกับการมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนทำให้เกิดการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคโดยใช้โอกาสจากอาเซียน ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงพื้นที่บริเวณชายแดนรวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจุดผ่านแดนถาวรฤดูเป็นอีกพื้นที่เศรษฐกิจหนึ่งที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการพัฒนาควรมีแนวทางในการพัฒนาคือ

๑. ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการลงทุนเพื่อดึงดูดการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ
๒. ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ตามศักยภาพโดยพัฒนาต่อยอดจากฐานทรัพยากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่เดิม รวมทั้งยกระดับความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่ให้เอื้อต่อการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว พัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนให้มีความพร้อมสำหรับรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน
๓. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่
๔. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่การส่งเสริมการลงทุนร่วมระหว่างรัฐและเอกชน รวมทั้งส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการลงทุนในอุตสาหกรรมและบริการ
๕. ส่งเสริมเศรษฐกิจและการสร้างงานที่สอดคล้องกับศักยภาพ โอกาสและความต้องการของประชาชนในพื้นที่
๖. พัฒนาระบบบริหารจัดการแรงงานที่มีประสิทธิภาพเชื่อมโยงกับระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว การเข้าเมือง โดยการจัดระบบบัตรผ่านแดนหรือบัตรประจำตัวของแรงงานต่างด้าวแบบอิเล็กทรอนิกส์
๗. พัฒนาให้เป็นเมืองที่น่าอยู่สามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ สนับสนุนการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนให้เป็นฐานเศรษฐกิจใหม่ของประเทศ
๘. พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและการรักษาพื้นที่สีเขียวที่มีประสิทธิภาพเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาควบคู่กับการรักษาสภาพแวดล้อม
๙. เสริมสร้างความสามารถของวิสาหกิจชุมชนและภาคเอกชนในพื้นที่เพื่อผลักดันให้เกิดการเพิ่มขึ้นของขีดความสามารถในการผลิต
๑๐. สนับสนุนให้ประชาชนและภาคีการพัฒนามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่

คนที่ ๕ นาย ชัยคม ศกุนรักษ์ ประธาน LIMEC ประเทศไทย

ความสัมพันธ์ในระเปียงเศรษฐกิจ LIMEC ทำให้เกิดความมั่นคงชายแดนส่งผลต่อความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติทำให้ผู้ประกอบการในกลุ่ม ๕ จังหวัด ได้พัฒนาทักษะ ยกระดับแรงงานและพัฒนา SME สู่ระดับสากล ซึ่งสามารถพัฒนาจังหวัดอุดรธานีให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนฝั่งตะวันออกจนเกิดการเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก ที่ส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานการประกอบธุรกิจ การค้า และการผลิต มีการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง มีคุณภาพ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม สร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ และสร้างความ

เข้มแข็งของชุมชนบ้านโคกด้วยการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อภาครัฐ ประชาชน และส่วนรวม ซึ่งตรงกับการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าความมั่นคงของเมืองชายแดนให้เกิดการเคลื่อนย้ายคนและสินค้าได้สะดวกมากขึ้น

คนที่ ๖ นาย กิติพงษ์ วิรุฬห์ศรี ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์

จุดผ่านแดนถาวรภูตูเป็นประตูที่เชื่อมโยงไปลาวลงสู่ทะเล โดยผ่านจังหวัดอุดรดิตถ์ สุกโขทัย ตาก ผ่านด่านแม่สอดไปเมียวดีไปออกทะเลที่เหมาะสม การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตู นอกจากส่งเสริมการท่องเที่ยว การค้า การขนส่ง โลจิสติกส์ ยังเป็นประตูเชื่อมโยงที่ดึงดูดนักลงทุนเข้ามาบริหารจัดการและพัฒนาเส้นทางได้อีกด้วย

คนที่ ๗ นาย ประเสริฐ จิงกิจรุ่งโรจน์ ประธานหอการค้าจังหวัดตาก

พัฒนาให้ด่านภูตูเป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีนของภาคเหนือตอนล่างของไทย โดยส่งเสริมและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว การค้า ระบบขนส่งจากด่านภูตูเข้าสู่ประเทศลาว ตอนบนแล้วไปเชื่อมต่อกับเวียดนามตอนบน ณ กรุงฮานอย เชื่อมไปที่ด่านโหวยฮี้กวาน ประเทศจีน ณ เมืองผิงเสียง ซึ่งเส้นทางนี้เป็นเส้นทางหลักในการนำเข้า – ส่งออกผลไม้ของจีน

คนที่ ๘ นาย เพ็ชรเกษม ส่งศิริ อดีตประธานหอการค้าจังหวัดอุดรดิตถ์

การมีด่านชายแดนเป็นสิ่งที่ดีเสมือนเป็นประตูมิตรภาพ มีการพบปะพูดคุยกัน ถึงมาตรการแนวทางและวิธีการร่วมมือกัน ปัจจุบันลาวและไทยได้ปฏิบัติการร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมทั้งด้านทหาร วัฒนธรรม การค้า การลงทุนร่วมกันอย่างต่อเนื่อง การสร้างความสามารถทางการแข่งขันโดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด่านเพื่อเชื่อมกับทุกภูมิภาคเตรียมพร้อมรองรับการเจริญเติบโตของธุรกิจและอุตสาหกรรมในอนาคต การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด่านชายแดนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนในชุมชนและภูมิภาคต้องปรับตัวเข้ากับบริบทใหม่ที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงต้องสร้างการตระหนักรู้ให้กับผู้คนที่เกี่ยวข้องกับด่านภูตู ให้มองเห็นโอกาสและการพัฒนาตัวเองตั้งแต่แนวคิด ทักษะ การทำงาน ฝีมือแรงงาน การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม จึงทำให้คนในชนบทมีความเสมอภาคในการเข้าถึงตลาดที่กว้างขึ้นในประเทศเพื่อนบ้าน สามารถนำสินค้าเกษตรพื้นฐานมาแปรรูปเพิ่มมูลค่าให้มากขึ้นและเข้าสู่ตลาดผ่านช่องทางด่านภูตู

สรุป

การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตูควรมีแนวทางในการพัฒนา คือ เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในทุกด้านทั้งคุณภาพชีวิต วัฒนธรรม สังคม มีการบูรณาการในทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวทางพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ดังนี้

๑. การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน
๒. การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ
๓. การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชนสู่สากล
๔. การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมืองพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
๕. การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
๖. การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลกเพื่อพัฒนาให้ไทยไปสู่การเป็นประเทศ

พัฒนา

- ๗. พัฒนาระบบบริหารจัดการแรงงานที่มีประสิทธิภาพ
- ๘. พัฒนาเมืองให้รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ
- ๙. พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม
- ๑๐. เสริมสร้างความสามารถของวิสาหกิจชุมชน

๑๑. สนับสนุนให้ประชาชนและภาคีการพัฒนามีส่วนร่วมในการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ อีกทั้งให้ความสำคัญด้านความมั่นคงชายแดนที่เชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลกด้วยการพัฒนาให้เป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีนของภาคเหนือตอนล่างของไทยที่เตรียมพร้อมรองรับการเจริญเติบโตของธุรกิจและอุตสาหกรรมในอนาคตด้วยการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้กับผู้คนที่เกี่ยวข้องกับด้านกฎตั้งแต่แนวคิด ทักษะการทำงาน ฝีมือแรงงาน การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมโดยใช้แนวความคิด ๔ ประสานคือ รัฐเอกชน ประชาชนในพื้นที่ ชาวต่างชาติที่เดินทางผ่านด่านเข้า - ออก

คำถามที่ ๓ ระเบียบเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย (LIMEC) มีความสำคัญต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไร

คนที่ ๑ ดร.นวรรตน์ ทรงเกียรติกุล ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์

LIMEC เป็นจุดสำคัญในการเชื่อมโยงร้อยเรียงภาคตะวันออกของเมียนมา โดยมี ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่างของไทยผสมผสานกับแขวงตะวันตกของประเทศลาวผนึกกำลังให้เป็นหนึ่งเดียวมีการแลกเปลี่ยนทางสังคมวัฒนธรรม การท่องเที่ยวและส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง ๓ ประเทศ

คนที่ ๒ นาย ชัยกิจ บูรณธนานุกิจนท ประธานอาวุโสสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์/ประธานสมาพันธ์ SME จังหวัดอุดรดิตถ์

สามารถเชื่อมความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนสินค้าได้อย่างทั่วถึง เช่น อาหารทะเลจากเมียนมาถึงลาว ส่งเสริมการท่องเที่ยว แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เติบโตด้านความแตกต่าง

คนที่ ๓ นาย วัลลภ วุฒาพาณิชย์ นายด่านศุลกากรทุ่งช้าง จังหวัดน่าน (มีหน้าที่ดูแลจุดผ่านแดนถาวรภูตุ๋)

ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ ผู้คน เงินทุน และสารสนเทศระหว่างกัน เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมร่วมกันของประชาชนในประเทศ

คนที่ ๔ นาย ธนากร อัจฉิตไพศาล ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิตถ์

๑. การเชื่อมโยงด้านการค้า การลงทุน เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านธุรกิจ การค้า และการลงทุนระหว่างกันครอบคลุมการเชื่อมโยงและเสริมสร้างความเข้มแข็งมั่นคงด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ สร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเป็นธรรม เพื่อขยายการสนับสนุนและร่วมมือเวทีอาเซียนในอนาคต

๒. การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในหลายมิติ เช่น เชิงสุขภาพ เชิงวัฒนธรรม เชิงศาสนา เชิงธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งศักยภาพของ ๓ ประเทศบนระเบียบเศรษฐกิจนี้มีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน โดยบูรณาการของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ให้ความสำคัญในการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลกที่เป็นกลไกหลักในการช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบมุ่งเน้น

นักท่องเที่ยวก่อกลุ่มคุณภาพและสร้างความหลากหลาย การท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและรักษาจุดเด่นของชนบทธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม ๓. การเชื่อมโยงการศึกษา ผลักดันให้การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการเชื่อมโยงระเบียบเศรษฐกิจด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการศึกษาในทุกระดับของทั้ง ๓ ประเทศ ที่สามารถแลกเปลี่ยนระหว่างกันและพัฒนาให้เกิดความร่วมมือในด้านหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งแลกเปลี่ยนคณาจารย์ และนักศึกษาระหว่างกัน ๔. การเชื่อมโยงสุขภาพ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านสาธารณสุขระหว่างกันและส่งเสริมการแพทย์ทางเลือกของประเทศสมาชิก มีการพัฒนาเตรียมความพร้อมของแต่ละประเทศในการเสริมสร้างศักยภาพ ความร่วมมือร่วมกัน ๕. การเชื่อมโยงด้านโลจิสติกส์ มีการพัฒนาศักยภาพโครงข่ายทางหลวงหมายเลข ๑๑๗ และเส้นทางรองเชื่อมโยงจุดผ่านแดนถาวรภูตู เนื่องจากการพัฒนาาระบบโครงข่ายทางหลวงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อรองรับระบบขนส่งทางบกทั้งในและต่างประเทศที่ช่วยลดเวลาในการเดินทาง ลดต้นทุนการผลิตในภาคขนส่ง ด้านโลจิสติกส์ที่กระจายสินค้าไปประเทศเพื่อนบ้านและสมาชิกอาเซียน

คนที่ ๕ นาย ชัยคม ศกุนรักษ์ ประธาน LIMEC ประเทศไทย

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เป็นความร่วมมือกันของประเทศสมาชิกส่วน LIMEC เป็นความร่วมมือ ๓ ประเทศ ได้แก่ เมียนมา ไทย ลาว มีสาขาสินค้าบริการที่สอดคล้องกับ AEC คือ การค้าการลงทุน การท่องเที่ยว สุขภาพและสาธารณสุข การศึกษา การขนส่ง และเกษตร

คนที่ ๖ นาย กิตติพงษ์ วิรุฬห์ศรี ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี

มีการประชุมทั้งหมด ๕ ครั้ง ในเรื่องการติดต่อการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว สุขภาพและอื่น ๆ แต่ติดขัดด้วยปัญหาเรื่องวีซ่าการเข้าออกเมืองและที่สำคัญด้านภูตู เป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญ โดยในอนาคตทางรถไฟสายบ่อเต็น - เวียงจันทน์ เปิดปลายปี ๒๕๖๔ จะมีนักเดินทางจากจีนและไทยรวมทั้งนักท่องเที่ยวทั่วไปที่อยากเดินทางบนเส้นทางสายนี้ จึงต้องเร่งพัฒนาด้านภูตูให้เป็นด่านมาตรฐานเพื่อรองรับความเจริญเติบโตทั้งด้านธุรกิจ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว

คนที่ ๗ นาย ประเสริฐ จิงกิจรุ่งโรจน์ ประธานหอการค้าจังหวัดตาก

LIMEC เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มประเทศอาเซียนที่เชื่อมโยง ๓ ประเทศเข้าด้วยกัน เมียนมา ไทย ลาว ที่มีความคล่องตัวในการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งการท่องเที่ยว การค้า ระบบขนส่ง และการลงทุนระหว่างกัน ซึ่งมีประตูที่เชื่อมต่อทั้งสองด้านทั้งเมียนมา และลาว เป็นจุดที่มีศักยภาพในการเชื่อมต่อกับระเบียงเศรษฐกิจสำคัญทั้งด้านตะวันตก - ตะวันออก อย่างมีศักยภาพ ดังนั้น ระเบียงเศรษฐกิจ LIMEC จึงเป็น Subset ของ ASEAN ในการขับเคลื่อนระดับภพย่อยลงมาให้เกิดความคล่องตัวการขับเคลื่อนในระดับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

คนที่ ๘ นาย เพ็ชรเกษม ส่งศิริ อดีตประธานหอการค้าจังหวัดอุดรธานี

อาเซียน ๑๐ ประเทศ ที่รวมตัวกันขึ้นเป็น AEC เพื่อมุ่งเน้นในการยกระดับขับเคลื่อนเศรษฐกิจกลุ่มอาเซียนมีการร่วมมือหลายรอบและมีการขับเคลื่อนตามบริบทของมัน ส่วน LIMEC เป็นระเบียงเศรษฐกิจน้องใหม่ในอาเซียนที่มีการรวมตัวกันโดยภาคเอกชนเป็นผู้ริเริ่มและภาครัฐให้การสนับสนุน ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น Conference Exhibition

Business Matching มีโครงสร้างคณะกรรมการบริหารบอร์ด ๓ ประเทศร่วมกัน และคณะกรรมการในแต่ละประเทศมีการวางแผนการทำงานที่สอดคล้องกันตามกรอบเวลาที่วางไว้ จึงทำให้ LIMEC ถูกหยิบยกขึ้นสู่ระดับประเทศโดยคณะรัฐมนตรีได้รับทราบและสั่งการให้ยกระดับการทำงานภายใต้ ACMECS เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการเติบโตและความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

สรุป

LIMEC มีความสำคัญต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนดังนี้

๑. LIMEC เป็นจุดสำคัญในการเชื่อมโยงภาคตะวันออกของเมียนมาโดยมี ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่างของไทยผสมผสานกับแขวงตะวันตกของประเทศลาวให้เป็นหนึ่งเดียว มีการแลกเปลี่ยนทางสังคมวัฒนธรรมการท่องเที่ยวและส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง ๓ ประเทศร่วมกัน

๒. เกิดการเชื่อมโยงด้านการค้า การลงทุนระหว่างกันครอบคลุมการเชื่อมโยงและเสริมสร้างความเข้มแข็งมั่นคงด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว

๓. การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในหลายมิติซึ่งศักยภาพของ ๓ ประเทศ มีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน

๔. การเชื่อมโยงการศึกษา ผลักดันให้การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการเชื่อมโยงระเบียบเศรษฐกิจด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการศึกษาในทุกระดับของ ทั้ง ๓ ประเทศ

๕. การเชื่อมโยงสุขภาพ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านสาธารณสุขระหว่างกัน

๖. การเชื่อมโยงด้านโลจิสติกส์ มีการพัฒนาศักยภาพโครงข่ายทางหลวงและเส้นทางรองเชื่อมโยงจุดผ่านแดนถาวรฤดู เพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๗. ต้องพัฒนาด้านกฎให้เป็นด้านมาตรฐานเพื่อรองรับความเจริญเติบโตทั้งแง่ธุรกิจการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว

คำถามที่ ๔ ความสัมพันธ์ของการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรฤดูเพื่อให้เป็นจุดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจบนระเบียบเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมอะลำไย (LIMEC) ควรมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

คนที่ ๑ ดร.นวรรตน์ ทรงเกียรติกุล ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรดิษฐ์

มีการพัฒนา LIMEC ให้เป็นรูปธรรมในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม โดยใช้หลักการอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้อเฟื้อมีน้ำใจ เน้นคุณภาพชีวิตของประชากรทั้ง ๓ ประเทศตามวิถีชีวิตของประชากรและสังคมดั้งเดิมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

คนที่ ๒ นาย ชัชกิจ บุรณนานุกิจนท ประธานอาวุโสสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรดิษฐ์/ ประธานสมาพันธ์ SME จังหวัดอุดรดิษฐ์

ควรมีความสัมพันธ์การพัฒนาแบบเกื้อกูลแลกเปลี่ยนกันอย่างเป็นธรรมชาติไม่เอาเปรียบเชิงการค้า

คนที่ ๓ นาย วัลลภ วุฒาพานิชย์ นายด่านศุลกากรทุ่งช้าง จังหวัดน่าน (มีหน้าที่ดูแลจุดผ่านแดนถาวรภูคู้)

การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เพื่อให้เป็นจุดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจควรมีสถานที่สำนักงานเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติงานอย่างบูรณาการส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า ประชากร และสารสนเทศระหว่าง ๓ ประเทศ ให้มีความสะดวกรวดเร็วที่นำมาซึ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างประเทศ โดยกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้มีมติร่วมกันในการขับเคลื่อน LIMEC เพื่อการเชื่อมโยงกับระบียงเศรษฐกิจอื่น ๆ เพื่อให้ LIMEC เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการคมนาคมที่สอดคล้องและร่วมกับทุกภาคส่วน ทั้งนี้จุดผ่านแดนถาวรภูคู้มีสภาพพื้นที่เป็นประตูเชื่อมระบียงเศรษฐกิจ ถึง ๔ ระบียงคือ ระบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ ระบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก ระบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - ภูคู้ - เวียงจันทน์ และระบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย

คนที่ ๔ นาย ธนากร อัจฉิตโรไพศาล ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิติ์

จุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นจุดที่มีความได้เปรียบเชิงพื้นที่โครงข่ายคมนาคมในประเทศและเชื่อมโยงไปลาว เวียดนาม จีน และระบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย (LIMEC) เป็นระบียงเศรษฐกิจที่ทุกภาคส่วนในภาคเหนือตอนล่าง ๑ ของไทย แขวงหลวงพระบาง แขวงไชยบุรี ในลาวและรัฐกะเหรี่ยง รัฐมอญ ในเมียนมา ได้ร่วมกันเปิดระบียงเศรษฐกิจโดยเส้นทางผ่านสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญหลายแห่งและมีจังหวัดที่อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ได้แก่ อุดรดิติ์ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ ตาก อุดรดิติ์จึงเป็นจังหวัดชายแดนที่เชื่อมโยงเส้นทางที่สำคัญ มีโครงข่ายการคมนาคมทางบกที่สนับสนุนการขนส่งทั้งคนและสินค้ามีสนามบินพาณิชย์เชื่อมโยงเส้นทางทางรถไฟในประเทศไทยและพร้อมเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในอนาคตด้วยการเปิดเส้นทางเดินทางโดยรถโดยสารปรับอากาศระหว่างประเทศจากพิษณุโลกไปสิ้นสุดที่หลวงพระบาง ทำให้จุดผ่านแดนถาวรภูคู้มีศักยภาพในการเชื่อมโยงระบียงเศรษฐกิจและเป็นประตูสู่ประชาคมอาเซียน

คนที่ ๕ นาย ชัยคม ศกุนรักษ์ ประธาน LIMEC ประเทศไทย

จุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นประตูแห่งโอกาสและมิตรภาพของไทย ลาว การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการค้าขายได้ในอนาคต

คนที่ ๖ นาย กิติพงษ์ วิรุฬห์ศรี ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิติ์

จุดผ่านแดนถาวรภูคู้นอกจากเชื่อมต่อแนวระบียงเศรษฐกิจ LIMEC ยังเป็นจุดเชื่อมต่อแนวระบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ ซึ่งกำลังมีการก่อสร้างถนนเมื่อเสร็จแล้วจะเชื่อมต่อไปเวียงจันทน์ด้วยระยะทางที่ใกล้ขึ้นเป็นเส้นทางโลจิสติกส์ที่สำคัญที่ระบายสินค้าการเกษตรจากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ไปเวียงจันทน์ ทำให้จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ เป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญในภูมิภาคนี้จึงต้องพัฒนาให้เป็นด่านมาตรฐานเป็นการส่งเสริมศักยภาพให้การค้าชายแดนสะดวกและเพิ่มปริมาณการค้าได้มากขึ้นและเป็นประตูสำคัญนำพานักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศเข้ามาสู่ในภูมิภาคนี้มากขึ้น

คนที่ ๗ นาย ประเสริฐ จิงจรุงโรจน์ ประธานหอการค้าจังหวัดตาก

ควรวางจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ให้เป็นด่านเชิงยุทธศาสตร์เป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีนที่เชื่อมโยงเข้าสู่กลุ่มประเทศอินโดจีน ดังนั้นระเบียบเศรษฐกิจ LIMEC ไม่เพียงแต่เชื่อมไปลาว แต่สามารถขยายไปเวียดนาม และจีนได้ การวางยุทธศาสตร์ของระเบียบเศรษฐกิจ LIMEC ทำให้เป็นการเสริมสร้างและขยายศักยภาพในการพัฒนาด่านภาคใต้ให้เพิ่มมากขึ้น

คนที่ ๘ นาย เพ็ชรเกษม ส่งศิริ อดีตประธานหอการค้าจังหวัดอุตรดิตถ์

ในการพัฒนาด่านพรมแดนต้องมีระบบการดำเนินการที่สะดวกรวดเร็ว ปลอดภัย เป็นมาตรฐานสากล ซึ่งการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศถือว่ามีความสำคัญมากขึ้น และระบบจัดเก็บภาษีสินค้า ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ต้องชัดเจนเป็นไปตามระเบียบที่กำหนด ซึ่งการค้าชายแดนเป็นมูลค่าที่สูงสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนชายแดนอย่างชัดเจน และเป็นห่วงโซ่สินค้า จากภูมิภาคอื่นมาเป็นส่วนของอุปทานให้กับการค้า ยังเป็นช่องทางที่สินค้าจากเมียนมาและอินเดียใช้ผ่านแดนไปสู่ลาว จีนตอนล่าง เวียดนามตอนบนได้ในอนาคต และสินค้าจากจีนตอนล่าง เวียดนามตอนบนสามารถผ่านด่านภาคใต้ไปเมียนมาและอินเดียฝั่งตะวันออกได้เช่นกัน

สรุป

การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้กับการพัฒนา LIMEC ควรดำเนินการดังนี้

๑. มีสถานที่สำนักงานเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ปฏิบัติงานอย่างบูรณาการให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า ประชากร และสารสนเทศระหว่าง ๓ ประเทศ ให้มีความสะดวกรวดเร็ว
๒. เป็นจุดที่มีความได้เปรียบเชิงพื้นที่โครงข่ายคมนาคมในประเทศและเชื่อมโยงไป ลาว เวียดนาม จีน

๓. นอกจากเชื่อมต่อแนวระเบียบเศรษฐกิจ LIMEC ยังเชื่อมต่อแนวระเบียบเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ระเบียบเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก ระเบียบเศรษฐกิจเชียงใหม่ - ภาคใต้ - เวียงจันทน์ และระเบียบเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมลลาลาย ทำให้จุดผ่านแดนถาวรภาคใต้เป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญในภูมิภาคนี้จึงต้องพัฒนาให้เป็นด่านมาตรฐานเป็นการส่งเสริมศักยภาพให้การค้าชายแดนสะดวก และเพิ่มปริมาณการค้าได้มากขึ้นและเป็นประตูสำคัญนำพานักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศเข้ามาสู่ในภูมิภาคนี้มากขึ้น

คำถามที่ ๕ การเปิดจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนของไทยและประเทศเพื่อนบ้านอย่างไรบ้าง

คนที่ ๑ ดร.นวรรตน์ ทรงเกียรติกุล ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์

เป็นการสร้างพลังที่อำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันในด้านบวก มีระบบการค้าชายแดนแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ระหว่างประเทศต่อกัน ปัญหาในด้านลบอาจเกิดอาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด โรคระบาด

คนที่ ๒ นาย ชัชกิจ บูรณธนาภิรักษ์ ประธานอาวุโสสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์/ ประธานสมาพันธ์ SME จังหวัดอุตรดิตถ์

ส่งผลต่อการค้าชายแดนที่เติบโตมากขึ้น

คนที่ ๓ นาย วัลลภ วุฒาพาณิชย์ นายด่านศุลกากรทุ่งช้าง จังหวัดน่าน (มีหน้าที่ดูแลจุดผ่านแดนถาวรภูคู้)

จังหวัดอุตรดิตถ์มีโครงข่ายถนนที่สามารถติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างสะดวกทั้งทางรถยนต์และทางรถไฟ โดยเฉพาะทางรถไฟ มีเส้นทางรถไฟสายเหนือจากกรุงเทพถึงเชียงใหม่ผ่านอุตรดิตถ์ และสามารถเชื่อมต่อการขนส่งทางรางไปท่าเรือคลองเตย แหลมฉบัง โดยเฉพาะการขนส่งสินค้าผ่านแดนไปประเทศที่ ๓ ได้สะดวกรวดเร็ว เนื่องจากสถานีรถไฟศิลาอาสน์เป็นเส้นทางรถไฟสายเหนือเป็นจุดขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ เป็นจุดเติมน้ำมันเชื้อเพลิงและสับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจุดผ่านแดนถาวรภูคู้สามารถเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวได้หลายมิติ ทำให้การเปิดจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อการเดินทาง การขนส่งสินค้าที่สั้นและสะดวกสุดจากไทยไปลาวและจีนตอนใต้ เป็นเหตุให้มีความสำคัญต่อการค้าและการลงทุน ส่งผลให้การค้าชายแดนขยายตัวขึ้น การไหลเวียนสินค้ามากขึ้นหลังเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้กลุ่มประเทศสมาชิกเปิดเสรีทางการค้ามากขึ้น เกิดการทำนายต่อระบบงานศุลกากร มีภารกิจที่ต้องส่งเสริมและอำนวยความสะดวกต่อกิจกรรมทางการค้า

คนที่ ๔ นาย ธนากร อัจฉิตโรไพศาล ผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์

การเปิดจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นประโยชน์ต่อนักธุรกิจไทยในภาคเหนือทั้ง ๑๗ จังหวัด ให้เข้าไปขยายตลาดในลาวได้สะดวก ด้านถาวรภูคู้สามารถช่วยจัดระเบียบการค้า นอกกรอบให้เข้าสู่ระบบสากลที่ถูกต้อง สามารถจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เป็นระบบควบคุมการส่งออก-นำเข้าสินค้าผิดกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านถาวรภูคู้เป็นด่านที่มีศักยภาพทางการค้า ทำให้ส่งผลต่อเศรษฐกิจชายแดนไทยคือ ๑. การค้าชายแดนขยายตัวมากขึ้น มีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๑,๐๐๐ ล้านบาท เพราะจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ช่วยลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายพิธีการศุลกากร มีการพัฒนาระบบการค้าชายแดนเข้าสู่ระบบการค้าตามมาตรฐานสากล ผู้ประกอบการสามารถขยายตลาดไปแขวงไซบุรีและแขวงต่าง ๆ ในประเทศเพื่อนบ้านได้สะดวก ๒. ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวปีละไม่ต่ำกว่า ๖๐,๐๐๐ คน มีการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ระหว่างคนไทย - ลาวมากขึ้น มีการลงทุนธุรกิจใหม่ๆ ที่มีศักยภาพมากขึ้น สามารถจัดแพ็คเกจทัวร์วันเดียวเที่ยว ๓ ประเทศ เมียนมา ไทย ลาว เป็นต้น ๓. ผู้ประกอบการสามารถจ้างแรงงานลาวแทนแรงงานไทยที่ขาดแคลนได้สะดวกขึ้น สามารถเข้าไปส่งเสริมการค้าการลงทุนในลาวได้สะดวกขึ้นโดยเฉพาะตลาดพันธสัญญา Contract Framing ๔. อำเภอบ้านโคกเป็นแหล่งธุรกิจชายแดนที่สำคัญ เพราะมีผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวมากขึ้น มีการค้าการลงทุนที่ต่อเนื่องกับธุรกิจท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทำให้การค้าชายแดนภูคู้และเศรษฐกิจท้องถิ่นมีความคึกคักมากขึ้น ๕. เป็นประตูสู่ประชาคมอาเซียนที่เหมาะสมอีกช่องทางหนึ่ง เนื่องจากสามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงาน การลงทุน และเงินทุนผ่านด่านภูคู้เพื่อสร้างกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งกระจายประโยชน์ในการพัฒนาและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่สามารถเชื่อมโยงเส้นทางต่อไปเมียนมา ลาว เวียดนาม และมณฑลยูนนาน (จีนใต้) ได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

คนที่ ๕ นาย ชัยคม ศกุนรักษ์ ประธาน LIMEC ประเทศไทย

เป็นประตูเชื่อมโยงลาว - ไทย - เมียนมา สามารถเดินทางเพียงวันเดียวได้ และเชื่อมโยงไปยังจีนได้สะดวกมากขึ้น

คนที่ ๖ นาย กิตติพงษ์ วิรุฬห์ศรี ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิษฐ์

มีการสร้างทางรถไฟจากอุดรดิษฐ์เชื่อมโยงไปที่ด่านภูดู่และเชื่อมต่อกับทางรถไฟในลาว เมียนมา จึงเป็นเส้นทางขนส่งทางรางที่มีศักยภาพสำคัญ การขนส่งทางรางถือว่าเป็นการขนส่งในราคาต้นทุนถูกซึ่งถ้าสามารถพัฒนาและเชื่อมต่ออย่างเป็นระบบแล้ว ในอนาคตการพัฒนาด่านภูดู่เพื่อเชื่อมโยงกับลาวจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้และส่งผลต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของไทยอีกด้วย

คนที่ ๗ นาย ประเสริฐ จิงจิงรุ่งโรจน์ ประธานหอการค้าจังหวัดตาก

การเปิดจุดผ่านแดนถาวรภูดู่ในภาพรวมส่งผลดีต่อการเชื่อมโยงในกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยว การค้า ระบบขนส่ง และการลงทุนที่เกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะการอำนวยความสะดวกให้เกิดการข้ามแดนที่เข้าสู่ลาวได้สะดวก การเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวระหว่างไทย - ลาว เป็นการเชื่อมโยงพื้นที่มรดกโลกเข้าไว้ด้วยกันที่แขวงหลวงพระบาง โดยเชื่อมโยงกับพื้นที่ประวัติศาสตร์ ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และเชื่อมไปเมียนมา ด้วยระยะทางที่สั้นและมีความเป็นไปได้ในเชิงการพัฒนาด่านถาวรเชื่อมต่อกันในอนาคต

คนที่ ๘ นาย เพ็ชรเกษม ส่งศิริ อดีตประธานหอการค้าจังหวัดอุดรดิษฐ์

การเปิดจุดผ่านแดนถาวรภูดู่ส่งผลดีทั้งลาวและไทยในแง่เศรษฐกิจที่มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้น เพิ่มความสะดวกสบายในการส่งสินค้า ลดขั้นตอนและลดต้นทุนในการทำธุรกิจบางจำพวกในด้านเศรษฐกิจท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปมาหาสู่กันเกิดเป็นเศรษฐกิจหวังโซ่เชื่อมโยงกันกระจายอย่างกว้างขวางตั้งแต่ระบบการเดินทางขนส่ง ที่พัก ร้านอาหาร ของฝากชุมชน ศิลปวัฒนธรรม เห็นได้ว่าการเปิดด่านไม่ได้มีผลต่อเศรษฐกิจการเงินอย่างเดียว แต่หมายถึงสุขเศรษฐกิจทั้งการเงิน การทำมาหากิน การอยู่ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่มีคุณค่าต่อกัน

สรุป

การเปิดจุดผ่านแดนถาวรภูดู่มีผลดังนี้

๑. มีโครงข่ายถนน ทางรางรถไฟที่สามารถเชื่อมต่อได้หลากหลายทั้งในและต่างประเทศทำให้เปิดเสรีทางการค้ามากขึ้น

๒. การค้าขายแดนขยายตัวมากขึ้น มีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๑,๐๐๐ ล้านบาท

๓. ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวปีละไม่ต่ำกว่า ๖๐,๐๐๐ คน มีการลงทุนธุรกิจใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพมากขึ้น สามารถจัดแพคเกจจัวร์วันเดียวเที่ยว ๓ ประเทศ เมียนมา ไทย ลาว เป็นต้น

๔. ผู้ประกอบการสามารถจ้างแรงงานลาวแทนแรงงานไทยที่ขาดแคลนได้สะดวกขึ้น สามารถเข้าไปส่งเสริมการค้าการลงทุนในลาวได้สะดวก โดยเฉพาะตลาดพันธสัญญา Contract Framing

๕. อำเภอบ้านโคกเป็นแหล่งธุรกิจชายแดนที่สำคัญ เพราะมีผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวมากขึ้นทำให้การค้าชายแดนภูดู่และเศรษฐกิจท้องถิ่นมีความคึกคัก

๖. เป็นประตูสู่ประชาคมอาเซียนที่เหมาะสมอีกช่องทางหนึ่ง เนื่องจากสามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงาน การลงทุน สามารถเชื่อมโยงเส้นทางไปเมียนมา ลาว เวียดนาม มณฑลยูนนาน (จีนใต้) ได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC)

ระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เป็นระเบียงยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน บริเวณภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ โดยมีด่านชายแดนสำคัญคือ ด่านแม่สอด จังหวัดตาก เชื่อมต่อกับด่านจังหวัดเมียวดี รัฐคะยีน และรัฐมอญ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ด่านภูคู้ จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่เชื่อมต่อกับด่านพุดู่ แขวงไชยบุรีและแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยระเบียงเศรษฐกิจนี้ได้มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สุขภาพ และวัฒนธรรม ร่วมกันตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันมีการจัดประชุม สัมมนา และเจรจาธุรกิจร่วมกัน โดยได้รับสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนใน ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่างด้วยดีตลอดมา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเชื่อมโยงและกระชับความสัมพันธ์ขององค์กรภาครัฐและเอกชนทั้ง ๓ ประเทศ เพื่อสร้างโอกาสทางด้านเศรษฐกิจและพัฒนาสังคมบนระเบียงเศรษฐกิจร่วมกันบนพื้นฐานของมิตรภาพและสัมพันธ์ภาพที่ดีของประชาชนทั้ง ๓ ประเทศ อีกทั้งเป็นการต่อยอดจากการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการเชื่อมโยงกิจกรรมเศรษฐกิจในทุกมิติบนระเบียงเศรษฐกิจ LIMEC ของ ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่างให้เกิดความชัดเจนเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมของไทย - เมียนมา - ลาว เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีน (East Gate toward to Indo - China) ที่พยายามผลักดันให้เป็นด่านในแผนยุทธศาสตร์ระดับภูมิภาค และประเทศ เนื่องจากศักยภาพในการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งในด้านการท่องเที่ยว การค้า ระบบโลจิสติกส์ และการลงทุนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีมูลค่าที่เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น การเกิดระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) โดยให้เป็นระเบียงยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น การจัดกิจกรรมของระเบียง LIMEC ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ เป็นต้นมา เป็นการช่วยส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งการท่องเที่ยวที่สามารถเป็นประตูเชื่อมโยงการท่องเที่ยวมรดกโลกระหว่างอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยกับแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมถึงด้านการค้า ระบบโลจิสติกส์ และการมองเห็นโอกาสเข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยและประเทศเพื่อนบ้านบนระเบียงเศรษฐกิจ

LIMEC ให้เพิ่มมากขึ้น เพราะฉะนั้นการกำหนดจุดผ่านแดนถาวรฤดูให้เป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีน จึงเป็นการขยายศักยภาพในเชิงภูมิศาสตร์ที่สามารถผลักดันให้เชื่อมโยงเข้าสู่ประเทศลาวตอนกลาง เข้าสู่ประเทศเวียดนามตอนบน โดยมีเมืองหลักคือ กรุงเทพมหานครและเข้าสู่ประเทศจีนตะวันออกเฉียงใต้ ณ เมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซีจ้วง ซึ่งประเทศจีนได้วางยุทธศาสตร์ให้เมืองหนานหนิงเป็นมณฑลหรือเมืองที่รับซื้อขายและกระจายผลไม้ทั้งในประเทศจีนและส่งออกต่างประเทศ ฉะนั้น การวางยุทธศาสตร์ให้จุดผ่านแดนถาวรฤดูเป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีนเป็นแนวความคิดเชิงยุทธศาสตร์ในการเชื่อมระหว่างด่านแม่สอด จังหวัดตากเชื่อมสู่มหาสมุทรอินเดียและจุดผ่านแดนถาวรฤดูเชื่อมสู่มหาสมุทรแปซิฟิก จึงสามารถใช้เป็นเส้นทางขนส่งจากภาคเหนือและภาคกลางตอนบนของประเทศไทยเข้าด่านฤดูสู่ประเทศลาวตอนกลางเข้าสู่ประเทศเวียดนามตอนบน โดยสามารถออกที่ด่านเดียนเบียนฟูหรือด่านน้ำกั้นที่เป็นชายแดนระหว่างประเทศลาวกับประเทศเวียดนามและเข้าสู่เมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซีจ้วง ประเทศจีนได้เช่นกัน นอกจากนี้กรอบความร่วมมือของระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะลำไย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เป็นส่วนหนึ่งของกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี - เจ้าพระยา - แม่โขง (Ayeywady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) ประกอบด้วยสมาชิก ๕ ประเทศ คือ ไทย เมียนมา ลาว เวียดนาม และกัมพูชา มีพรมแดนที่เชื่อมต่อกันทางภาคพื้นดิน

โดยหลักการแล้วระเบียงเศรษฐกิจมีเป้าหมายเพื่อสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้ครบทุกมิติของพื้นที่ไม่ว่าเป็นด้านคมนาคม พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การค้าการลงทุน การเกษตร เป็นต้น โดยเน้นความร่วมมือและการบูรณาการเชิงภูมิภาค โดยให้ความสำคัญกับกลยุทธ์การพัฒนาใน ๔ เสาหลัก ได้แก่ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพรมแดน การพัฒนา การค้าและการลงทุน ความร่วมมือด้านระบบเศรษฐกิจการเงิน และความร่วมมือในการพัฒนาสินค้าและบริการสาธารณะ ซึ่งทั้ง ๔ เสาหลักต้องอาศัยปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ ๔ ปัจจัยด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้ การสร้างความร่วมมือที่แข็งแกร่ง ธรรมชาติในการบริหารจัดการบ้านเมือง และการพัฒนาภาคเอกชน ให้เข้มแข็งถือวาระระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะลำไย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) มีความพร้อมสู่การเป็นระเบียงเศรษฐกิจชั้นนำของภูมิภาคอาเซียนเนื่องด้วยระเบียงเศรษฐกิจเกิดจากความร่วมมือกัน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของผู้ประกอบการภาคเอกชนเป็นหลักอย่างแท้จริง เกิดจากการตกลงและปฏิสัมพันธ์ของคนในภูมิภาคมีการไปมาหาสู่กันเพื่อสร้างมิตรภาพเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดการค้าขายระหว่างกัน มีเป้าหมายสูงสุดคือสร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีบนพื้นที่ LIMEC มีการเติบโตและองกวมของระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมแห่งความหลากหลายจึงต้องอาศัยความร่วมมือในหลายภาคส่วน ทั้ง ๓ ประเทศของภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีส่วนผลักดัน ๖ มิติ คือ การท่องเที่ยว สุขภาพ การศึกษา เกษตรกรรม การค้าการลงทุน และโลจิสติกส์ พบปัญหาที่ทำให้มูลค่าทางเศรษฐกิจการเจรจาการค้ามีมูลค่าน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้เนื่องจากการอำนวยความสะดวกจากการข้ามแดนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานรวมถึงปัญหาในเส้นทางที่มีลักษณะเป็นคอคอดในการขนส่งสินค้าระหว่าง ๒ ฝั่ง ความล่าช้าในการเซ็นเอกสารสัญญาเดินทางข้ามพรมแดนระหว่าง

ด้านแม่สอด จนถึงแขวงหลวงพระบาง ความล่าช้าในการลงนามเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน การเจรจายอมรับค่าเงินระหว่างประเทศทวิภาคี เป็นต้น

ทั้งนี้จากผลการดำเนินงานตามมติคณะกรรมการ LIMEC แจ้งว่าต้องมีการสนับสนุนจากกลุ่มยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ให้เกิดการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ ๑. ส่งเสริม LIMEC เป็นต้นแบบระเบียงเศรษฐกิจที่สร้างมูลค่าจากความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาคประชาสังคมบนฐานรากที่มุ่งเน้นการยกระดับ สร้างคุณค่าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสร้างบรรยากาศแวดล้อมเพื่อส่งเสริมระบบพลวัตของการลงทุน ๒. ส่งเสริมให้ LIMEC เป็นแบรนด์ทางเศรษฐกิจ เกิดการรับรู้และได้รับการยอมรับจากในและต่างประเทศ สร้างความเชื่อมั่นแก่สินค้าและบริการภายใต้ระเบียงเศรษฐกิจ LIMEC ๓. ส่งเสริมให้ LIMEC เป็นกลุ่มการค้าที่มีความมั่นคงจากความร่วมมือในการลงทุนทางทรัพยากรร่วมกันและดำเนินการกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมีมาตรฐาน มีระบบที่เป็นสากล เอื้อผลประโยชน์เปิดกว้างให้กับทุกคนเสมือนเป็นกลไกยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพในภูมิภาคอาเซียนตอนบน ๔. ส่งเสริมให้การดำเนินการของ LIMEC มีความทันสมัยและไร้พรมแดนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาและขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ๕. ส่งเสริมให้ LIMEC เป็นเป้าหมายแห่งสังคมคุณภาพในทุกมิติทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ การยกระดับการศึกษา การพัฒนาความรู้ การอยู่ดีกินดีภายใต้กฎระเบียบที่ยึดถือร่วมกัน

ซึ่งมีหน่วยงานหรือองค์กรที่สามารถสนับสนุน LIMEC ดังนี้ ๑. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างยุทธศาสตร์ความร่วมมืออ่าวตังเกี๋ย-แม่น้ำเจ้าพระยา-แม่โขง หรือ ACMECS ประกอบด้วย คณะทำงานของประเทศที่มีแม่น้ำอ่าวตังเกี๋ย แม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำโขง (ไม่รวมประเทศจีน) ได้แก่ เมียนมา ไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม โดยจุดกำเนิดของ ACMECS คือ ไทยเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการทำงานในระดับภูมิภาคเป็นความร่วมมือทั้ง ๓ แม่น้ำเพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจในทุกรูปแบบทั้งในส่วนของเมียนมา ลาว กัมพูชา และเวียดนาม เข้ามาเป็นสมาชิกของอาเซียนภายหลัง จึงต้องการได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเร่งด่วนในทุกด้าน สิ่งสำคัญของการพัฒนาคือให้เกิดการเชื่อมโยงเชิงกายภาพและเชิงกิจกรรมเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการพัฒนาในส่วนของสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบในการเดินทางข้ามพรมแดนระหว่างประเทศสมาชิก แนวความคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคใช้หลักการเดียวกับการขอวีซ่าเดียวในประเทศเดียว แต่สามารถเดินทางไปประเทศอื่น ๆ ใน ACMECS ได้ เห็นได้ว่าทั้ง ACMECS มีหลักการเดียวกับ LIMEC ที่ให้ความสำคัญในเชื่อมโยงของประเทศสมาชิกโดยเฉพาะการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เน้นการเชื่อมโยงเส้นทางขนส่งระหว่างประเทศเป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและการลดต้นทุนในการใช้จ่ายทางการค้า การเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรระหว่างประเทศที่ส่งเสริมการค้าแบบบูรณาการระหว่างกัน ลดการแข่งขันและเพิ่มการพึ่งพากันเพื่อจุดหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืน การขับเคลื่อนระเบียงเศรษฐกิจ LIMEC ต้องอาศัยความสำเร็จของ ACMECS หลายประการ และเป็นสิ่งที่ LIMEC ต้องการให้เกิดความสำเร็จ จึงต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับการทำงานของคณะทำงานระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส จาก ACMECS ๒. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างระเบียงเศรษฐกิจ LIMEC กับคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบันของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ประกอบด้วย การผลักดันเพื่อบรรจุ LIMEC ให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนงาน ACMECS มีการจัดตั้งทีมงานที่คอยจัดทำศึกษาและแก้ไขระเบียบต่าง ๆ ในองค์กร

สร้างกลไกการขับเคลื่อนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการและระเบียบ ผลักดันการอำนวยความสะดวกระหว่างประชาชนไทยและเมียนมา ณ ด่านแม่สอด - เมียวดี ผลักดันการปรับปรุงเส้นทางกูดู เนื่องจากการใช้เส้นทางถนนไม่มีประสิทธิภาพขาดการบำรุงรักษาเส้นทางจึงไม่สะดวกในการเดินทาง ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อการค้าเงินโครงการระเบียบเศรษฐกิจ LIMEC ผลักดันนโยบายการส่งเสริมให้เกิดการเดินทางอากาศระดับนานาชาติในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ โดยผลักดันให้ท่าอากาศยานพิษณุโลกเป็นท่าอากาศยานนานาชาติและให้เกิดการบินเชื่อมต่อระหว่างประเทศ ในเส้นทาง LIMEC เช่น สายการบินเชื่อมต่อระหว่างสุโขทัยและหลวงพระบาง เป็นต้น ผลักดันการสร้างความสามารถในการรองรับสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานในระเบียบเศรษฐกิจ LIMEC เช่น Truck Terminal ที่ตาก ศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าอาหารทะเล และการส่งออกผลไม้ที่อุตรดิตถ์ ศูนย์ควบคุมและพัฒนาระบบการค้าครบวงจรที่จุดผ่านแดนถาวรกูดู ผลักดันให้แผนงานด้านเศรษฐกิจของคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ บรรจุแผนงานการพัฒนาสินค้า LIMEC BRAND การเพิ่มมูลค่าสินค้าอัตลักษณ์ พัฒนานโยบายการค้าและสร้างการค้าที่เป็นระบบ โดยวางแผนการนำสินค้าในระเบียบเศรษฐกิจ LIMEC เข้าสู่ระบบเทคโนโลยีทันสมัย จัดตั้งสหกรณ์การค้าและการลงทุน LIMEC และสมาคมธนาคารให้ความรู้แก่สมาชิก LIMEC ประเทศไทยเกี่ยวกับการนำเข้า - ส่งออกธุรกรรมการเงิน ภาษี และแนวทางในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ ๓. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างระเบียบเศรษฐกิจ LIMEC กับองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีความเป็นไปได้ที่ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจ LIMEC ที่มี การพัฒนา creative tourism journey บนฐานของมรดกวัฒนธรรมในระเบียบเศรษฐกิจ LIMEC สร้างต้นแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชื่อมโยงพื้นที่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ และเชื่อมโยงอีก ๒ ประเทศ ประสานความร่วมมือกับชมรม สมาคม ด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจ LIMEC เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวตามแนวทางเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก ผลักดันให้มีการเพิ่มระเบียบเศรษฐกิจ LIMEC เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาพื้นที่พัฒนาพิเศษ

กล่าวโดยสรุป ความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งการตั้งเขตการค้าเสรี ระเบียบเศรษฐกิจ อนุภูมิภาคแม่น้ำโขงและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยระเบียบเศรษฐกิจ LIMEC คือจุดมุ่งหมาย แห่งการพัฒนาในระดับภูมิภาครูปแบบใหม่ที่โดดเด่นจากการผลักดันการทำงาน โดยภาคเอกชน อย่างแท้จริง และอยู่บนพื้นฐานของการทำงานในระดับจุลภาคไตรภาคีที่เน้นการทำงานระดับมุ่งเป้า หากพิจารณาจากเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยความร่วมมือแห่ง LIMEC เป็นการพัฒนา ในหลายประเด็นเพื่อเป้าหมายเดียวกันจึงควรได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมจากยุทธศาสตร์ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

การพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยว หลวงพระบาง - อินโดจีน - มาเลเซีย

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับความนิยมทั่วโลกมีอัตราการเติบโต

เพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง ทำให้หลายประเทศเกิดความสนใจต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น จึงสามารถสร้างรายได้สูงทั้งมีบทบาทและเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ การพัฒนาประเทศ รัฐบาล จึงส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว เนื่องจากศักยภาพทางทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถ นำมาพัฒนาเป็นปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปีส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมมีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งและก่อให้เกิดความสมดุล ทางเศรษฐกิจเป็นรากฐานการพัฒนาของประเทศ ซึ่งเส้นทางหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Route) เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ใหม่ที่ได้รับการพัฒนา เพื่อกระตุ้นความร่วมมือระหว่างลาว - ไทย - เมียนมา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทั้ง ๓ ประเทศมีจุดเชื่อมต่อระหว่างพรมแดนที่ทำการค้าการลงทุนร่วมกัน จึงเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพ สูงมาก เพราะมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อตลอดเส้นทาง โดยการเดินทางจากประเทศลาวมาไทย และเมียนมา มี ๓ เส้นทาง คือ ๑. เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๒ หลวงพระบาง - ไชยบุรี - อุดรดิตถ์ (ด่านถาวรภูคู้) - พิษณุโลก - เพชรบูรณ์ - สุโขทัย - ตาก - เมะล่าย ๒. เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๑ หลวงพระบาง - ไชยบุรี - อุดรดิตถ์ (ด่านถาวรภูคู้) - สุโขทัย - ตาก - เมะล่าย ๓. เส้นทางหลวง หมายเลข ๑๐๑ หลวงพระบาง - ไชยบุรี - อุดรดิตถ์ (ด่านถาวรภูคู้) - สุโขทัย - ตาก - เมะล่าย ได้มีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย ดังนี้ ๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ โดยพิจารณาว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคอะไร ที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาศักยภาพของเส้นทาง และสามารถเชื่อมโยงเส้นทางของการท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและกำหนด กลยุทธ์ในการพัฒนาเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้การประเมินจุดแข็ง - จุดอ่อน เป็นการมองสภาพการณ์ ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อหาแนวทางการปรับปรุง การพัฒนาไป ในทางที่ดีขึ้น เช่น ความร่วมมือในการประสานงาน ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและ การดำเนินงาน ทักษะและความตระหนักของสมาชิก วิสัยทัศน์และความมุ่งมั่นของผู้นำ เป็นต้น นอกจากนี้การวิเคราะห์ลักษณะนี้เป็นการมองถึงสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นเรื่องภายนอกหรืออำนาจ ที่สามารถเข้าไปมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขด้วยตัวเองให้เป็นแนวทางที่เอื้ออำนวยต่อ การพัฒนา เช่น นโยบาย กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ สภาพการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทักษะทัศนียภาพและพฤติกรรมของผู้บริโภค เป็นต้น ๒. การวิเคราะห์ โช้คุณค่า เพื่อจัดกระบวนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว เพื่อประเมินศักยภาพของเส้นทางท่องเที่ยว และเป็นการวิเคราะห์ขีดความสามารถของเส้นทาง การท่องเที่ยวโดยศึกษาสภาพของเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวได้ ซึ่งระบบห่วงโซ่คุณค่า เป็นรูปแบบการวิเคราะห์ทุกกิจกรรมที่ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการ โดยโช้คุณค่า เกิดขึ้นจากกิจกรรมหลักที่เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งได้รับการสนับสนุน จากกิจกรรมที่เพิ่มมูลค่าในทางอ้อม การนำข้อมูลปัจจุบันของเส้นทาง ชุมชน เศรษฐกิจ ความต้องการ และแหล่งท่องเที่ยวที่ได้จากการวิเคราะห์นำไปสู่การกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แนวทาง การดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว ๓. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่เป็นการพัฒนาการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวบนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทยที่มีโอกาสเพิ่มการลงทุนธุรกิจการท่องเที่ยว โดยผ่านการเชื่อมโยงบนเส้นทางหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ใหม่ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระตุ้นความร่วมมือระหว่าง ลาว - ไทย - เมียนมา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ๓ ประเทศ มีจุดเชื่อมต่อระหว่างพรมแดนที่มีการทำการค้า การลงทุนร่วมกันรวมถึงการถ่ายทอดความเป็นอยู่วัฒนธรรมและการแบ่งปันทรัพยากรร่วมกัน เห็นได้จากการตั้งเขตการค้าเสรี ระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากนี้เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู่ระหว่างไทย - ลาว โดยมีศักยภาพในการส่งเสริมเศรษฐกิจของพื้นที่และจังหวัดต่าง ๆ ในบริเวณภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ตาก สุโขทัย และเพชรบูรณ์ รวมไปถึงแขวงไชยบุรี หลวงพระบางของลาว และรัฐมอญ รัฐกะเหรี่ยงของเมียนมา ในด้านการค้า การลงทุน การศึกษา การขนส่ง และการท่องเที่ยว จึงถือว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเส้นทางนี้มีศักยภาพสูง มีการคมนาคมเชื่อมต่อตลอดเส้นทางที่เดินทางจากลาว - ไทย - เมียนมา โดยมี ๓ เส้นทางผ่านสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง เช่น วัดเชียงทอง (หลวงพระบาง) เขื่อนสิริกิติ์ อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ตลาดริมเมย และพระนอนวัดวินเส่งต๋อ้วยะ (เมะล่าย) เป็นต้น จึงควรพัฒนาศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย มีพัฒนาการเชื่อมโยงเส้นทางเป็นคลัสเตอร์กับพื้นที่ตอนในระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย ได้แก่ อุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ และตาก เป็นการสร้างกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่ม และทำให้พื้นที่สามารถสร้างประโยชน์จากการพัฒนาเส้นทางยุทธศาสตร์ใหม่ รวมถึงกระจายประโยชน์ในการพัฒนาและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่การพัฒนาการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวครอบคลุมการเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน การเชื่อมโยงด้านระบบ กระบวนการทำงานต่าง ๆ และการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนด้วยกัน คือ การเชื่อมโยงทางกายภาพ เน้นความเชื่อมโยงในด้านโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ โดยการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานเดิมที่มีอยู่แล้วให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นและการขยายเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น การเชื่อมโยงองค์กร เน้นการเชื่อมโยงในด้านระบบ กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความตกลงหรือความร่วมมือระหว่างกันที่นำมาซึ่งการดำเนินการในเชิงรูปธรรม ปัจจุบันมีความตกลงหลายกรอบที่เอื้อต่อความเชื่อมโยงของระบบ แต่ไม่มีผลบังคับใช้และต้องปรับปรุงรายละเอียดให้เกิดประโยชน์สูงสุดในทางปฏิบัติ โดยส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมและสังคม เช่น การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา การถ่ายทอดหรือแลกเปลี่ยนระบบการศึกษาระหว่างกัน รวมถึงการส่งเสริมการเคลื่อนย้ายบุคคลโดยเสรี เช่น การยกเว้นระบบวีซ่าระหว่างกันและการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในเส้นทางหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย จึงเป็นยุทธศาสตร์ที่ควรได้รับการสนับสนุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย และมีโอกาสที่เพิ่มการลงทุนในด้านการท่องเที่ยวโดยผ่านการเชื่อมโยงเส้นทางหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย

การพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนจุดผ่านแดนถาวรภูตู่ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมาะลำโย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เป็นการรวมตัวกันของ ๓ ประเทศ ที่นำมาซึ่งผลกระทบต่อประชาชนที่มีการขยายการค้าชายแดนระหว่างประเทศ จึงมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนระหว่างประเทศให้มีเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน จุดผ่านแดนถาวรภูตู่ มีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนเพราะเป็นด่านนำเข้า - ส่งออกสินค้าไปยังลาว เมียนมา และสามารถเชื่อมต่อไปสู่อินโดจีนได้ก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นและเป็นโอกาสในการเปิดเสรีด้านเศรษฐกิจนำมาสู่แนวคิดด้านทุนทางสังคมประกอบด้วย ทุนเศรษฐกิจ ทุนวัฒนธรรม และทุนทางสังคม โดยเป็นที่รวมของทรัพยากรที่มีศักยภาพเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์เชิงสถาบัน ที่มีความใกล้ชิดและรับรู้ร่วมกันภายในสังคมจึงต้องมีการศึกษาทุนทางสังคมของชุมชนบ้านโคก ที่เป็นจุดผ่านแดนถาวรภูตู่ เพื่อนำมาเป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาและผลของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจดังนี้ ๑. เครือข่ายความร่วมมือข้ามแดนระดับประชาชนและหน่วยงานราชการระหว่างประเทศสมาชิก เป็นรากฐานสำคัญที่อำนวยความสะดวกในสัมพันธ์ทางการค้า การเมืองในระดับผู้นำท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งส่งผลต่อความร่วมมือด้านความมั่นคง เช่น มีการตั้งคณะกรรมการร่วมมือรักษาสันติภาพชายแดนไทย - ลาว ที่มีคณะอนุกรรมการร่วมระดับอำเภอของจังหวัดอุตรดิตถ์และเมืองแขวงไชยบุรีร่วมด้วย ๒. องค์กรทางสังคมในระดับหมู่บ้านชุมชนชายแดน มีการตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนชุมชนที่เป็นแกนนำในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับประชาชน ๓. กลุ่มอาชีพชุมชน มีการรวมกลุ่มของประชาชนในหมู่บ้านเป็นลักษณะของสหกรณ์ชุมชน เพื่อให้สมาชิกได้รวมกลุ่มกันผลิตและจำหน่ายสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ๔. การรวมกลุ่มเชิงเศรษฐกิจ เป็นการรวมตัวเชิงผลประโยชน์ทางการค้าเป็นหลัก มีสมาชิกเป็นผู้ค้าด้านชายแดนภูตู่เพื่อให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้คำปรึกษาและการสื่อสารไปลูกค้าทั้งในลาว เมียนมา ที่ต้องการซื้อสินค้าไปจำหน่ายและรวมตัวกันเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมที่ไปมาหาสู่กัน ๕. ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนส่งผลให้เกิดการปฏิบัติตามด้วยความเชื่อมั่นว่าพาชุมชนไปในทิศทางที่ดียอมรับได้ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นแบบอย่างในการมีส่วนร่วมทางสังคม ๖. อัตลักษณ์ชุมชน การมีอัตลักษณ์เชิงภาษามีผลต่อการสื่อสารไปยังประชาชนคนลาวที่เกิดผลประโยชน์เชิงการค้า และการลงทุน ๗. ค่านิยมและบรรทัดฐานร่วม ก่อให้เกิดการสื่อสารระหว่างบุคคลและกลุ่มคนได้ง่าย เกิดการรับรู้อย่างสะดวกที่สามารถร่วมกันกำหนดบรรทัดฐานทางสังคมได้

จากการศึกษาทุนทางสังคมของชุมชนชายแดนจุดผ่านแดนถาวรภูตู่มีความสอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ชายแดนที่ต้องมีการพัฒนาดังนี้ ๑. เศรษฐกิจ ที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ชุมชน และระดับครัวเรือนที่เกิดเป็นเศรษฐกิจแบบครบวงจรคือในระดับประเทศ มีมูลค่าการนำเข้า - ส่งออกสินค้าและบริการในปริมาณที่มากขึ้นทำให้เกิดสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจระดับประเทศและการค้าการลงทุนเพิ่มขึ้นในระดับภูมิภาค และระดับชุมชน ระดับครัวเรือนในเขตพื้นที่การค้าชายแดนต้องได้รับผลกระทบเชิงบวกจากเศรษฐกิจชายแดน เช่น เกิดการจ้างงานมากขึ้น ประชาชนมีอาชีพและรายได้จากการทำงานหรือการค้าขายในพื้นที่ ส่งเสริมให้ประชาชน

มีโอกาสเป็นผู้ประกอบการทำให้เศรษฐกิจของชุมชนและครัวเรือนดีขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจจึงเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลให้ระดับรายได้ที่แท้จริงเพิ่มขึ้นเพื่อให้ระดับความอยู่ดีกินดีของประชาชนสูงขึ้นกว่าเดิม ๒. สังคม ความสัมพันธ์ของบุคคลในการอยู่ร่วมกันของประชาชนในประเทศสมาชิกที่สามารถเข้า - ออก เพื่อติดต่อการค้าขายระหว่างจุดผ่านแดนและรวมถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ ถ้าสังคมของประชาชนระหว่างพื้นที่การค้าชายแดน การดำรงชีวิต ประเพณี พฤติกรรมการดำรงชีวิต ความเชื่อ ศาสนา และความศรัทธาของประชาชนส่วนใหญ่อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมและประเพณีที่ใกล้เคียงกันจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการเปิดจุดผ่านแดนการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับเพื่อนบ้าน ๓. สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ชายแดนต้องไม่ได้รับผลกระทบจากการค้า การลงทุน ในพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศซึ่งถ้าเกิดปัญหากับสิ่งแวดล้อมจะกระทบต่อระบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดวงจรต่าง ๆ อย่างมีสัดส่วนถ้าระบบต่างๆ ถูกทำลายธรรมชาติจะขาดความสมดุล ๔. ความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยระหว่างประเทศในเขตพื้นที่ชายแดนที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการสู้รบ การค้ายาเสพติด ถ้าหากมีปัญหาจะกระทบต่อความมั่นคงของประเทศเป็นการยากต่อการพัฒนาให้เกิดขึ้นด้านการค้าชายแดน ดังนั้นการสร้างความมั่นคงระหว่างประเทศต้องอาศัยรัฐที่ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการผลักดันและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ๕ ปัจจัยในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นด่านผ่านแดนในการกระจายสินค้าและบริการไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ต้องศึกษาโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมายระเบียบต่าง ๆ โดยตามกรอบแนวคิดแผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ให้ความสำคัญในเชิงพื้นที่ชายแดนที่ติดต่อกับประเทศรอบบ้านและพื้นที่ที่เกี่ยวข้องบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคงอย่างยั่งยืนด้วยพื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ที่มีความมั่นคง ปลอดภัย และสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งประเทศไทยมีตำแหน่งที่ตั้งเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงภูมิภาคและเป็นประตูเอเชีย ทั้งมีการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและการเปิดเสรีในภูมิภาคที่นำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกระบบ โดยยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายที่นำไปสู่การปฏิบัติในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจ และพื้นที่ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ทั้งนี้การดำเนินการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรฤดูให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันได้ดังนี้ ๑. อุตสาหกรรมและบริการ ใช้ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในการส่งเสริมการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ให้เป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออก ศูนย์กลางการท่องเที่ยว ลดต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์และเพิ่มมูลค่าจากการเป็นศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์ ๒. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว ให้เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง พัฒนารูปร่างด้านการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูงขึ้นด้วยอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทยเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ประทับใจจนเกิดการท่องเที่ยวซ้ำด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมด้วยสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมเพื่อให้มีเรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลตามศักยภาพของพื้นที่ทั้งการท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยว

วิถีพุทธ ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจโดยส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการจัดประชุม นิทรรศการนานาชาติ ที่มีภูมิศาสตร์เหมาะแก่การเดินทางเพื่อประกอบธุรกิจและการท่องเที่ยว ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค ด้วยการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับต่างประเทศเป็นการขยายการท่องเที่ยวและภูมิภาคพร้อมกับเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ไปในระบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศและการส่งเสริมการขยายธุรกิจการทำตลาดท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์และในประเทศเพื่อนบ้าน ๓. โครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมทั้งโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่อำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร สอดรับกับการพัฒนาการเชื่อมโยงระบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมพื้นฐานทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ เพื่อรองรับการขนส่งและโลจิสติกส์ลดห่วงโซ่อุปทาน และพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ทั้งด้านการค้าชายแดนการลงทุน และการท่องเที่ยว รวมทั้งการเสริมซึ่งกันและกันกับการพัฒนาจุดผ่านแดนของประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมจัดระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ การอำนวยความสะดวกการค้าการลงทุนในด้านข้อมูล แรงงาน และกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้เหมาะกับการดำเนินการลงทุนของจังหวัดอุตรดิตถ์และประเทศเพื่อนบ้าน ขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนเพื่อเปิดตลาดใหม่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาการผลิต การค้าการลงทุนอย่างครบวงจรเพื่อสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจชายแดนจุดผ่านแดนถาวรภูคู้และจังหวัดอุตรดิตถ์อย่างมั่นคง

สรุป

การพัฒนามาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ควรมีแนวทางคือ ๑. พัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ให้เป็น one stop service และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาอำนวยความสะดวกให้เกิดประสิทธิภาพ ๒. ปลดล็อกกฎระเบียบ (กฎหมาย) ของแต่ละกระทรวงโดยร่วมกันทำงานแบบบูรณาการ ๓. มีการขับเคลื่อนการพัฒนาโดยใช้กลไก Government Innovation Lab เป็นพื้นที่ของตลาดการค้าชายแดน พื้นที่ด่านกักกันสัตว์ จัดทำสำนักงานและด่านศุลกากรตามมาตรฐานสากลและหากมูลค่าสินค้านำเข้า - ส่งออก มีปริมาณมากขึ้นควรตั้งเป็นด่านศุลกากรต่อไป ๔. มีการพัฒนาถนนทางเข้าตลาดภูคู้จนถึงแนวเขตชายแดนประเทศลาว จากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ เพื่อรองรับความเจริญด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศและสามารถเดินทางไปประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคอาเซียน มีการพัฒนาระบบขนส่งทางรางโดยพัฒนาสถานีสถานีให้เป็น container yard (CY) เชื่อมโยงไปเมียนมาและรถไฟความเร็วสูงในประเทศลาว มีการวิจัยการพัฒนาชุมชนบนเส้นทาง LIMEC ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ศึกษาผลกระทบด้านโลจิสติกส์ เศรษฐกิจท่องเที่ยวและความมั่นคง จากโครงการก่อสร้างรถไฟลาว - จีน การวางแผนพัฒนาสนามบินอุตรดิตถ์ให้เป็นศูนย์การซ่อมบำรุงอากาศยาน การพัฒนาการบินพาณิชย์และธุรกิจการบินอื่น ๆ ปัจจุบันมีปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขคือ ๑. การก่อสร้างตลาดการค้าชายแดนและที่ตั้งส่วนราชการต่าง ๆ ให้มีความพร้อมสมบูรณ์ ๒. การปรับปรุงถนนสายบ้านม่วงเจ็ดต้น - ด่านภูคู้ ๓. ยังไม่มีสำนักงานศุลกากรประจำด่านต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จากด่านใกล้เคียง การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ควรมีแนวทางในการ

พัฒนา คือ เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในทุกด้านทั้งคุณภาพชีวิต วัฒนธรรม สังคม มีการบูรณาการในทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวทางพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ดังนี้

๑. การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน
๒. การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ
๓. การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชนสู่สากล
๔. การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมืองพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
๕. การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
๖. การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลกเพื่อพัฒนาให้ไทยไปสู่การเป็นประเทศพัฒนา
๗. พัฒนาระบบบริหารจัดการแรงงานที่มีประสิทธิภาพ
๘. พัฒนาเมืองให้รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ
๙. พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม
๑๐. เสริมสร้างความสามารถของวิสาหกิจชุมชน
๑๑. สนับสนุนให้ประชาชนและภาคีการพัฒนามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ อีกทั้งให้ความสำคัญด้านความมั่นคงชายแดนที่เชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลกด้วยการพัฒนาให้เป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีนของภาคเหนือตอนล่างของไทยที่เตรียมพร้อมรองรับการเจริญเติบโตของธุรกิจและอุตสาหกรรมในอนาคตด้วยการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้กับผู้คนที่เกี่ยวข้องกับด้านกฎตั้งแต่แนวคิด ทักษะการทำงานฝีมือแรงงาน การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมโดยใช้แนวความคิด ๔ ประสาน คือ รัฐ เอกชน ประชาชนในพื้นที่ ชาวต่างชาติที่เดินทางผ่านด่านเข้า - ออก LIMEC มีความสำคัญต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนดังนี้

๑. LIMEC เป็นจุดสำคัญในการเชื่อมโยงภาคตะวันออกของเมียนมา โดยมี ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่างของไทยผลสานกับแขวงตะวันตกของประเทศลาวให้เป็นหนึ่งเดียว มีการแลกเปลี่ยนทางสังคมวัฒนธรรม การท่องเที่ยวและส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง ๓ ประเทศร่วมกัน
๒. เกิดการเชื่อมโยงด้านการค้า การลงทุนระหว่างกันครอบคลุมการเชื่อมโยงและเสริมสร้างความเข้มแข็งมั่นคงด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว
๓. การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในหลายมิติซึ่งศักยภาพของ ๓ ประเทศมีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน
๔. การเชื่อมโยงการศึกษา ผลักดันให้การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการศึกษาในทุกระดับของทั้ง ๓ ประเทศ
๕. การเชื่อมโยงสุขภาพ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านสาธารณสุขระหว่างกัน
๖. การเชื่อมโยงด้านโลจิสติกส์ มีการพัฒนาศักยภาพโครงข่ายทางหลวงและเส้นทางรองเชื่อมโยงจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ เพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
๗. ต้องพัฒนาด่านภูคู้ให้เป็นด่านมาตรฐานเพื่อรองรับความเจริญเติบโตทั้งแง่ธุรกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้กับการพัฒนา LIMEC ควรดำเนินการดังนี้

๑. มีสถานที่สำนักงานเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ปฏิบัติงานอย่างบูรณาการให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า ประชากร และสารสนเทศระหว่าง ๓ ประเทศ ให้มีความสะดวกรวดเร็ว
๒. เป็นจุดที่มีความได้เปรียบเชิงพื้นที่โครงข่ายคมนาคมในประเทศและเชื่อมโยงไปลาว เวียดนาม จีน
๓. นอกจากเชื่อมต่อแนวระเบียงเศรษฐกิจ LIMEC ยังเชื่อมต่อแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก ระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - ภูคู้ - เวียงจันทน์ และระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย ทำให้จุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญในภูมิภาคนี้ จึงต้องพัฒนาให้เป็นด่านมาตรฐานเป็นการส่งเสริมศักยภาพให้การค้าชายแดนสะดวกและเพิ่มปริมาณการค้าได้มากขึ้นและเป็นประตูสำคัญนำพานักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศเข้ามาสู่ในภูมิภาคนี้

มากขึ้น และการเปิดจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนดังนี้ ๑. มีโครงข่ายถนน ทางรถไฟที่สามารถเชื่อมต่อได้หลากหลายทั้งในและต่างประเทศทำให้เปิดเสรีทางการค้ามากขึ้น ๒. การค้าชายแดนขยายตัวมากขึ้น มีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท ๓. ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวปีละไม่ต่ำกว่า ๖๐,๐๐๐ คน มีการลงทุนธุรกิจใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพมากขึ้น สามารถจัดแพ็คเกจทัวร์วันเดียวเที่ยว ๓ ประเทศ เมียนมา ไทย ลาว เป็นต้น ๔. ผู้ประกอบการสามารถจ้างแรงงานลาวแทนแรงงานไทยที่ขาดแคลนได้สะดวกขึ้น สามารถเข้าไปส่งเสริมการค้าการลงทุนในลาวได้สะดวก โดยเฉพาะตลาดพันธสัญญา Contract Framing ๕. อำเภอบ้านโคกเป็นแหล่งธุรกิจชายแดนที่สำคัญ เพราะมีผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวมากขึ้นทำให้การค้าชายแดน ภูคู้และเศรษฐกิจท้องถิ่นมีความคึกคัก ๖. เป็นประตูสู่ประชาคมอาเซียนที่เหมาะสมอีกช่องทางหนึ่ง เนื่องจากสามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงาน การลงทุน สามารถเชื่อมโยงเส้นทางไปเมียนมา ลาว เวียดนาม มณฑลยูนนาน (จีนใต้) ได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมาะลำไย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เป็นระเบียงยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน บริเวณภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยประกอบด้วย จังหวัดตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ โดยมีด่านชายแดนสำคัญคือ ด่านแม่สอด จังหวัดตาก เชื่อมต่อกับด่านจังหวัดเมียวดี รัฐคะยีน และรัฐมอญ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ด้านภูคู้ จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่เชื่อมต่อกับด่านพุดู่ แขวงไชยบุรีและแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยระเบียงเศรษฐกิจนี้ได้มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาสุขภาพ และวัฒนธรรมร่วมกันตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ เป็นต้นมา เป็นการช่วยส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งการท่องเที่ยวที่สามารถเป็นประตูเชื่อมโยงการท่องเที่ยวมรดกโลกระหว่างอุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัยกับแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมถึงด้านการค้า ระบบโลจิสติกส์ และการมองถึงโอกาสเข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย และประเทศเพื่อนบ้านบนระเบียงเศรษฐกิจ LIMEC ให้เพิ่มมากขึ้น และเป็นส่วนหนึ่งของกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี - เจ้าพระยา - แม่โขง (Ayeywady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) ประกอบด้วยสมาชิก ๕ ประเทศ คือ ไทย เมียนมา ลาว เวียดนาม และกัมพูชา มีพรมแดนที่เชื่อมต่อกันทางภาคพื้นดิน ทั้งนี้ LIMEC มีความพร้อมสู่การเป็นระเบียงเศรษฐกิจชั้นนำของภูมิภาคอาเซียนเนื่องด้วยระเบียงเศรษฐกิจเกิดจากความร่วมมือกัน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของผู้ประกอบการภาคเอกชนเป็นหลักอย่างแท้จริง เกิดจากการตกลงและปฏิสัมพันธ์ของคนในภูมิภาคมีการไปมาหาสู่กันเพื่อสร้างมิตรภาพ เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดการค้าขายระหว่างกัน ซึ่งการดำเนินงานการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ จากกลุ่มยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ๑. ส่งเสริม LIMEC เป็นต้นแบบระเบียงเศรษฐกิจที่สร้างมูลค่าจากความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาคประชาสังคมบนฐานรากที่มุ่งเน้นการยกระดับ สร้างคุณค่าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสร้างบรรยากาศแวดล้อมเพื่อส่งเสริมระบบพลวัตของการลงทุน ๒. ส่งเสริมให้ LIMEC เป็นแบรนด์ทางเศรษฐกิจ เกิดการรับรู้และได้รับการยอมรับจากในและต่างประเทศ สร้างความเชื่อมั่นแก่สินค้าและบริการภายใต้ระเบียงเศรษฐกิจ LIMEC ๓. ส่งเสริม

ให้ LIMEC เป็นกลุ่มการค้าที่มีความมั่นคงจากความร่วมมือในการลงทุนทางทรัพยากรร่วมกัน และดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมีมาตรฐาน มีระบบที่เป็นสากลเอื้อผลประโยชน์เปิดกว้างให้กับทุกคนเสมือนเป็นกลไกยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพในภูมิภาคอาเซียน ตอนบน ๔. ส่งเสริมให้การดำเนินการของ LIMEC มีความทันสมัยและไร้พรมแดนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาและขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ๕. ส่งเสริมให้ LIMEC เป็นเป้าหมายแห่งสังคมคุณภาพในทุกมิติทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ การยกระดับการศึกษา การพัฒนาความรู้ การอยู่ดีกินดีภายใต้กฎระเบียบที่ยึดถือร่วมกัน กล่าวโดยสรุป ความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งการตั้งเขตการค้าเสรี ระเบียบเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยระเบียบเศรษฐกิจ LIMEC เป็นจุดมุ่งหมายแห่งการพัฒนาระดับภูมิภาค รูปแบบใหม่ที่โดดเด่นจากการผลักดันการทำงานโดยภาคเอกชนอย่างแท้จริง และอยู่บนพื้นฐานของการทำงานในระดับจุลภาคไตรภาคที่เน้นการทำงานระดับมุ่งเป้า หากพิจารณาจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยความร่วมมือแห่ง LIMEC เป็นการพัฒนาในหลายประเด็นเพื่อเป้าหมายเดียวกันจึงควรได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมจากยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้ การพัฒนาเส้นทางการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ใหม่ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระตุ้นความร่วมมือระหว่างลาว - ไทย - เมียนมา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทั้ง ๓ ประเทศ มีจุดเชื่อมต่อระหว่างพรมแดนที่ทำการค้า การลงทุนร่วมกัน จึงเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพสูงเพราะมีเส้นทางการคมนาคมเชื่อมต่อตลอดเส้นทาง โดยแนวทางการพัฒนาการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย ดังนี้

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ ซึ่งพิจารณาว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาศักยภาพของเส้นทาง และสามารถเชื่อมโยงเส้นทางของการท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาเป้าหมายที่ตั้งไว้
๒. การวิเคราะห์โซ่คุณค่า เพื่อจัดกระบวนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อประเมินศักยภาพของเส้นทางท่องเที่ยว และเป็นการวิเคราะห์ขีดความสามารถของเส้นทางท่องเที่ยวโดยศึกษาสภาพของเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งระบบห่วงโซ่คุณค่าเป็นรูปแบบการวิเคราะห์ทุกกิจกรรมที่ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการ โซ่คุณค่าเกิดขึ้นจากกิจกรรมหลักที่เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ในขั้นตอนสุดท้ายที่ได้รับการสนับสนุนจากกิจกรรมที่เพิ่มมูลค่าในทางอ้อม
๓. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่เป็นการพัฒนาการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวบนเส้นทางระเบียบเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวที่มีโอกาสเพิ่มการลงทุนธุรกิจ การท่องเที่ยวและเป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ใหม่ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระตุ้นความร่วมมือระหว่างลาว - ไทย - เมียนมา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ๓ ประเทศ มีจุดเชื่อมต่อระหว่างพรมแดนที่มีการทำการค้า การลงทุนร่วมกัน รวมถึงการถ่ายทอดความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และการแบ่งปันทรัพยากรร่วมกัน จึงถือว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเส้นทางนี้มีศักยภาพสูง

มีการคมนาคมเชื่อมต่อตลอดเส้นทางที่เดินทางจากลาว - ไทย - เมียนมา โดยมี ๓ เส้นทางผ่านสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญหลายแห่ง เช่น วัดเชียงทอง (หลวงพระบาง) เขื่อนสิริกิติ์ อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ตลาดริมเมย และพระนอนวัดวินเส่งตอว้ยะ (เมะล่ำไย) เป็นต้น จึงต้องพัฒนาศักยภาพการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่ำไย และเชื่อมโยงเส้นทางเป็นคลัสเตอร์กับพื้นที่ตอนในระเปียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่ำไย ได้แก่ อุดรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ และตาก เป็นการสร้างกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มและทำให้พื้นที่สามารถสร้างประโยชน์จากการพัฒนาเส้นทางยุทธศาสตร์ใหม่ รวมถึงกระจายผลประโยชน์ในการพัฒนาและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่เป็นยุทธศาสตร์ที่ควรได้รับการสนับสนุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและมีโอกาสที่เพิ่มการลงทุนในด้านการท่องเที่ยวผ่านการเชื่อมโยงเส้นทางหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่ำไย

นอกจากนี้การดำเนินการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรฤดูให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันได้ดังนี้ ๑. อุตสาหกรรมและบริการใช้ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในการส่งเสริมการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ให้เป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออก ศูนย์กลางการท่องเที่ยว ลดต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์และเพิ่มมูลค่าจากการเป็นศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์ ๒. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว ให้เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง พัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูงขึ้นด้วยอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทยเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ประทับใจจนเกิดการท่องเที่ยวซ้ำด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมด้วยสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมเพื่อให้มีเรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลตามศักยภาพของพื้นที่ทั้งการท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยววิถีพุทธ ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจโดยส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการจัดประชุม นิทรรศการนานาชาติที่มีภูมิศาสตร์เหมาะแก่การเดินทางเพื่อประกอบธุรกิจและการท่องเที่ยว ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาคด้วยการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับต่างประเทศเป็นการขยายการท่องเที่ยวและภูมิภาคพร้อมทั้งเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ไปในระเปียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศและการส่งเสริมการขยายธุรกิจการทำตลาดท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิตถ์และในประเทศเพื่อนบ้าน ๓. โครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมทั้งโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยีตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่อำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร สอดรับกับการพัฒนาการเชื่อมโยงระเปียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมพื้นฐานทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ เพื่อรองรับการขนส่งและโลจิสติกส์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน และพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรฤดูทั้งด้านการค้าชายแดนการลงทุน และการท่องเที่ยว รวมทั้งการเสริมซึ่งกันและกันกับการพัฒนาจุดผ่านแดนของประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมจัดระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ การอำนวยความสะดวกการค้าการลงทุนในด้านข้อมูล แรงงานและกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้เหมาะกับการดำเนินการลงทุนของจังหวัดอุดรดิตถ์และประเทศ

เพื่อนบ้าน ขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนเพื่อเปิดตลาดใหม่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาการผลิตการค้าการลงทุนอย่างครบวงจรเพื่อสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจชายแดนจุดผ่านแดนถาวรภูคู้และจังหวัดอุตรดิตถ์อย่างมั่นคง

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ๓ ข้อ ประกอบด้วย ๑. เพื่อศึกษาโครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวรและศึกษาเชิงโครงสร้างจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ ๒. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ ๓. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ สำหรับการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลเอกสารที่ห้องสมุดจากหลายแหล่งข้อมูลทั้ง หนังสือ วารสาร บทความวิชาการ เอกสาร ตำรา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารของหน่วยงานราชการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และรวบรวม ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๗ คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรและมีความรู้ในด้านการพัฒนาการขับเคลื่อน ระเบียบเศรษฐกิจ หลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ พิจารณาประเด็นหลักจากภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น สามารถสรุปได้ดังนี้

สรุป

๑. เพื่อศึกษาโครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวรและศึกษาเชิงโครงสร้างจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ผลจากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า การพัฒนาโครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้

๑.๑ พัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ให้เป็น one stop service และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาอำนวยความสะดวกให้เกิดประสิทธิภาพ

๑.๒ ปลอดภัยกฎระเบียบ (กฎหมาย) ของแต่ละกระทรวงโดยร่วมกันทำงานแบบบูรณาการ

๑.๓ มีการขับเคลื่อนการพัฒนาโดยใช้กลไก Government Innovation Lab เป็นพื้นที่ของตลาดการค้าชายแดน พื้นที่ด่านกักกันสัตว์ จัดทำสำนักงานและด่านศุลกากรตามมาตรฐานสากล และหากมูลค่าสินค้านำเข้า – ส่งออก มีปริมาณมากขึ้นควรตั้งเป็นด่านศุลกากรต่อไป

๑.๔ มีการพัฒนาถนนทางเข้าตลาดภาคใต้จนถึงแนวเขตชายแดนประเทศลาว จากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ เพื่อรองรับความเจริญด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เดินทางไปยังประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคอาเซียน มีการพัฒนาระบบขนส่งทางรางโดยพัฒนาสถานี คลองจันทน์ให้เป็น Container Yard (CY) เชื่อมโยงไปเมียนมาและรถไฟความเร็วสูงในประเทศลาว มีการวิจัยการพัฒนาชุมชนบนเส้นทาง LIMEC ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ศึกษาผลกระทบด้านโลจิสติกส์ เศรษฐกิจ ท้องเที่ยว และความมั่นคงจากโครงการก่อสร้างรถไฟ

ลาว - จีน การวางแผนพัฒนาสนามบินอุตรดิตถ์ให้เป็นศูนย์การซ่อมบำรุงอากาศยาน การพัฒนาการบิน พาณิชยกรรมและธุรกิจการบินอื่น ๆ

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเอกสารพบว่า จุดผ่านแดนถาวรเป็นจุดที่รัฐบาลไทยและรัฐบาลของประเทศที่มีพรมแดนติดกันประกาศให้มีการสัญจรไปมาทั้งบุคคล สิ่งของ และยานพาหนะ มีการดำเนินการเรื่องพิธีการตรวจคนเข้าเมืองและพิธีการศุลกากรตามกฎหมายของทั้งสองประเทศ เพื่อการค้า การท่องเที่ยว และอื่นๆ เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศ นักท่องเที่ยวและยานพาหนะสามารถสัญจรไปมาเพื่อการค้า การท่องเที่ยว และอื่น ๆ โดยคำนึงถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของทั้งสองประเทศและได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีผู้มีอำนาจในการเปิดจุดผ่านแดนถาวร ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อธิบดีอำนาจตาม มาตรา ๑๑ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทย ประกาศเปิดจุดผ่านแดนถาวรและมีผลบังคับใช้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา การพัฒนาศักยภาพด้านศุลกากรทั่วประเทศ มีการเร่งเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านในการเปิดจุดผ่านแดนที่มีศักยภาพระหว่างกันและการขยายเวลาทำการจุดผ่านแดนระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการอำนวยความสะดวกการค้าข้ามแดน/ผ่านแดน การดำเนินงานความร่วมมือท่องเที่ยว และโครงการเกษตรแบบมีสัญญา (Contract Farming) เพื่อการเตรียมการรองรับด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการเตรียมการด้านบุคลากร ทุกระเบียบ และองค์ความรู้ของประชาชน รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของธุรกิจ SMEs เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

สำหรับการพัฒนาโครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวรฤดู มีการสร้างอาคารหน่วยงาน CIQ Customs Immigration and Quarantine ประกอบด้วย ด้านตรวจคนเข้าเมือง ตรวจคนเข้า - ออก ด้านศุลกากรโดยด้านศุลกากรทุ่งช้างจังหวัดน่านส่งเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานจัดเก็บภาษีเข้า - ออก เนื่องจากยังไม่ได้แยกภารกิจออกมาและไม่มีสถานที่ก่อสร้างอาคาร ด้านกักกันสัตว์ พญาฆ่าเชื้อโรคติดต่อของสัตว์และตรวจโรคสัตว์เข้า - ออก สำนักงานสาธารณสุขตรวจโรคติดต่อของคน และมีการก่อสร้างอาคารโกดัง ตลาดร้านค้า เครื่องชั่งน้ำหนักเพื่อรองรับการค้า มีการขับเคลื่อนการพัฒนาประกอบด้วย การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ทางถนน ทางน้ำ ทางอากาศ) และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่และอำนวยความสะดวกในการเดินทาง และขนส่ง (Connectivity and Mobility) และพัฒนาไปสู่การพัฒนาการขนส่งหลายรูปแบบ (Multi Modal) เพื่อประหยัดพลังงานและลดต้นทุนการขนส่ง การพัฒนาศูนย์กระจายสินค้าเพื่อรองรับการขนส่งในเส้นทางหลัก โดยการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันเชิงพื้นที่และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน การส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในด้านการลงทุนและการพัฒนาความร่วมมือของผู้ประกอบการธุรกิจภายในประเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการต่อยอดกับต่างประเทศและศักยภาพในการแข่งขันตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตลอดจนการพัฒนาความร่วมมือกับผู้ประกอบการในต่างประเทศเพื่อช่วยในการพัฒนาช่องทางการตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า

๒. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาจุดผ่านแดนถาวรฤดู สรุปลผลการศึกษา ได้ดังนี้

ผลจากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ปัจจุบันมีปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขคือ การก่อสร้างตลาดการค้าชายแดนและที่ตั้งส่วนราชการต่างๆ ให้มีความพร้อมสมบูรณ์ การปรับปรุงถนนสายบ้านม่วงเจ็ดต้น - ด่านฤดู ยังไม่มีสำนักงานศุลกากรประจำด่านต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จากด่านใกล้เคียง

ซึ่งในการศึกษาวิจัยเอกสารพบว่า ต้องมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ทางถนน ทางน้ำ ทางอากาศ) และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่และอำนวยความสะดวกในการเดินทางและขนส่ง (Connectivity and Mobility) และพัฒนาไปสู่การพัฒนาการขนส่งหลายรูปแบบ (Multi Modal) เป็นสิ่งสำคัญ จึงต้องให้ความสำคัญในการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเส้นทางต่างๆ ให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการเดินทางและการพัฒนาต่าง ๆ ต่อไป อีกทั้งในการพัฒนาด้านระเบียบวิธีการทางศุลกากรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านสถานที่อาคารสำนักงาน บุคลากร ให้เรียบร้อย และปรับปรุงกฎระเบียบการค้า การลงทุน ให้มีความทันสมัยและมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยเพื่ออำนวยความสะดวกการค้า และการขนส่งข้ามพรมแดน อาทิ การพัฒนาด่าน ๒๔ ชั่วโมง เพื่อช่วยลดความยุ่งยากทางด้านเอกสารและระยะเวลาดำเนินการ

ผลจากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ในการเปิดจุดผ่านแดนถาวรฤดูส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

๒.๑ มีโครงข่ายถนน ทางรางรถไฟที่สามารถเชื่อมต่อได้หลากหลายทั้งในและต่างประเทศทำให้เปิดเสรีทางการค้ามากขึ้น

๒.๒ การค้าชายแดนขยายตัวมากขึ้น มีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๑,๐๐๐ ล้านบาท

๒.๓ ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวปีละไม่ต่ำกว่า ๖๐,๐๐๐ คน มีการลงทุนธุรกิจใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพมากขึ้น สามารถจัดแพ็คเกจทัวร์วันเดียวเที่ยว ๓ ประเทศ เมียนมา ไทย ลาว เป็นต้น

๒.๔ ผู้ประกอบการสามารถจ้างแรงงานลาวแทนแรงงานไทยที่ขาดแคลน สามารถเข้าไปส่งเสริมการค้าการลงทุนในลาวได้สะดวก โดยเฉพาะตลาดพันธสัญญา Contract Framing

๒.๕ อำเภอบ้านโคกเป็นแหล่งธุรกิจชายแดนที่สำคัญ เพราะมีผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้การค้าชายแดนฤดูและเศรษฐกิจท้องถิ่นมีความคึกคัก

๒.๖ เป็นประตูสู่ประชาคมอาเซียนที่เหมาะสมอีกช่องทางหนึ่ง เนื่องจากสามารถเคลื่อนย้ายสินค้าบริการ แรงงาน การลงทุน สามารถเชื่อมโยงเส้นทางไปเมียนมา ลาว เวียดนาม มณฑลยูนนาน (จีนใต้) ได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเอกสารพบว่า การเกิดจุดผ่านแดนถาวรทำให้ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนที่มุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม จากกรอบแนวความคิดการพัฒนาพื้นที่ชายแดน ๑. เศรษฐกิจ เป็นการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค ชุมชน และครัวเรือน เมื่อมีการพัฒนาเขตพื้นที่ชายแดนต้องเกิดระบบเศรษฐกิจแบบครบวงจร กล่าวคือ ในระดับประเทศได้มูลค่าการค้าเข้าส่งออกสินค้าและบริการในปริมาณที่มากขึ้น ส่งผลให้เกิดสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจระดับประเทศและ

เกิดการค้าการลงทุนเพิ่มมากขึ้นในระดับภูมิภาค เป็นพื้นที่แหล่งผลิตสินค้าและบริการเพื่อกระจายสินค้าไปยังต่างประเทศ ซึ่งสามารถสร้างระบบเศรษฐกิจในภูมิภาคสำหรับระดับชุมชนและระดับครัวเรือน ในเขตพื้นที่การค้าชายแดนต้องได้รับผลกระทบในเชิงบวกจากเศรษฐกิจชายแดนที่ได้มาจากการค้าหรือการลงทุน ๒. สังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ของบุคคลในการอยู่ร่วมของประชาชนทั้งสองประเทศที่สามารถเข้า - ออก เพื่อติดต่อการค้าขายระหว่างช่องด่านชายแดนในพื้นที่ รวมถึงความสัมพันธ์เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมของสองประเทศที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ ซึ่งวัฒนธรรมเป็นการดำรงอยู่ของระบบการผลิตและสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกันสัมพันธ์กันอย่างแน่นหนา วัฒนธรรมทำให้ทราบว่าสังคมมีเอกลักษณ์และแตกต่างกันอย่างไร และได้ให้ความหมายของระบบนิเวศทางวัฒนธรรมเป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ วิธีการทำมาหากิน รูปแบบทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนค่านิยมและรูปแบบทางวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดรูปแบบความเป็นไปของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และการจัดการทรัพยากรที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่และแต่ละชุมชนท้องถิ่น ๓. สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่ชายแดนจะต้องไม่ได้รับผลกระทบจากการค้าการลงทุนในพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศ ซึ่งทำให้เกิดการสูญเสียและเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๔. ความมั่นคง หมายถึง ความสงบเรียบร้อยของสองประเทศในเขตพื้นที่ชายแดนที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการสู้รบ กระบวนการค้ายาเสพติด หรือชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ ซึ่งในเขตการพัฒนาพื้นที่ชายแดน หากมีปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศเป็นการยากต่อการพัฒนาเพื่อให้เกิดการเป็นด่านการค้าชายแดนได้

๓. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรคู่ สรุปลผลการศึกษาได้ดังนี้

ผลจากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรคู่ควรมีแนวทางในการพัฒนา คือ เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในทุกด้านทั้งคุณภาพชีวิต วัฒนธรรม สังคม มีการบูรณาการในทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวทางพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ดังนี้

- ๓.๑ การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน
- ๓.๒ การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ
- ๓.๓ การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชนสู่สากล
- ๓.๔ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมืองพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
- ๓.๕ การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- ๓.๖ การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลกเพื่อพัฒนาให้ไทยไปสู่การเป็นประเทศพัฒนา
- ๓.๗ พัฒนาระบบบริหารจัดการแรงงานที่มีประสิทธิภาพ
- ๓.๘ พัฒนาเมืองให้รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ
- ๓.๙ พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม
- ๓.๑๐ เสริมสร้างความสามารถของวิสาหกิจชุมชน

๓.๑๑ สนับสนุนให้ประชาชนและภาคีการพัฒนามีส่วนร่วมในการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ อีกทั้งให้ความสำคัญด้านความมั่นคงชายแดนที่เชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลกด้วยการพัฒนาให้เป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีนของภาคเหนือตอนล่าง ๑ ของไทย ที่เตรียมพร้อมรองรับการเจริญเติบโตของธุรกิจและอุตสาหกรรมในอนาคตด้วยการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้กับผู้คนที่เกี่ยวข้องกับด้านกฎตั้งแต่แนวคิด ทักษะ การทำงาน ฝีมือแรงงาน การสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม โดยใช้แนวความคิด ๔ ประสานคือ รัฐ เอกชน ประชาชนในพื้นที่ ชาวต่างชาติที่เดินทางผ่านด่านเข้า - ออก

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเอกสารพบว่า ประเทศไทยมีตำแหน่งที่ตั้งเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาคและเป็นประตูสู่เอเชีย ในปัจจุบันมีการขยายอิทธิพลการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจหรือเกิดการย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ จึงส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต จำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ระยะยาวพร้อมแนวยุทธศาสตร์หลักเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการเพื่อยกระดับจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ ในยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คือ ๑. อุตสาหกรรมและบริการ ใช้ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในการส่งเสริมการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ให้เป็นฐานการผลิตของภูมิภาค ๒. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลก ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง มุ่งพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นด้วยอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทย ๓. โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศไทยในการก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจอาเซียนและเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญของภูมิภาคเอเชียในยุคของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วและรุนแรงด้วยการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ สร้างและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพิ่มพื้นที่และเมืองเศรษฐกิจ รักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค

ผลจากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรฤดูให้เป็นระเบียบเชิงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (LIMEC) ที่มีความสำคัญต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้

๑. LIMEC เป็นจุดสำคัญในการเชื่อมโยงภาคตะวันออกของเมียนมาโดยมี ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ของไทยผสมกับแขวงตะวันตกของประเทศลาวให้เป็นหนึ่งเดียว มีการแลกเปลี่ยนทางสังคม วัฒนธรรมการท่องเที่ยวและส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง ๓ ประเทศร่วมกัน

๒. เกิดการเชื่อมโยงด้านการค้า การลงทุนระหว่างกันครอบคลุมการเชื่อมโยงและเสริมสร้างความเข้มแข็งมั่นคงด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว

๓. การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในหลายมิติ ซึ่งศักยภาพของ ๓ ประเทศ มีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน

๔. การเชื่อมโยงการศึกษา ผลักดันให้การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการเชื่อมโยงระเบียบเศรษฐกิจด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการศึกษาในทุกะดับของทั้ง ๓ ประเทศ

๕. การเชื่อมโยงสุขภาพ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านสาธารณสุขระหว่างกัน
๖. การเชื่อมโยงด้านโลจิสติกส์ มีการพัฒนาศักยภาพโครงข่ายทางหลวงและเส้นทางรอง เชื่อมโยงจุดผ่านแดนถาวรภูตู่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
๗. ต้องพัฒนาด่านภูตู่ให้เป็นด่านมาตรฐานเพื่อรองรับความเจริญเติบโตทั้งแง่ธุรกิจ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเอกสารในแนวความคิดเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า นับตั้งแต่ประเทศในกลุ่มอาเซียนมีการรวมตัวกัน ภายหลังจากประกาศปฏิญญากรุงเทพฯและการก่อตั้งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South East Asian Nations) ประเทศสมาชิกต่างได้ประโยชน์จากความร่วมมือที่ช่วยให้ผ่านพ้นวิกฤตต่าง ๆ และสามารถเพิ่มอำนาจต่อรองกับประชาคมอื่น ๆ ในโลกให้สูงขึ้น เพื่อพัฒนาอาเซียนไปสู่ประชาคมอาเซียนให้เป็นผลสำเร็จภายในปี ๒๕๖๓ และเห็นชอบให้มีการร่างกฎบัตรอาเซียนเพื่อเป็นธรรมนูญการบริหารปกครองกลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ ให้เป็นหนึ่งเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรมทั้ง ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้กลุ่มประเทศในอาเซียนมีความสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นได้ รวมทั้งการแข่งขันเพื่อดึงเงินลงทุนที่มีแนวโน้มที่ถ่ายโอนไปสู่ประเทศอื่นนอกภูมิภาคอาเซียน ทำให้อาเซียนต้องเร่งรัดการรวมกลุ่มภายในเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจและการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน โดยส่งเสริมให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายเสรีด้านเงินทุน สินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ลดช่องว่างระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิกและส่งเสริมให้อาเซียนสามารถรวมตัวเข้ากับประชาคมโลกได้อย่างไม่เสียเปรียบ

ผลจากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ของการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจบนระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (LIMEC) ควรดำเนินการดังนี้

๑. มีสถานที่สำนักงานเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ปฏิบัติงานอย่างบูรณาการให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า ประชากร และสารสนเทศ ระหว่าง ๓ ประเทศ ให้มีความสะดวกรวดเร็ว
๒. เป็นจุดที่มีความได้เปรียบด้านโครงข่ายคมนาคมและเชื่อมโยงไป ลาว เวียดนาม จีน
๓. นอกจากเชื่อมต่อกับแนวระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (LIMEC) ยังเชื่อมต่อกับแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North-South Economic Corridor : NSEC) ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East-West Economic Corridor : EWEC) ระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - ภูตู่ - เวียงจันทน์ และสามารถเชื่อมโยงไปด่านแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นประตูสู่เมียนมาไปเชื่อมโยงกับมหาสมุทรอินเดีย และจุดผ่านแดนถาวรภูตู่ไปเชื่อมโยงอินโดจีน (ลาว เวียดนาม) สู่มหาสมุทรแปซิฟิก เป็นการต่อยอดจากการเชื่อมสัมพันธ์การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจในทุกมิติบนระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (LIMEC) ของ ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ให้เกิดความชัดเจนเชิงยุทธศาสตร์ด้าน

การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้เกิดความมั่งคั่ง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป ทำให้จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ เป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญในภูมิภาคนี้ จึงต้องพัฒนาให้เป็นด่านมาตรฐานเป็นการส่งเสริมศักยภาพให้การค้าชายแดนสะดวกและเพิ่มปริมาณการค้าได้มากขึ้น และเป็นประตูสำคัญนำพานักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศเข้ามาสู่ในภูมิภาคมากขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเอกสารพบว่า ระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เป็นระเบียงยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณภาคเหนือตอนล่าง ๑ ของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ โดยมีด่านชายแดนสำคัญคือ ด่านแม่สอด จังหวัดตาก เชื่อมต่อกับเมียนมา ด่านภูคู้ จังหวัดอุตรดิตถ์ เชื่อมต่อกับลาว โดยมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สุขภาพ และวัฒนธรรมร่วมกัน ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ เป็นต้นมา เพื่อเชื่อมโยงและกระชับความสัมพันธ์ขององค์กรภาครัฐและเอกชนทั้ง ๓ ประเทศ เพื่อสร้างโอกาสทางด้านเศรษฐกิจและพัฒนาสังคมบนระเบียงเศรษฐกิจร่วมกันบนพื้นฐานของมิตรภาพและสัมพันธ์ภาพที่ดีของประชาชนทั้ง ๓ ประเทศ และกระตุ้นการเชื่อมโยงกิจกรรมเศรษฐกิจในทุกมิติบนระเบียงเศรษฐกิจ LIMEC ของ ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ให้เกิดความชัดเจนเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม ของไทย - เมียนมา - ลาว เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันให้เกิดความมั่งคั่ง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีน (East Gate toward to Indo - China) ทั้งการท่องเที่ยว การค้า ระบบโลจิสติกส์ และการกำหนดจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ ให้เป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีนเป็นการขยายศักยภาพในเชิงภูมิศาสตร์ที่สามารถผลักดันให้เชื่อมโยงเข้าสู่ลาวตอนกลางเข้าสู่เวียดนามตอนบน และเข้าสู่จีนตะวันออกเฉียงใต้ โดยเชื่อมระหว่างด่านแม่สอด จังหวัดตากเชื่อมสู่มหาสมุทรอินเดียและจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เชื่อมสู่มหาสมุทรแปซิฟิก จึงสามารถใช้เป็นเส้นทางขนส่งจากภาคเหนือและภาคกลางตอนบนของไทยเข้าด่านภูคู้สู่ลาวตอนกลางเข้าสู่เวียดนามตอนบนและเข้าสู่จีนได้เช่นกัน โดยระเบียงเศรษฐกิจมีเป้าหมายเพื่อสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้ครบทุกมิติของพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นด้านคมนาคม พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การค้าการลงทุน การเกษตร โดยเน้นความร่วมมือและการบูรณาการเชิงภูมิภาค ให้มีความสำคัญกับกลยุทธ์การพัฒนาใน ๔ เสาหลัก ได้แก่ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพรมแดน การพัฒนาการค้าและการลงทุน ความร่วมมือด้านระบบเศรษฐกิจการเงิน และความร่วมมือในการพัฒนาสินค้าและบริการสาธารณะ กล่าวโดยสรุปความร่วมมือทางระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เป็นจุดมุ่งหมายแห่งการพัฒนาระดับภูมิภาครูปแบบใหม่ที่โดดเด่นจากการผลักดันการทำงานโดยภาคเอกชนอย่างแท้จริงและอยู่บนพื้นฐานของการทำงานในระดับจุลภาคไตรภาคที่เน้นการทำงานระดับมุ่งเป้า หากพิจารณาจากเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยความร่วมมือแห่งระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เป็นการ

พัฒนาในหลายประเด็นเพื่อเป้าหมายเดียวกัน จึงควรได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม จากยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผล

๑. เพื่อศึกษาโครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวรและศึกษาเชิงโครงสร้างจุดผ่านแดนถาวรภาค อภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

๑.๑ โครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวร การเปิดจุดผ่านแดนถาวร เป็นการตกลงใจในระดับนโยบายของรัฐบาลและเป็นความเห็นพ้องต้องกันของทั้งสองประเทศ อย่างเป็นทางการเพื่อประโยชน์ต่อการค้าและการสัญจรของบุคคล ยานพาหนะ รวมทั้ง การเดินทางเข้า - ออกของบุคคลจากประเทศที่สาม โดยเป็นไปตามระบบสากลเกี่ยวกับการเดินทาง และความตกลงในการสัญจรข้ามแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีปัจจัยและหลักเกณฑ์ ประกอบการพิจารณา คือ จุดดังกล่าวมีปริมาณการค้าและการเดินทางเข้า - ออกของบุคคลมาก และสม่ำเสมอหรือเป็นพื้นที่ที่ทั้งสองประเทศมีโครงการพัฒนาด้านการเศรษฐกิจการค้าหรืออื่น ๆ ที่สำคัญ มีความพร้อมหรือมีศักยภาพด้านการคมนาคมโดยเฉพาะการเป็นจุดหรือช่องทางเชื่อมโยง ด้านการคมนาคมกับเมืองหลักของแต่ละประเทศหรือเป็นเส้นทางเชื่อมโยงการคมนาคมในระดับ ภูมิภาคหรืออนุภูมิภาค มีความพร้อมของส่วนราชการ หน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปกำกับดูแล อำนวยความสะดวกและปฏิบัติงาน รวมทั้งสถานที่ปฏิบัติงาน ระเบียบ กฎเกณฑ์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้การบริหารจัดการ ณ บริเวณดังกล่าวเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ ควรพิจารณาประกอบกับการพิจารณาในจุดอื่นๆ ที่ใกล้เคียงหรือมีความเกี่ยวพัน ร่วมกันในภาพรวม เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดหรือการลงทุนเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นจุดที่ไม่มีปัญหาต่างๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงทั้งก่อนและหลังเปิดจุด ผ่านแดนถาวรหรือหากมีก็ต้องได้รับการแก้ไข การก่อสร้างหรือดำเนินการใด ๆ ตามบริเวณจุดผ่าน แแดนให้ระมัดระวังมิให้เกิดผลกระทบต่อน้ำและหลักเขตแดน และให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบ ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๒ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ อย่างเคร่งครัด จุดผ่านแดนถาวรเป็นจุดที่รัฐบาลไทยและรัฐบาลของประเทศ ที่มีพรมแดนติดกันประกาศให้มีการสัญจรไปมาทั้งบุคคล สิ่งของ และยานพาหนะ มีการดำเนินการ เรื่องพิธีการตรวจคนเข้าเมืองและพิธีการศุลกากรตามกฎหมายของทั้งสองประเทศเพื่อการค้า การท่องเที่ยว และอื่น ๆ วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศ นักท่องเที่ยวและยานพาหนะ สามารถสัญจรไปมาเพื่อการค้า การท่องเที่ยวและอื่น ๆ โดยคำนึงถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของทั้งสองประเทศและได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ผู้มีอำนาจในการเปิดจุดผ่านแดนถาวร ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๒๓ แห่ง พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทยประกาศเปิดจุดผ่าน แแดนถาวรและมีผลบังคับใช้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา นอกจากนี้การพัฒนาศักยภาพ ด้านศุลกากรทั่วประเทศ มีการเร่งเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านในการเปิดจุดผ่านแดนที่มีศักยภาพ ระหว่างกันและการขยายเวลาทำการจุดผ่านแดนระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึง การอำนวยความสะดวกการค้าข้ามแดน/ผ่านแดน การดำเนินงานความร่วมมือท่องเที่ยว และ โครงการเกษตรแบบมีสัญญา (Contract Farming) ทำให้ได้ผลประโยชน์ในการผลิตวัตถุดิบ

การเกษตรบริเวณชายแดนและนำเข้ามาแปรรูปในประเทศเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดการใช้ฐานทรัพยากรของภาคผลิต การขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวจากการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเตรียมการรองรับด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการเตรียมการด้านบุคลากร กฎระเบียบ และองค์ความรู้ของประชาชน รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของธุรกิจ SMEs เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๑.๒ การพัฒนาโครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ มีการสร้างอาคารหน่วยงาน CIQ Customs Immigration and Quarantine ประกอบด้วย ด้านตรวจคนเข้าเมือง ตรวจคนเข้า - ออก ด้านศุลกากรโดยด่านศุลกากรทุ่งช้างจังหวัดน่าน ส่งเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงาน จัดเก็บภาษีเข้า - ออก เนื่องจากยังไม่ได้แยกภารกิจออกมาและไม่มีสถานที่ก่อสร้างอาคาร ด้านกักกันสัตว์ พยาบาลาเชื้อโรคติดต่อของสัตว์และตรวจโรคสัตว์เข้า - ออก สำนักงานสาธารณสุขตรวจโรคติดต่อของคน และมีการก่อสร้างอาคารโกดัง ตลาดร้านค้า เครื่องชั่งน้ำหนักเพื่อรองรับการค้า มีการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ประกอบด้วย การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ทางถนน ทางน้ำ ทางอากาศ) โดยมีการพัฒนาถนนทางเข้าตลาดภูคู้จนถึงแนวเขตชายแดนประเทศลาว จากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่และอำนวยความสะดวกในการเดินทางและขนส่ง (Connectivity and Mobility) และพัฒนาไปสู่การพัฒนาการขนส่งหลายรูปแบบ (Multi Modal) เพื่อประหยัดพลังงานเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และลดต้นทุนการขนส่ง ซึ่งมีการพัฒนาระบบขนส่งทางรางโดยพัฒนาสถานีศิลาอาสน์ให้เป็น Container Yard (CY) เชื่อมโยงไปเมียนมาและรถไฟความเร็วสูงในประเทศลาว มีการวิจัยการพัฒนาชุมชนบนเส้นทาง LIMEC ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ศึกษาผลกระทบด้านโลจิสติกส์ เศรษฐกิจท่องเที่ยว และความมั่นคงจากโครงการก่อสร้างรถไฟลาว - จีน การวางแผนพัฒนาศูนย์การบินให้เป็นศูนย์การซ่อมบำรุงอากาศยาน การพัฒนาการบิน พาณิชยกรรมและธุรกิจการบินอื่นๆ การพัฒนาศูนย์กระจายสินค้าเพื่อรองรับการขนส่งในเส้นทางหลักและกระจายสินค้าจากกระเปาะเศรษฐกิจสู่การพัฒนาศักยภาพของเมือง เพื่อรองรับความเจริญด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เดินทางไปยังประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคอาเซียน โดยการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันเชิงพื้นที่และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน มีการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ให้เป็น One Stop Service และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาอำนวยความสะดวกให้เกิดประสิทธิภาพ ปลอดภัย กฎระเบียบ (กฎหมาย) ของแต่ละกระทรวงโดยร่วมกันทำงานแบบบูรณาการ มีการพัฒนาด้านระเบียบพิธีการทางศุลกากร กฎระเบียบการค้า การลงทุน ให้มีความทันสมัยและมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยเพื่ออำนวยความสะดวกการค้าและการขนส่งข้ามพรมแดน อาทิ การพัฒนาด่าน ๒๔ ชั่วโมง เพื่อช่วยลดความยุ่งยากทางด้านเอกสารและระยะเวลาดำเนินการ การส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในด้านการลงทุนในแนวพื้นที่และการพัฒนาความร่วมมือของผู้ประกอบการธุรกิจภายในประเทศเพื่อเพิ่มศักยภาพในการต่อยอดกับต่างประเทศและศักยภาพในการแข่งขันตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตลอดจนการพัฒนาความร่วมมือกับผู้ประกอบการในต่างประเทศเพื่อช่วยในการพัฒนาช่องทางตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า และมีการพัฒนาโดยใช้กลไกห้องปฏิบัติการนวัตกรรมภาครัฐ (Government Innovation Lab) เพราะภาครัฐจำเป็นต้องมีการปรับตัวขนานใหญ่

โดยยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก ซึ่งภาครัฐต้องเปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและมีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย โดยต้องเน้น ๔ ด้าน เช่น นวัตกรรมเชิงนโยบาย (Policy Innovation) มีการคิดริเริ่มนโยบายใหม่ๆ ด้วยการออกกฎระเบียบที่ทันสมัย เหมาะสมและทันแก่เหตุการณ์ รวมทั้งต้องวางนโยบายให้ชัดเจนเชื่อมโยงกับ Innovation Policy ของประเทศ นวัตกรรมด้านกระบวนการทำงาน (Process Innovation) เป็นการเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการผลิตสินค้า หรือการให้บริการในรูปแบบที่แตกต่างออกไปด้วยการพัฒนาสร้างสรรค์กระบวนการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นวัตกรรมบริการ (Services Innovation) เป็นการปรับปรุงบริการหรือสร้างบริการใหม่ และการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิด (Mindset) ของข้าราชการ ซึ่งเป็นส่วนของการสร้างบริบทแวดล้อม (Eco System) ให้เกื้อหนุนต่อการพัฒนานวัตกรรมภาครัฐได้อย่างยั่งยืน โดยนำแนวคิดห้องปฏิบัติการนวัตกรรมภาครัฐ (Government Innovation Lab) ซึ่งประยุกต์การคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ที่เน้นผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ (User or Human - Centered Design) และอาศัยการสานพลังความร่วมมือ (Collaboration) ในการพัฒนานวัตกรรมงานภาครัฐ สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาประชาชนในพื้นที่ ได้ด้วยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนใกล้เคียงและส่วนราชการในพื้นที่ในการให้ข้อมูลแลกเปลี่ยนประสบการณ์ถึงปัญหาความเดือดร้อนในการขอรับบริการจากภาครัฐ และให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือความต้องการต่าง ๆ เพื่อให้ปรับปรุงการบริการให้ประชาชนมีสุขภาวะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๒. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาจุดผ่านแดนถาวรภาค อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๒.๑ ปัญหาจุดผ่านแดนถาวรภาค คือ ต้องมีการก่อสร้างตลาดการค้าชายแดน และที่ตั้งส่วนราชการต่าง ๆ ให้มีความพร้อมสมบูรณ์ ต้องมีการปรับปรุงถนนสายบ้านม่วงเจ็ดต้น - ด่านภูคู้ เพราะการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ทางถนน ทางน้ำ ทางอากาศ) และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่และอำนวยความสะดวกในการเดินทางและขนส่ง (Connectivity and Mobility) และพัฒนาไปสู่การพัฒนาการขนส่งหลายรูปแบบ (Multi Modal) เป็นสิ่งสำคัญจึงต้องให้ความสำคัญในการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเส้นทางต่าง ๆ ให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการเดินทางและการพัฒนาต่าง ๆ ต่อไป ในปัจจุบันยังไม่มีสำนักงานศุลกากรประจำด่านต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จากด่านใกล้เคียง แต่การพัฒนาด่านระเบียบพิธีการทางศุลกากรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านสถานที่อาคารสำนักงาน บุคลากร ให้เรียบร้อย และปรับปรุงกฎระเบียบการค้า การลงทุน ให้มีความทันสมัยและมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยเพื่ออำนวยความสะดวกการค้า และการขนส่งข้ามพรมแดน อาทิ การพัฒนาด่าน ๒๔ ชั่วโมง เพื่อช่วยลดความยุ่งยากทางด้านเอกสารและระยะเวลาดำเนินการ

๒.๒ การเปิดจุดผ่านแดนถาวรภาคส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนของไทย และประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาเครือข่ายการเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและมีการใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ ระบบห่วงโซ่มูลค่าในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียนเพิ่มขึ้น ไทยเป็นฐานเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียน และเอเชีย รวมทั้งมีการพัฒนาส่วนขยายจากแนวระเบียงในอนุภูมิภาค

ให้ครอบคลุมภูมิภาคอาเซียน เอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ ไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญในทุกกระบวน ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ได้ให้ความสำคัญกับโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและการปกครอง โดยยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม จากกรอบแนวความคิดการพัฒนาพื้นที่ชายแดนทั้งเศรษฐกิจ เป็นการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค ชุมชน และครัวเรือน เมื่อมีการพัฒนาเขตพื้นที่ชายแดนต้องเกิดระบบเศรษฐกิจแบบครบวงจร กล่าวคือ ในระดับประเทศได้มูลค่าการนำเข้าส่งออกสินค้าและบริการในปริมาณที่มากขึ้น ส่งผลให้เกิดสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจระดับประเทศและเกิดการค้าการลงทุนเพิ่มมากขึ้นในระดับภูมิภาค เป็นพื้นที่แหล่งผลิตสินค้าและบริการ เพื่อกระจายสินค้าไปยังต่างประเทศ ซึ่งสามารถสร้างระบบเศรษฐกิจในภูมิภาคสำหรับระดับชุมชนและระดับครัวเรือนในเขตพื้นที่การค้าชายแดนต้องได้รับผลกระทบในเชิงบวกจากเศรษฐกิจชายแดนที่ได้มาจากการค้าหรือการลงทุน เช่น เกิดการจ้างงานในพื้นที่มากขึ้นทำให้ประชาชนมีอาชีพและแหล่งรายได้จากการทำงาน หรือการค้าชายแดนในพื้นที่หรือส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งสามารถทำให้เศรษฐกิจของชุมชนและครัวเรือนดีขึ้นไปด้วย สอดคล้องกับกรมการค้าภายใน (๒๕๖๐) ได้สรุปสถานการณ์มูลค่ารวมการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ในช่วงเดือน มกราคม ๒๕๖๐ มีมูลค่ารวม ๑๐๑,๔๔๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๕๑ เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปีที่ผ่านมา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการมูลค่าการค้าชายแดนของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น ทำให้ระบบเศรษฐกิจเกิดการไหลเวียนของสินค้าและบริการได้ดีมากขึ้นเช่นกัน ถึงแม้ว่ามูลค่าการค้าชายแดนส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศแล้วยังมีผลต่อระบบการจ้างงานในพื้นที่มากขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากเป็นกลไกของการพัฒนาทางเศรษฐกิจทั้งระบบ นอกจากนี้ รัตนา สายคณิต และคณะ (๒๕๕๒) ได้กล่าวถึงการพัฒนาเศรษฐกิจคือ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลให้ระดับรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลาที่ยาวนานเพื่อให้ระดับความอยู่ดีกินดีของประชากรสูงขึ้นกว่าเดิม สังคมหมายถึง ความสัมพันธ์ของบุคคลในการอยู่ร่วมของประชาชนทั้งสองประเทศที่สามารถเข้า - ออกเพื่อติดต่อการค้าขายระหว่างช่องด่านชายแดนในพื้นที่ นอกจากนี้แล้วยังหมายรวมถึงความสัมพันธ์เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมของสองประเทศที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ ซึ่งวัฒนธรรมเป็นการดำรงอยู่ของระบบการผลิตและสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกันสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น วัฒนธรรมทำให้ทราบว่าสังคมมีเอกลักษณ์และแตกต่างกันอย่างไร และได้ให้ความหมายของระบบนิเวศทางวัฒนธรรมเป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ วิธีการทำมาหากิน รูปแบบทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนค่านิยมและรูปแบบทางวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดรูปแบบความเป็นไปของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และการจัดการทรัพยากรที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่และแต่ละชุมชนท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรวิชัย ปิยนนทศิลป์ (๒๕๕๙) ได้รวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับด้านสังคมของการค้าชายแดน กล่าวคือ สังคมของประชาชนระหว่างพื้นที่การค้าชายแดนระหว่างประเทศ การดำรงชีวิต ประเพณี พฤติกรรมการดำรงอยู่ของบุคคล ความเชื่อ ศาสนาและความศรัทธาของกลุ่มชนระหว่างประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรม และประเพณีเดียวกัน จึงไม่เป็นปัญหาและอุปสรรค

ต่อการเปิดด้านการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่ชายแดนต้องไม่ได้รับผลกระทบจากการค้า การลงทุนในพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศซึ่งทำให้เกิดการสูญเสียและเสื่อมโทรมของทรัพยากรทาง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความมั่นคง หมายถึง ความสงบเรียบร้อยของสองประเทศในเขตพื้นที่ ชายแดนที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการสู้รบ กระบวนการค้ายาเสพติด หรือชนกลุ่ม น้อยติดอาวุธ ซึ่งในเขตการพัฒนาพื้นที่ชายแดน ถ้าหากมีปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ของประเทศ เป็นการยากต่อการพัฒนาเพื่อให้เกิดการเป็นด้านการค้าชายแดนได้ จากสถานการณ์ ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในด้านการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งภาครัฐสามารถควบคุม สถานการณ์ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการสร้างความมั่นคงระหว่างประเทศต้องอาศัยรัฐที่ต้องดำเนินการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการผลักดันและเกิดการแก้ปัญหา อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งการดำเนินการเพื่อการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นพื้นที่ด่านผ่านแดน เพื่อเป็นช่องทางในการกระจายสินค้าและบริการไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ต้องศึกษาโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตดำเนินการพัฒนาพื้นที่จากหน่วยงาน ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งการพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ของประเทศไทยต้องมีการศึกษาสภาพบริบทของพื้นที่อย่างละเอียดและลึกซึ้ง เพราะเมื่อเปิดด่านแล้ว กลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบเป็นกลุ่มแรกคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ซึ่งต้องมีการศึกษา อย่างรอบคอบและรัดกุม การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ชายแดน รัฐต้องมีรูปแบบ และกระบวนการเพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบครอบคลุมมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ การสร้างรายได้ ความมั่นคง การศึกษา สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในปัจจุบัน การเปิดด้านการค้าชายแดนในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทยยังไม่เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน ดังนั้นการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนอาจส่งผลกระทบต่อ ประชาชนในพื้นที่ระยะยาวได้ ถ้าไม่ศึกษาสภาพบริบทของพื้นที่อย่างละเอียด โดยใช้กรอบ การศึกษาความเหมาะสมของการเปิดด่านผ่านแดนเพื่อการค้าและการลงทุนหรือการนำเข้า - ส่งออก สินค้าและบริการ เพื่อให้การพัฒนาเขตพื้นที่การค้าชายแดนมีประสิทธิภาพและประชาชนมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้น หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลสำหรับการนำไปพิจารณา ในการเปิดด่านผ่านแดนได้ดังนี้ ข้อมูลความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวม จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ต่อการพัฒนาเขตพื้นที่ชายแดน โดยข้อมูลของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องต้องมีองค์กรภาครัฐและเอกชนทุกภาคส่วนที่มีข้อมูลในการส่งเสริมสนับสนุน หรือข้อมูล ที่เป็นอุปสรรคและปัญหาต่อการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้การดำเนินงานในการตอบสนองนโยบาย ของภาครัฐเป็นไปอย่างรอบคอบและละเอียดมากที่สุด ข้อมูลความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ เป็นข้อมูลที่ต้องศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับความต้องการหรือไม่ต้องการ ในการพัฒนาเขตพื้นที่การค้าชายแดน เพราะประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ในการพัฒนาเขตพื้นที่ชายแดนจึงจำเป็นต้องศึกษาความพึงพอใจหรือความต้องการของประชาชน ในพื้นที่เขตการพัฒนา ข้อมูลแนวทางการพัฒนาพื้นที่เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ประชาชน รวมถึงหน่วยงานอิสระต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยในการพัฒนาพื้นที่ชายแดน เช่น ข้อมูลแนวทางการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ ข้อมูลการค้าการลงทุน ข้อมูลปัญหาเชิงพื้นที่

เพื่อทำให้เกิดความราบรื่นในการดำเนินการการพัฒนาพื้นที่ชายแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ วีรวิษณุ ปิยนนทศิลป์ (๒๕๖๐) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อการค้า การลงทุนและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาพื้นที่ชายแดนของประเทศไทยให้เป็นช่องทางการค้าและการลงทุน โดยผ่านจุดผ่านแดนที่มีการยกระดับให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรและพัฒนาจุดผ่านแดนใหม่ในการกระจายสินค้าและบริการไปประเทศเพื่อนบ้าน เพราะไทยมีโอกาสและศักยภาพในการแข่งขันโดยเฉพาะภูมิภาคที่ประเทศเพื่อนบ้านต่างต้องการบริโภคและอุปโภคสินค้าของประเทศไทย แต่การพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ให้เป็นจุดผ่านแดนเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนเป็นอย่างมาก เพราะบริบทในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน การศึกษาเพื่อการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นด่านผ่านแดนถาวรหรือการพัฒนาพื้นที่แห่งใหม่ ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยรวมทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม ความมั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม กฎหมายระหว่างประเทศ การคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์ ซึ่งปัจจัยในแต่ละด้านต้องมีการบูรณาการเพื่อให้เกิดเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถนำมาประกอบในการใช้เพื่อการดำเนินการผลักดันเป็นพื้นที่การค้าชายแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล รวมทั้งการผลักดันให้เกิดพื้นที่ในการส่งออก - นำเข้า สินค้าและบริการ เป็นนโยบายหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การคำนึงถึงผลกระทบต่าง ๆ จึงต้องให้เกิดแนวทางการพัฒนาได้โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามไปด้วย

๓. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรคู่ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๓.๑ การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรคู่ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ประเทศไทยมีตำแหน่งที่ตั้งเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาคและเป็นประตูสู่เอเชีย การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจหรือเกิดการย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ และการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและการเปิดเสรีในภูมิภาคนำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกระบบ การพัฒนาประเทศจึงต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้าน ไทยจึงต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่อำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ประเทศมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้นและสามารถใช้จุดแข็งในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญของการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาประเทศในระดับภูมิภาคและระดับโลกเพื่อกระชับและสร้างสัมพันธ์ไมตรีเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูต จึงส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต จำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ระยะยาวพร้อมแนวยุทธศาสตร์หลักเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการเพื่อยกระดับจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ ในยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คือ ๑. อุตสาหกรรมและบริการ โดยอุตสาหกรรมและบริการขนส่งโลจิสติกส์ ใช้ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของไทยในการส่งเสริมการค้าคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ให้เป็นฐานการผลิตของภูมิภาคเพื่อการส่งออกสู่ตลาดโลก และศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาค ลดต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์และเพิ่มมูลค่าจากการเป็นศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์ ๒. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง มุ่งพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูง

เพิ่มมากขึ้นด้วยอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทยเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ประทับใจ จนเกิดการท่องเที่ยวซ้ำด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมด้วยสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมเพื่อให้มีเรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวตามฤดูกาล ตามศักยภาพของพื้นที่ ทั้งการท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยววิถีพุทธ ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจโดยส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการจัดประชุมนิทรรศการนานาชาติที่มีภูมิศาสตร์เหมาะแก่การเดินทางเพื่อประกอบธุรกิจและการท่องเที่ยว เชื่อมโยงภูมิภาคด้วยการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับต่างประเทศเป็นการขยายการท่องเที่ยวและภูมิภาคพร้อมกับเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ไปในระบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศและการส่งเสริมการขยายธุรกิจการทำตลาดท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิษฐ์และในประเทศเพื่อนบ้าน ๓. โครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมทั้งโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่อำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร สอดรับกับการพัฒนาการเชื่อมโยงระบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งการพัฒนาโครงข่ายคมนาคม พื้นฐานทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ เพื่รองรับการขนส่งและโลจิสติกส์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน และพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ทั้งด้านการค้าชายแดนการลงทุน และการท่องเที่ยว รวมทั้งการเสริมซึ่งกันและกันกับการพัฒนาจุดผ่านแดนของประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมจัดระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การอำนวยความสะดวกการค้าการลงทุนในด้านข้อมูล แรงงานและกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้เหมาะกับการดำเนินการลงทุนของจังหวัดอุดรดิษฐ์และประเทศเพื่อนบ้าน ขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนเพื่อเปิดตลาดใหม่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาการผลิต การค้า การลงทุนอย่างครบวงจรเพื่อสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจชายแดนจุดผ่านแดนถาวรภูคู้และจังหวัดอุดรดิษฐ์อย่างมั่นคง

๓.๒ การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ให้เป็นระบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะลาโย (LIMEC) ที่มีความสำคัญต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน LIMEC เป็นจุดสำคัญในการเชื่อมโยงภาคตะวันออกของเมียนมาโดยมี ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ของไทยผสมกับแขวงตะวันตกของประเทศลาวให้เป็นหนึ่งเดียว มีการแลกเปลี่ยนทางสังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยว และส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง ๓ ประเทศร่วมกัน เกิดการเชื่อมโยงด้านการค้า การลงทุนระหว่างกันครอบคลุมการเชื่อมโยงและเสริมสร้างความเข้มแข็งมั่นคงด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยวมีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในหลายมิติซึ่งศักยภาพของ ๓ ประเทศ มีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน มีการเชื่อมโยงการศึกษาผลักดันให้การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการเชื่อมโยงระบียงเศรษฐกิจด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ด้านการศึกษาในทุกกระดับของทั้ง ๓ ประเทศ การเชื่อมโยงสุขภาพมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านสาธารณสุขระหว่างกัน การเชื่อมโยงด้านโลจิสติกส์ มีการพัฒนาศักยภาพโครงข่ายทางหลวง และเส้นทางรองเชื่อมโยงจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และต้องพัฒนาด้านภูคู้ให้เป็นด่านมาตรฐานเพื่รองรับความเจริญเติบโตทั้งแง่ธุรกิจ การค้าการลงทุน การท่องเที่ยว ซึ่งมีความสำคัญต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นับตั้งแต่ประเทศ

ในกลุ่มอาเซียนมีการรวมตัวกันภายหลังการประกาศปฏิญญากรุงเทพและการก่อตั้งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South East Asian Nations) ประเทศสมาชิกต่างได้ประโยชน์จากความร่วมมือที่ช่วยให้ผ่านพ้นวิกฤตต่าง ๆ และสามารถเพิ่มอำนาจต่อรองกับประชาคมอื่น ๆ ในโลกให้สูงขึ้นเพื่อพัฒนาอาเซียนไปสู่ประชาคมอาเซียนให้เป็นผลสำเร็จ ภายในปี ๒๕๖๓ และเห็นชอบให้มีการร่างกฎบัตรอาเซียนเพื่อเป็นธรรมนูญการบริหารปกครองกลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศให้เป็นหนึ่งเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรมทั้ง ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้านเพื่อให้กลุ่มประเทศในอาเซียนมีความสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นได้ รวมทั้งการแข่งขันเพื่อดึงเงินลงทุนที่มีแนวโน้มที่ถ่ายโอนไปสู่ประเทศอื่นนอกภูมิภาคอาเซียน ทำให้อาเซียนต้องเร่งรัดการรวมกลุ่มภายในเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจและการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน โดยส่งเสริมให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายเสรีด้านเงินทุน สินค้า บริการ การลงทุน แรงงานมีฝีมือเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ลดช่องว่างระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิกและส่งเสริมให้อาเซียนสามารถรวมตัวเข้ากับประชาคมโลกได้อย่างไม่เสียเปรียบ ซึ่งมีแผนงานบูรณาการการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. มุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของ สินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจและการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม ภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่าง ๆ ๒. ทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น ๓. ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียนเพื่อลดช่องว่างการพัฒนาและการเข้าร่วมกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจอาเซียนกับประเทศภายนอก ๔. ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียนโดยให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยี สารสนเทศ และพลังงาน) ในส่วนของไทยภาครัฐให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนมาโดยตลอด เพราะอาเซียนเป็นตลาดที่มีความสำคัญและมีศักยภาพในการเจริญเติบโตต่อไป การส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจช่วยให้ไทยสามารถขยายการค้าและการลงทุนที่ไทยมีศักยภาพได้มากขึ้น ในขณะที่ผู้ประกอบการไทยต้องเร่งปรับตัวใช้โอกาสจากการลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่โดยเฉพาะที่ไทยมีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง

๓.๓ ความสัมพันธ์ของการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจบนระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ตามกรอบการพัฒนากลุ่มประเทศ ได้แก่ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (Greater Mekong Sub - Region : GMS) ประกอบด้วย ไทย

จีน (มณฑลยูนนาน) เวียดนาม กัมพูชา ลาว และเมียนมา โครงการระเบียงเศรษฐกิจเป็นอีกหนึ่งความพยายามที่ต้องการยกระดับการพัฒนา ส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และเสริมสร้างศักยภาพของประเทศลุ่มแม่น้ำโขงในเวทีการค้าโลก ผ่านการบูรณาการเชื่อมโยงประเทศทั้งในและนอกภูมิภาคเข้าด้วยกัน มุ่งเน้นการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานหลายแขนง โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคม ระบบไฟฟ้า โทรคมนาคม สิ่งแวดล้อม และกฎหมาย สำหรับใช้เป็นเส้นทางกระจายสินค้า ลำเลียงวัตถุดิบ และรองรับตลาดท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการขยายตัวด้านอุตสาหกรรม การเกษตร การค้า การลงทุนและบริการ ผลักดันให้เกิดการจ้างงาน สร้างโอกาสและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน โดยการพัฒนาพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Corridor) ได้ดำเนินการเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาแนวเส้นทางคมนาคมขนส่งที่มีความสำคัญในอนุภูมิภาคให้เป็นแนวพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของการขนส่งและกฎระเบียบที่เอื้ออำนวยให้เกิดการลงทุน การเคลื่อนย้ายสินค้า หรือวัตถุดิบได้อย่างรวดเร็ว และประชาชนสามารถเดินทางไปมาระหว่างประเทศในกลุ่มได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยลดช่องว่างของการพัฒนาสนับสนุนการพัฒนาในพื้นที่ชนบทและชายแดนและช่วยเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งการพัฒนาไปสู่การเป็นพื้นที่แนวระเบียงเศรษฐกิจ แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ ได้แก่ ระดับที่ ๑ Transport Corridor เป็นการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมโยง ระดับที่ ๒ Transport and Trade Facilitation Corridor เป็นการอำนวยความสะดวกการขนส่งข้ามพรมแดนและกระบวนการตรวจสอบปล่อยให้มีประสิทธิภาพ ระดับที่ ๓ Logistics Corridor เป็นการส่งเสริมการประกอบการโลจิสติกส์ข้ามพรมแดนและการอำนวยความสะดวกทางการค้า ระดับที่ ๔ Urban Development Corridor พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพของเมือง รวมถึงขยายความร่วมมือกับภาคเอกชน ระดับที่ ๕ Economic Corridor มีการลงทุนจากภาคเอกชนและการพัฒนาห่วงโซ่การผลิตอย่างเต็มรูปแบบ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนกลาง ๑ ประกอบด้วย ๕ จังหวัด คือ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ สุโขทัย และตาก โดยมีทำเลที่ตั้งเหมาะสมในการเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ มีโครงข่ายคมนาคมพื้นฐานที่รองรับการเชื่อมโยงทั้งทางบกและทางอากาศ เปนแหล่งผลิตการเกษตรที่สำคัญของเขตภาคเหนือตอนกลาง ๑ และของประเทศ มีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนทั้งในจังหวัดตากและจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยแนวทางในการพัฒนาที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนกลาง ๑ คือการพัฒนาเพื่อเป็นศูนย์กลางการค้าบริการเชื่อมโยงภายในกลุ่มจังหวัด ภาค และประเทศเพื่อนบ้าน ให้ความสำคัญกับการสร้างโอกาสให้เกิดการขยายตัวและการเชื่อมโยงทางการค้าและการบริการภายในกลุ่มจังหวัด ภาค และกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบโลจิสติกส์เพื่อสนับสนุนการค้าและการบริการประกอบด้วยระเบียงเศรษฐกิจดังนี้

๓.๓.๑ ระเบียงเศรษฐกิจเหนือ – ใต้ (North-South Economic Corridor : NSEC)

เป็นการเชื่อมโยงระหว่างไทย – เมียนมา – ลาว – จีน ประกอบด้วย ๓ เส้นทางย่อย คือ เส้นทาง R3A เชื่อมโยงระหว่างจีนตอนใต้กับลาวและไทย โดยจุดเริ่มต้นที่นครคุนหมิง – โมหาน – บ่อเตน – ลาว – เชียงของ – กรุงเทพฯ เส้นทาง R3B โดยจุดเริ่มต้นที่นครคุนหมิง – เมียนมา – เชียงราย – กรุงเทพฯ

เส้นทาง R5 โดยจุดเริ่มต้นที่เมืองหนานหนิง - ฮานอย - ท่าเรือไฮฟอง - เชียงราย - พะเยา - เชียงใหม่ - ลำพูน - ลำปาง - แพร่ - ตาก - กำแพงเพชร - อุตรดิตถ์ - พิษณุโลก - นครสวรรค์ - ออยุธยา - กรุงเทพฯ ซึ่งจะเห็นว่าเป็นระเบียงเศรษฐกิจที่พาดผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์โดยมีจุดผ่านแดนถาวรภูดู่เป็นด่านที่สำคัญ

๓.๓.๒ ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างเวียดนาม - ลาว - ไทย - เมียนมา ถือเป็น การเชื่อมโยงทางถนนระหว่างฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก เป็นการเชื่อมโยงพื้นที่ด้านตะวันออกของเวียดนาม ผ่านลาวบนเส้นทาง R9 ข้ามสะพานแม่น้ำโขงแห่งที่ ๒ เข้าสู่ไทยและไปสู่เมียนมาหรือเป็นเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างทะเลจีนใต้กับทะเลอันดามัน ในส่วนของภาคเหนือเริ่มจากอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก - สุโขทัย - พิษณุโลก โดยได้มีการดำเนินการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ โครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย - เมียนมา อำเภอแม่สอดแห่งที่ ๒ โครงการก่อสร้างถนนสายแม่สอด/เมียวดี - กอกะเร็ก - ท่าตอน - ย่างกุ้ง และโครงการก่อสร้างสถานีขนส่งสินค้าแม่สอดรวมถึงการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนแม่สอดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด

๓.๓.๓ ระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - ภูดู่ - เวียงจันทน์ เป็นแนวระเบียงเศรษฐกิจที่เชื่อมโยง cross section โดยมีจุดตัดที่เมืองปากลายและแนวระเบียงเศรษฐกิจเส้นนี้เชื่อมต่อจังหวัดเชียงใหม่ - ลำพูน - ลำปาง - แพร่ - อุตรดิตถ์ ผ่านจุดพรมแดนถาวรภูดู่เข้าสู่เมืองปากลายและข้ามสะพานแดงแม่น้ำโขงที่บ้านนาสัก เมืองปากลาย แขวงไชยบุรี เชื่อมต่อเวียงจันทน์และในอนาคตถนนสายนี้จะลดระยะเวลาการเดินทางเชื่อมโยงจากภาคเหนือของไทยไปยังเวียงจันทน์ด้วยระยะทาง ๑๖๐ กิโลเมตร และเวลาเดินทางเพียง ๒ ชั่วโมง เป็นเส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว อีกทั้งเชียงใหม่ยังสามารถเชื่อมโยงขยายไปยังเขตเศรษฐกิจอื่น ๆ ในภูมิภาค เช่น ล้านนา - เมียนมา - จีน และ อินเดีย - เชียงใหม่ - กัวมาวอก - ตองยี - มัณฑะเลย์ - อินเดีย หรือ เชียงใหม่ - เชียงราย - ท่าซี้เหล็ก - เมืองลา - สิบบองปันนา

๓.๓.๔ ระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมาะลำไย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เป็นระเบียงยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณภาคเหนือตอนล่าง ๑ ของประเทศไทย ประกอบด้วยจังหวัดตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ โดยมีด่านชายแดนสำคัญ คือ ด่านแม่สอด จังหวัดตาก เชื่อมต่อกับด่านจังหวัดเมียวดี รัฐคะยีน และรัฐมอญ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ด่านภูดู่ จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่เชื่อมต่อกับด่านพุดู่ แขวงไชยบุรีและแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สุขภาพ และวัฒนธรรมร่วมกันตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ เป็นต้นมา เพื่อเชื่อมโยงและกระชับความสัมพันธ์ขององค์กรภาครัฐและเอกชนทั้ง ๓ ประเทศ เพื่อสร้างโอกาสทางด้านเศรษฐกิจและพัฒนาสังคมบนระเบียงเศรษฐกิจร่วมกันบนพื้นฐานของมิตรภาพและสัมพันธ์ภาพที่ดีของประชาชนทั้ง ๓ ประเทศ และเป็นการต่อยอดจากการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการเชื่อมโยงกิจกรรมเศรษฐกิจในทุกมิติบนระเบียงเศรษฐกิจ LIMEC ของ ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ให้เกิดความชัดเจนเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมของไทย - เมียนมา - ลาว เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน โดยจุดผ่านแดนถาวรภูดู่จังหวัด

อุตรดิตถ์เป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีน (East Gate toward to Indo - China) ที่พยายามผลักดันให้เป็นด่านในแผนยุทธศาสตร์ระดับภูมิภาคและประเทศ เนื่องจากศักยภาพในการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งในด้านการท่องเที่ยว การค้า ระบบโลจิสติกส์ และการลงทุนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีมูลค่าที่เพิ่มสูงขึ้น เป็นการช่วยส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งการท่องเที่ยวที่สามารถเป็นประตูเชื่อมโยงการท่องเที่ยวมรดกโลก ระหว่างอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยกับแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมถึงด้านการค้า ระบบโลจิสติกส์ และการมองเห็นโอกาสเข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยและประเทศเพื่อนบ้านบนระเบียงเศรษฐกิจ LIMEC ให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งระเบียงเศรษฐกิจ LIMEC คือ จุดมุ่งหมายแห่งการพัฒนาในระดับภูมิภาครูปแบบใหม่ที่โดดเด่นจากการผลักดันการทำงานโดยภาคเอกชนอย่างแท้จริง และอยู่บนพื้นฐานของการทำงานในระดับจุลภาคไตรภาคที่เน้นการทำงานระดับมุ่งเป้าหมายพิจารณาจากเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยความร่วมมือแห่ง LIMEC จึงได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการจากรัฐบาลที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

๓.๓.๕ การวางยุทธศาสตร์จุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ให้เป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีน เป็นแนวความคิดเชิงยุทธศาสตร์ในการเชื่อมระหว่างมหาสมุทรอินเดียไปสู่มหาสมุทรแปซิฟิก โดยผ่านด่านแม่สอด จังหวัดตาก และด่านภูคู้ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยด่านแม่สอด จังหวัดตาก เป็นประตูสู่เมียนมาไปเชื่อมโยงกับมหาสมุทรอินเดียและด่านภูคู้ จังหวัดอุตรดิตถ์ไปเชื่อมโยงอินโดจีน (ลาว และเวียดนาม) สู่มหาสมุทรแปซิฟิก อีกทั้งเป็นการต่อยอดจากการเชื่อมสัมพันธ์การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจในทุกมิติบนระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) ของ ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ให้เกิดความชัดเจนเชิงยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม ร่วมกันของไทย - เมียนมา - ลาว ในอนาคตการวางยุทธศาสตร์นี้เป็นการคิดเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในเรื่องความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน การที่ระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) ครอบคลุม ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ โดยมีด่านแม่สอด จังหวัดตาก และด่านภูคู้ จังหวัดอุตรดิตถ์ มีส่วนทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันของ ๓ ประเทศที่ผ่านชายแดนทั้งสองมีศักยภาพในการเพิ่มโอกาสและขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการใน ๕ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ และเพิ่มโอกาสให้กับผู้ประกอบการทั้งภูมิภาค ๑๗ จังหวัดภาคเหนือของไทย โดยด่านแม่สอด จังหวัดตากเป็น West Gate of ASEAN ด่านแม่สอด - เมียวดี ที่อำเภอแม่สอดจังหวัดตาก เป็นด่านที่สำคัญของไทยที่สามารถเชื่อมต่อผ่านเมียนมาเข้าสู่อินเดีย (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ณ ด่านชายแดนเมียนมา (ตามู) - ด่านอินเดีย (โมเรอ์) บนเส้นทาง AH1 และจีน (ภาคตะวันออกเฉียงใต้) ณ ด่านชายแดนเมียนมา (มุเซ) - ด่านจีน (ลุ่ยหลี่) ได้โดยเส้นทางภาคพื้นดิน โดยมีปัจจัยและยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่ทำให้ยุทธศาสตร์อื่น ๆ สามารถเชื่อมต่อกับด่านแม่สอดได้ที่สามารถเชื่อมต่อผ่านเมียนมาเข้าสู่อินเดียทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ ด่านชายแดนเมียนมา - ด่านอินเดีย เป็นโครงการภายใต้ความร่วมมือถนสามฝ่าย ไทย - เมียนมา - อินเดีย เชื่อมโยงภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับเอเชียใต้เพื่อออกสู่มหาสมุทรอินเดียโดยอาศัย

การเชื่อมต่อในทางกายภาพจากชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียที่ติดต่อกับภาคตะวันตกของเมียนมาและขยายการเชื่อมต่อมายังภาคตะวันตกของไทย โดยมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานผ่านด่านแม่สอดทั้งการก่อสร้างและปรับปรุงถนนจากจังหวัดเมียวดีสู่เมืองก๊อวกาเร็ก ไทยได้ลงทุนก่อสร้างถนนสายเชิงเขาตะนาวศรีจากจังหวัดเมียวดีสู่เมืองก๊อวกาเร็ก มีการเปิดใช้ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ เป็นต้นมา และการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - เมียนมาแห่งที่ ๒ ทำให้เชื่อมต่อทางกายภาพจากไทยเข้าสู่เมียนมา อินเดีย และจีน มีความสะดวกเพิ่มมากขึ้น ทำให้การส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างกันโดยใช้ศักยภาพจากสะพานแห่งนี้ให้เกิดการเชื่อมโยงบนระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) โดยสะพานมิตรภาพไทย - เมียนมา แห่งที่ ๑ ใช้เพื่อการสัญจรและท่องเที่ยว ส่วนสะพานมิตรภาพไทย - เมียนมา แห่งที่ ๒ ใช้ในการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเมียนมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาเป็นอย่างมากโดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานถนน เช่น การปรับปรุงถนนบนเส้น AH1 จากกรุงย่างกุ้งมาเมืองหงสาวดีเข้าสู่เมืองใจโทว์ไปถึงเมืองตะโง้งแล้วแยกไปเมืองเมะละหม่งและเมืองผาอันถ้ำถนนเสร็จนี้เสร็จแล้วจะส่งผลให้เกิดความสะดวกและย่นระยะเวลาในการเดินทางโดยเฉพาะเข้าสู่กรุงย่างกุ้งเป็นจุดศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของเมียนมา ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจการค้า การลงทุน โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยวบนการพาดผ่านระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย มีด่านแม่สอดจังหวัดตากที่สามารถเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ต่างๆ ของประเทศในเอเชียได้ เช่น อินเดีย จีน อินเดียมีนโยบายปฏิบัติการตะวันออกของอินเดีย ที่พยายามสร้างประตูทางออกและต้องการพัฒนาท้องถิ่นทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย จึงต้องการเชื่อมต่อจากอินเดียเข้าสู่เมียนมาและเข้าสู่กลุ่มประเทศอาเซียนผ่านโครงการทางหลวงไตรภาคีเป็นความร่วมมือระหว่างอินเดีย - เมียนมา - ไทย โดยเชื่อมต่อจากเมืองโมเรฮีในรัฐมณีปุรสู่อำเภอแม่สอด จังหวัดตากของไทยเป็นปลายทางที่สำคัญของทางหลวงไตรภาคีตามยุทธศาสตร์ของอินเดียให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะระหว่างกันที่ชัดเจนทั้งการค้า การลงทุน โลจิสติกส์และการท่องเที่ยว โดยมีแนวความคิดกับกลุ่มประเทศอาเซียน ได้แก่ การพาณิชย์ วัฒนธรรม และการเชื่อมต่อ ดังนั้นการเชื่อมต่อทางภูมิศาสตร์บนระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย ที่มีด่านแม่สอดจังหวัดตาก เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญบนระเบียงเศรษฐกิจสามารถพัฒนาให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของรัฐบาลอินเดียได้เป็นอย่างดี ประกอบกับยุทธศาสตร์ One Belt One Road เป็นเส้นทางสายไหมของประเทศจีนที่มีเป้าหมายในการเชื่อมโยงและเชื่อมต่อกับกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะการเชื่อมโยงทางถนนไปประเทศต่าง ๆ ทั้งภาคตะวันออกและภาคตะวันตกของประเทศจีน รัฐบาลจีนมีการส่งเสริมในการสร้างเส้นทางเชื่อมโยงจากนครคุนหมิง มณฑลยูนนาน ผ่านด่านชายแดนจีน (เมืองลู่หยี่) - เมียนมา (เมืองมูเซ) เชื่อมต่อลงมาถึงทางภาคใต้ของเมียนมา ณ กรุงย่างกุ้ง เป็นเส้นทางออกสู่มหาสมุทรอินเดีย เชื่อมกับด่านถาวรเมียวดี (เมียนมา) และด่านถาวรแม่สอด (ประเทศไทย) ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จุดผ่านแดนถาวรภูตูเป็นจุดยุทธศาสตร์บนระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เป็นแกนกลางในการเชื่อมโยงระหว่างมหาสมุทรอินเดียไปสู่มหาสมุทรแปซิฟิกได้และสามารถเชื่อมโยงยุทธศาสตร์บนเส้น BCIM Economic Corridor จากเมียนมา (มูเซ) และจีน (ลู่หยี่) โดยมี

เมืองมัณฑะเลย์ในเมียนมาเป็นจุดเชื่อมโยงไปชายแดนเมียนมา (ตาม) และเมืองโมเรย์ (อินเดีย) เป็นจุดเชื่อมต่อบนเส้นทางการพัฒนาความร่วมมือระหว่าง ๔ ประเทศ บังคลาเทศ จีน อินเดีย และเมียนมา โดยเป็นการเชื่อมโยงเส้นทางจากมณฑลยูนนานประเทศจีนไปบรรจบที่เมืองโกกัลตา ประเทศอินเดีย เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการขยายการเชื่อมต่อและเชื่อมโยงพลเมืองทั้ง ๔ ประเทศระหว่างกันเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการร่วมกันพัฒนาด้านการจัดการน้ำและทรัพยากรธรรมชาติ และ BCIM Economic Corridor ต้องการมาเชื่อมโยงและเชื่อมต่อกับประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มประเทศ ASEAN การที่ระบียงเศรษฐกิจ BCIM Economic Corridor เป็นระบียงเศรษฐกิจที่ผาดพานเมืองมัณฑะเลย์ในเมียนมา ซึ่งเป็นเมืองใหญ่อันดับสองรองจากกรุงย่างกุ้ง และเป็นเมืองยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อกับประเทศจีนและอินเดีย ดังนั้นด่านแม่สอดจังหวัดตาก จึงมีความเชื่อมโยงเส้นทางกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับเมืองมัณฑะเลย์ได้สะดวก และการเชื่อมต่อทางถนนจากด่านแม่สอดไปเมืองมัณฑะเลย์ใช้เวลา ๑๖ ชั่วโมง ดังนั้นการนำระบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย เชื่อมโยงกับระบียงเศรษฐกิจ BCIM Economic Corridor และด่านภูดู่ จังหวัดอุตรดิตถ์กับการเป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีน ในระดับภูมิภาคภาคเหนือตอนล่าง ๑ ประกอบด้วย จังหวัดตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ พายาม ผลักดันให้ด่านภูดู่เป็นด่านในแผนยุทธศาสตร์ของทั้งในระดับภูมิภาคและประเทศ เนื่องจากได้เล็งเห็นศักยภาพการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในด้านการท่องเที่ยว การค้า ระบบโลจิสติกส์ และการลงทุนในประเทศลาวตอนกลางมีมูลค่าสูงขึ้น โดยด่านภูดู่จังหวัดอุตรดิตถ์มีเครือข่ายที่เชื่อมโยงทางภาคพื้นดินทั้งเส้นทางคมนาคมจากเมืองอุตรดิตถ์ - ภูดู่ เส้นทางคมนาคมจากภูดู่ - ไชยบุรี เส้นทางคมนาคมจากไชยบุรี - หลวงพระบาง เส้นทางคมนาคมจากภูดู่ - เมืองปากลาย และเส้นทางคมนาคมจากเมืองปากลาย - นครหลวงเวียงจันทน์ เพราะฉะนั้นการวางแนวคิดให้ด่านภูดู่ จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีน เป็นการขยายศักยภาพในเชิงภูมิศาสตร์ที่สามารถผลักดันให้ด่านภูดู่ จังหวัดอุตรดิตถ์เชื่อมโยงเข้าสู่ประเทศลาวตอนกลางเข้าสู่เวียดนามตอนบนโดยมีเมืองหลักคือกรุงฮานอย และเข้าสู่ประเทศจีนตะวันออกเฉียงใต้ที่เมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซีจ้วง ดังนั้นการวางยุทธศาสตร์ให้ด่านภูดู่ จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีนเป็นแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์เชื่อมระหว่างด่านแม่สอด จังหวัดตากเชื่อมสู่มหาสมุทรอินเดียและด่านภูดู่จังหวัดอุตรดิตถ์ที่เชื่อมสู่มหาสมุทรแปซิฟิก ดังนั้นถ้าเพิ่มมูลค่าการค้า ณ ด่านภูดู่ จังหวัดอุตรดิตถ์ ให้มีมูลค่าที่เพิ่มมากขึ้นจำเป็นต้องขยายเส้นทางการค้า การท่องเที่ยว และระบบขนส่งให้เชื่อมโยงกับเมืองใหญ่ เช่น กรุงฮานอย ประเทศเวียดนามและเมืองหนานหนิง ประเทศจีน และจากภาคเหนือและภาคกลางตอนบนของประเทศไทยเข้าด่านภูดู่สู่ประเทศลาวตอนกลางเข้าสู่ประเทศเวียดนามตอนบนที่สามารถออกที่ด่านเดียนเบียนฟูหรือด่านน้ำกั้นที่ชายแดนระหว่างลาวกับเวียดนามและเข้าสู่เมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซีจ้วง ประเทศจีน นอกจากนี้กรอบความร่วมมือของระบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (Ayeywady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) ประกอบด้วย ไทย เมียนมา ลาว เวียดนาม กัมพูชา ที่มีพรมแดนเชื่อมต่อทางภาคพื้นดิน ดังนั้นการผลักดันให้ระบียงเศรษฐกิจ LIMEC เข้าเป็นส่วนหนึ่งของ ACMECS จึงเป็นความร่วมมือย่อยของ ๓ ประเทศ ไทย เมียนมา ลาว โดยมีด่านแม่สอด จังหวัดตากเป็นประตูสู่เมียนมาไปเชื่อมโยง

กับมหาสมุทรอินเดียและด้านภาคใต้ของอินโดจีน (ลาวและเวียดนาม) สุ่มมหาสมุทรแปซิฟิกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการเชื่อมโยงและการพัฒนาศักยภาพความร่วมมือต่าง ๆ ตามกรอบของ ACMECS ให้ประสบผลสำเร็จในอนาคต

ดังนั้นไทยควรให้ความสำคัญในการเข้าร่วมนโยบายอินโด - แปซิฟิก อินเดีย เป็นประเทศแรกที่ริเริ่มแนวคิด ซึ่งในส่วนของภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก มีอาณาบริเวณตั้งแต่ฝั่ง ตะวันตกของทวีปอเมริกาเหนือถึงฝั่งตะวันออกของทวีปเอเชีย กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย - แปซิฟิก หรือเอเปค (APEC : Asia - Pacific Economic Cooperation) มีสมาชิก ๑๙ ประเทศ กับ ๒ เขตเศรษฐกิจ จึงทำให้อินโด - แปซิฟิกเป็นกลไกความร่วมมือในเอเชีย - แปซิฟิก ที่ประเทศ ในภูมิภาคนี้ได้ตระหนักกับการผงาดของจีน ขณะเดียวกันเริ่มตระหนักในความเติบโตของอินเดีย และความสำคัญของมหาสมุทรอินเดีย ครอบคลุมพื้นที่เอเชียตะวันออก เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้ามมหาสมุทรแปซิฟิกจรดชายฝั่งอเมริกา โดยเกิดจากความพยายามของอินเดียที่จะเข้าสู่การ เป็นหนึ่งของมหาสมุทรแปซิฟิกหรือกรอบความร่วมมือเอเชียแปซิฟิก อินเดียมีการดำเนินนโยบาย ต่างประเทศคือ ความร่วมมือในกรอบมหาสมุทรอินเดีย ความร่วมมือในกรอบอ่าวเบงกอล ความร่วมมือกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอาเซียน ความร่วมมือบนพื้นฐานร่วมทางอารยธรรม และประวัติศาสตร์ และความร่วมมือในกรอบมหาสมุทรแปซิฟิกและส่วนขยายสู่อินโด - แปซิฟิก การที่อินเดียได้รับการยอมรับจากประชาคมนานาชาติทำให้อินเดียเริ่มหันมาสนใจ ความสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์ของมหาสมุทรอินเดีย เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่สามารถ เชื่อมกับมหาสมุทรแปซิฟิกทางทิศตะวันออก ขณะเดียวกันสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับมหาสมุทรอินเดีย ผ่านน่านน้ำตะวันตก และมหาสมุทรแปซิฟิก โดยเฉพาะชายฝั่งตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิก ประกอบด้วยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทะเลจีนใต้ จึงถือว่าอินเดียเป็นตัวแปรสำคัญต่อความสำเร็จของ การผลักดันแนวคิดอินโด - แปซิฟิก ไทยมีการดำเนินการเพื่อตอบสนองนโยบายอินโด - แปซิฟิก ไทยเป็นประเทศที่มีความสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์ โดยสหรัฐอเมริกาเห็นความสำคัญของไทยมากขึ้น และสังเกตว่าไทยจะเข้าร่วมหรือไม่ ไทยดำเนินบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ยึดหลักการ สร้างดุลยภาพระหว่างมหาอำนาจแบบไม่เลือกข้างและไม่ควรให้มหาอำนาจมีอิทธิพลหรือ มาเอาเปรียบได้ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นหลักและดำเนินนโยบายเชิงสร้างสรรค์ ไทยควรผลักดันให้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจในภูมิภาคให้ประสบความสำเร็จ เช่น กลุ่มองค์การ เพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว (Organization for Economic Co - operation and Development : OECD) บทบาทของไทยในฐานะประธาน อาเซียนในปี ค.ศ.๒๐๑๙ ควรมีบทบาทนำในการความเป็นหนึ่งเดียวกันและคงไว้ซึ่งการรักษาความ เป็นแกนกลางของอาเซียนเพื่อถ่วงดุลมหาอำนาจของจีนและสหรัฐอเมริกา โดยเลือกใช้ประโยชน์ จากประเทศที่เป็นผู้เล่นในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ เช่น อินเดีย เกาหลี ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑ ควรเร่งจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษร่วมกับองค์กรภาคธุรกิจโดยการประสานงานระหว่างสภาหอการค้าจังหวัดอุดรดิษฐ์และสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรดิษฐ์ร่วมกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ประกอบด้วยจังหวัดตาก อุดรดิษฐ์ สุโขทัย พิษณุโลก และเพชรบูรณ์ ในการจัดทำยุทธศาสตร์เร่งด่วนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ พัฒนาพื้นที่บริเวณด่านภูดู่เป็นศูนย์พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอุดรดิษฐ์ - แขวงไชยบุรีในรูปของการทำข้อตกลงในรูปแบบที่สามารถกระทำได้โดยยึดกรอบความร่วมมือของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๑.๒ ภาครัฐควรสร้างสัมพันธระหว่างประเทศกับรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้ความช่วยเหลือทางด้านการศึกษาวิชาการ ทางด้านสาธารณสุข เป็นต้น และเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนบุคลากรและสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศให้เกิดความยั่งยืน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ลดความระแวงซึ่งกันและกัน และเป็นการสร้างความรู้สึกร่วมในการพัฒนาชายแดนระหว่างประเทศให้เป็นพื้นที่การพัฒนาเศรษฐกิจที่ระหว่างประเทศ

๑.๓ ภาครัฐควรส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงได้แก่ ประเทศจีน และกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ไทย ลาว เวียดนาม เมียนมา กัมพูชา มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน สิงคโปร์ เพื่อให้มีความเป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่ดีมากยิ่งขึ้น เพื่อทำให้เกิดอำนาจในการต่อรองในระดับโลกได้เป็นอย่างดี

๑.๔ ควรศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดให้บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูดู่และบริเวณพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อไป

๑.๕ ควรศึกษาความพร้อมในด้านเตรียมโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับกับโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของรัฐบาลหรือการพัฒนาในระดับมหภาคตามแนวชายแดน

๑.๖ ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเส้นทางทางท่องเที่ยวที่ยังเข้าไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยวหรือชุมชนที่ห่างไกล ต้องมีการจัดทำนโยบายในการพัฒนา สนับสนุน ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินงานโดยที่หน่วยงานภาครัฐต้องติดตามดูแลการประเมินผลจากการดำเนินการพัฒนาว่าเกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไป

๑.๗ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

๒.๑ ควรส่งเสริมการศึกษาแก่ประชาชนและชุมชนชายแดนให้มีโอกาสในการสร้างงานสร้างอาชีพ พร้อมให้ข้อมูลข่าวสารในด้านการพัฒนาอาชีพและการตลาดอย่างต่อเนื่องให้มีการศึกษาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างไทย - ลาว อย่างต่อเนื่อง เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เนื่องจากเป็นพื้นที่ติดชายแดนไทย - ลาว ให้ประชากรในพื้นที่ที่มีความสนิทชิดเชื้อในด้านเชื้อชาติและความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี จึงควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนและศึกษาร่วมกัน

๒.๒ การส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมลงทุน เพื่อจัดตั้งขยายสถานบริการด้านการรักษาพยาบาล การจัดตั้งสถาบันการเรียนการสอน เพื่อรองรับผู้ใช้บริการในพื้นที่และจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสนับสนุนต่อสภาพบรรยากาศในการซื้อขายให้มีมากยิ่งขึ้น เกิดความสะดวกสบายมากขึ้นในระเบียงเศรษฐกิจ

๒.๓ ควรมีการจัดอบรมให้แก่คนในชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการพัฒนาและการบริหารจัดการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนต่อไป

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

๓.๑ ควรมีการศึกษาในเชิงปริมาณที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย (Luangprabang - Indochina - Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เพื่อเก็บเป็นสถิติและข้อมูลสำหรับให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ รวมถึงนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยต่อไป

๓.๒ ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการพัฒนาภาคเหนือกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (Greater Mekong Sub - Region : GMS) ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Corridor) ที่พาดผ่านเพื่อพัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคเหนือให้เชื่อมโยงกับประชาคมอาเซียนและสอดคล้องกับโอกาสและศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กาญจนา ศรีพฤทธิเกียรติ. เศรษฐศาสตร์เพื่อการดำเนินชีวิตที่ดี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑.
- ข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. ก้าวสู่ประชาคม ASEAN 2015. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๕๕.
- จินตนา บุญบงการ. สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ ๘, กรุงเทพฯ : วี. พรินท์ (๑๙๙๑), ๒๕๕๒.
- บุษอริ ยีหมะ. ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- รัตนา สายคณิต และคณะ. เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๖, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. ทฤษฎีสังคมวิทยา การสร้าง การประเมินค่าและการใช้ประโยชน์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

วารสารและหนังสือพิมพ์

- เทพรักษ์ สุริผ่าย. “บทบาทการค้าชายแดนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร”, วารสารการเมืองการปกครอง. ปีที่ ๘ (ฉบับที่ ๑), มกราคม - เมษายน ๒๕๖๑.
- พุทธินันท์ บุญเรือง. “การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจของชุมชนชายแดนต่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : การเกิดขึ้นของจุดผ่านแดนถาวรช่องภูตูและ การตอบสนองของคนท้องถิ่นในอำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์”, วารสารวิชาการแพรววาทสันธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. ปีที่ ๔ (ฉบับที่ ๑), มกราคม - เมษายน ๒๕๖๐.
- ภูวนาท พิภพเตุ. “การพัฒนาเส้นทางการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล่าย”, วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. ปีที่ ๑๔ (ฉบับที่ ๑), มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๑.
- วีรวิชัย ปิยนนทศิลป์. “การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อการค้าการลงทุนและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน”, วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. ปีที่ ๒๗ (ฉบับที่ ๒), กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๐.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

วีรวิชัย ปิยนนทศิลป์. “ความเหมาะสมในการเปิดด่านจุดผ่านแดนถาวรไทย - เมียนมา บ้านห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน”. คุชฎินิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการพัฒนา, มหาวิทยาลัยนอร์ท - เชียงใหม่, ๒๕๕๙.

สมใจ กงเต็ม. “การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๖.

สัมภาษณ์

กิติพงษ์ วิรุฬห์ศรี, ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์. สัมภาษณ์. เมษายน ๒๕๖๓.

ซัชกิจ บุรณธนาณุกิจนท, ประธานอาวุโสสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์/ ประธานสมาพันธ์ SME จังหวัดอุดรดิตถ์. สัมภาษณ์. เมษายน ๒๕๖๓.

ชัยคม ศกุนรักษ์, ประธาน LIMEC ประเทศไทย. สัมภาษณ์. เมษายน ๒๕๖๓.

ธนากร อึ้งจิตรไพศาล, ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิตถ์. สัมภาษณ์. เมษายน ๒๕๖๓.

นวรรตน์ ทรงเกียรติกุล, ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์. สัมภาษณ์. เมษายน ๒๕๖๓.

ประเสริฐ จีงกิจรุ่งโรจน์, ประธานหอการค้าจังหวัดตาก. สัมภาษณ์. เมษายน ๒๕๖๓.

เพ็ชรเกษม ส่งศิริ, อดีตประธานหอการค้าจังหวัดอุดรดิตถ์. สัมภาษณ์. เมษายน ๒๕๖๓.

วัลลภ วุฒาพาณิชย์, นายด่านศุลกากรทุ่งช้าง จังหวัดน่าน. สัมภาษณ์. เมษายน ๒๕๖๓.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่๑๑ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>, ๒๕๕๔.

เรวดี แก้วมณี. “จังหวัดแดนอีสาน ฐานการผลิตใหม่ที่น่าจับตามอง สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/article/northeast_three_provinces.pdf, ๒๕๕๕.

ภาษาต่างประเทศ

Bramwell & Lane. “Sustainable tourism : an evolving global approach”, Journal of Sustainable Tourism., 1993.

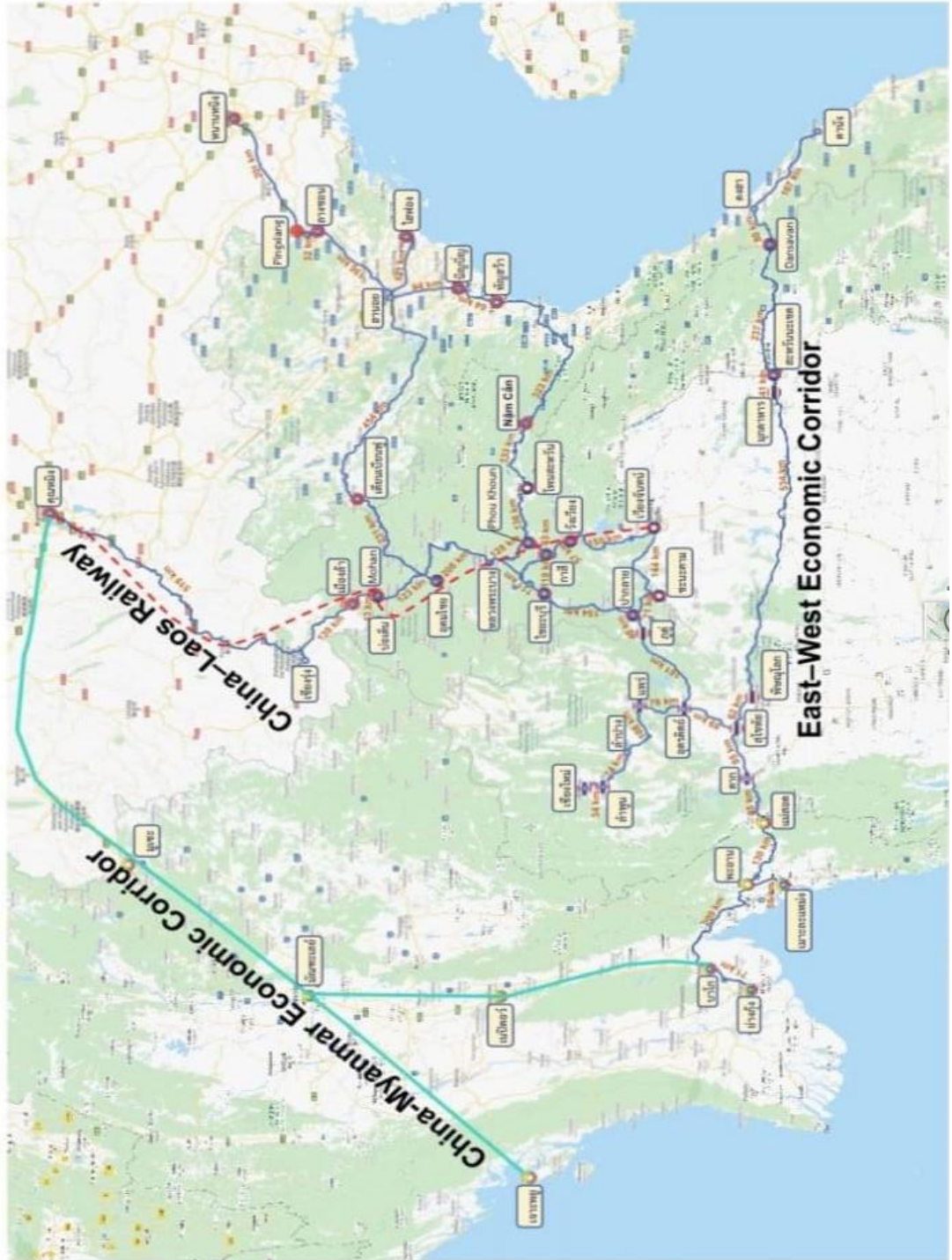
Rogers. Diffusion of Innovations., New York : The Free Press, 2003.

Wayne, P., Smith, P. and Mills, G. Human Resource Development The Field. New Jersey : Prentice - Hall, 1991.

Weidner W. "Development Administration : A New Focus for Research, in Ferrel Heady and SybilL.Stokes (ed), Papers in Comparative Administration". University of Michigan, 1962.

ภาคผนวก

แผนที่การเชื่อมโยงด้านภูตู่กับแนวระเปียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ : นาย สมชาติ คະวีรัตน์
- วัน เดือน ปี เกิด : ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๘
- ประวัติการศึกษา : โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย
: Reynolds Highschool (British Columbia, Canada)
: อนุปริญญา พัฒนาการบริหาร สาขา MINI MBA
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
: ปริญญาตรี บริหารธุรกิจ สาขาการตลาด มหาวิทยาลัยพายัพ
: ปริญญาโท พัฒนบริหารศาสตร์ สาขา รัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ประวัติการทำงานโดยย่อ : ประธานหอการค้าจังหวัดอุดรดิตถ์ ปี ๔๙ – ๕๒
: รองประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์
: รองประธานมูลนิธิอุดรดิตถ์สงเคราะห์
: อาจารย์พิเศษคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
: ประธานตระกูลเจ้าจังหวัดอุดรดิตถ์
: ผู้จัดการ หจก.เล่าซุ่นเส็ง
: ผู้จัดการ หจก.อุดรดิตถ์สตาร์ไอซ์
- ตำแหน่งปัจจุบัน : ประธานหอการค้ากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑
: กรรมการหอการค้าไทย (ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓)

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

เรื่อง การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
ผู้วิจัย นายสมชาติ คະวีรัตน์ **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** 62
ตำแหน่ง ประธานหอการค้ากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการเคลื่อนไหลของ สินค้า ทุน แรงงาน เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสาร ดำเนินไปอย่างเสรี เป็นผลจากการเปิดเสรีทางการค้าและการเงิน ทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนได้พัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เช่น การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 เป็นการเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล้าโย เป็นการรวมตัวกันของ 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว เมียนมา ด้วยภาคเอกชนของ 3 ประเทศ ได้ลงนามร่วมกันในบันทึกความเข้าใจในการขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้ระเบียงเศรษฐกิจ เป็นการเชื่อมโยงการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า ประชากร และสารสนเทศ ที่นำมาซึ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่าง 3 ประเทศ

จุดผ่านแดนถาวรภูคู้เป็นประตูเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจมีบทบาทเพิ่มขึ้น จนมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลากหลายโดยเฉพาะด้านโลจิสติกส์ที่สามารถเชื่อมการเดินทางจากเมียนมา ลาว จีน และเวียดนาม มีการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ให้มีความพร้อมในการให้บริการกับผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการของไทยสามารถขยายตลาดไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเมียนมา – ไทย – ลาว และการเป็นจุดเชื่อมระหว่างมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งมีด่านแม่สอดเป็นจุดเชื่อมที่สำคัญ

จากการศึกษาพบว่า การตั้งจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกและนำเข้าสินค้าผ่านชายแดนขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เป็นโอกาสของจังหวัดอุตรดิตถ์ในการผลิตเพื่อการส่งออก ทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และภาคบริการ และสามารถเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของลาว จึงเป็นการเพิ่มโอกาสทางธุรกิจการท่องเที่ยว และภาคบริการอื่นๆ นอกจากนี้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดตามแผนพัฒนาจังหวัดอุตรดิตถ์ให้เป็นเมืองที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัย การท่องเที่ยวมีการพัฒนาและการค้าชายแดนมีมูลค่าสูงขึ้น โดยมีการพัฒนาพื้นที่ชายแดนคือ เพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีและการพัฒนาโอกาสบนระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล้าโย ผู้วิจัยจึงเห็นว่า หากมีการพัฒนาการดำเนินการจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ให้มีศักยภาพ เพื่อเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ

บนระเบียบเศรษฐกิจหลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล่าย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาถึงการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตูเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวรและศึกษาเชิงโครงสร้างจุดผ่านแดนถาวรภูตู
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาจุดผ่านแดนถาวรภูตู
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตู

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตูเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ศึกษาโครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวรภูตู และศึกษาการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจบนระเบียบเศรษฐกิจหลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล่าย

1.2 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาที่มุ่งเน้นการศึกษาแนวความคิดในระดับนโยบาย

2. ขอบเขตด้านประชากร

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวร และมีความรู้ในด้านการพัฒนาการขับเคลื่อนระเบียบเศรษฐกิจหลวงพระบาง – อินโดจีน – เมะล่าย

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

วิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ ต.ค.62 – พ.ค.63

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคล

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการสำรวจและศึกษาค้นคว้าเอกสารจากแหล่งต่างๆ ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสารคือ 1. ความจริงของเอกสาร 2. ความถูกต้องน่าเชื่อถือของเอกสาร 3. การเป็นตัวแทนของเอกสาร

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรและมีความรู้ในด้านการพัฒนาการขับเคลื่อนระเบียบเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน – เมะล่าย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยร่วมกับการศึกษาข้อมูลจากเอกสารด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาประเด็นหลักที่พบในข้อมูลมาแบ่งเป็นประเด็นย่อย เริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยต่างๆ

3. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์นำเสนอแนวความคิดใหม่ๆ

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวรและศึกษาเชิงโครงสร้างจุดผ่านแดนถาวร

1.1 โครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวร มีหลักเกณฑ์การพิจารณา คือ มีปริมาณการค้าและการเดินทางเข้า - ออกของบุคคลสม่ำเสมอ มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการค้า ศักยภาพด้านการคมนาคม ความพร้อมของส่วนราชการ หน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ที่กำกับดูแลอำนวยความสะดวก สถานที่ปฏิบัติงาน ระเบียบ กฎเกณฑ์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การพัฒนาโครงสร้างมาตรฐานของจุดผ่านแดนถาวร มีการสร้างอาคาร หน่วยงาน CIQ Customs Immigration and Quarantine มีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง พัฒนาจุดผ่านแดนถาวรให้เป็น One Stop Service นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาอำนวยความสะดวก

2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาจุดผ่านแดนถาวร

2.1 ปัญหาจุดผ่านแดนถาวร คือ ต้องมีการก่อสร้างตลาดการค้าชายแดนและที่ตั้งส่วนราชการต่างๆ ให้มีความพร้อมสมบูรณ์ ต้องมีการปรับปรุงถนน และตั้งสำนักงานศุลกากรประจำด่าน

2.2 การเปิดจุดผ่านแดนถาวรส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดนให้มีประสิทธิภาพ มีความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ครอบคลุม ไทยเป็นฐานเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียน

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวร

3.1 การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ไทยมีที่ตั้งเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาคและเป็นประตูสู่เอเชีย โดยยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คือ 1. อุตสาหกรรมและบริการ โดยอุตสาหกรรมและบริการขนส่ง โลจิสติกส์ใช้ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ให้เป็นฐานการผลิตของภูมิภาค 2. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง 3. โครงสร้างพื้นฐาน ครอบคลุมทั้งโครงสร้างพื้นฐาน

ทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม รวมถึงเทคโนโลยีตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่อำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า

3.2 การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้ให้เป็นระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย ที่มีผลสำคัญต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน LIMEC เป็นการเชื่อมโยงของ 3 ประเทศ ไทย เมียนมา ลาว ให้เป็นหนึ่งเดียวมีการแลกเปลี่ยนทางสังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยว และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ จึงต้องพัฒนาด้านภาคใต้ให้เป็นด่านมาตรฐานเพื่อรองรับความเจริญเติบโตทั้งเชิงธุรกิจ การค้าการลงทุน การท่องเที่ยว ซึ่งมีความสำคัญต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3.3 ความสัมพันธ์ของการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภาคใต้กับการพัฒนาเศรษฐกิจบนระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ ประกอบด้วยระเบียงเศรษฐกิจดังนี้

3.3.1 ระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างไทย - เมียนมา - ลาว - จีน ซึ่งเป็นระเบียงเศรษฐกิจที่พาดผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์

3.3.2 ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก เป็นการเชื่อมโยงระหว่างเวียดนาม - ลาว - ไทย - เมียนมา เป็นการเชื่อมโยงระหว่างฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก

3.3.3 ระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - ภาคใต้ - เวียงจันทน์ เป็นแนวระเบียงเศรษฐกิจ ที่เชื่อมโยง cross section โดยมีจุดตัดที่เมืองปากลายและเชื่อมต่อจังหวัดเชียงใหม่ - ลำพูน - ลำปาง - แพร่ - อุตรดิตถ์ เป็นเส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงการค้าไปเขตเศรษฐกิจอื่นๆ ในภูมิภาค

3.3.4 ระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมะล้าโย เป็นระเบียงยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อระหว่างไทย เมียนมา ลาว โดยมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สุขภาพ และวัฒนธรรมร่วมกัน เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมของไทย - เมียนมา - ลาว เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

3.3.5 การวางยุทธศาสตร์จุดผ่านแดนถาวรภาคใต้เป็นประตูตะวันออกสู่อินโดจีน เป็นยุทธศาสตร์ในการเชื่อมระหว่างมหาสมุทรอินเดียไปสู่มหาสมุทรแปซิฟิกโดยผ่านด่านแม่สอด จังหวัดตากและด่านภาคใต้ จังหวัดอุตรดิตถ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรเร่งจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษร่วมกับองค์กรภาคธุรกิจ โดยการประสานงานระหว่างสภาหอการค้าจังหวัดอุตรดิตถ์และสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์ ร่วมกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

1.2 ภาครัฐควรสร้างสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้ความช่วยเหลือทางด้านการศึกษาวิชาการ ทางด้านสาธารณสุข เป็นต้น เป็นการแลกเปลี่ยนบุคลากร และสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศให้เกิดความยั่งยืนตั้งแต่ระดับท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

1.3 ภาครัฐควรส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง ทำให้เกิดอำนาจในการต่อรองในระดับโลกได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

2.1 ควรส่งเสริมการศึกษาแก่ประชาชนและชุมชนชายแดนให้มีโอกาสในการสร้างงาน สร้างอาชีพ พร้อมให้ข้อมูลข่าวสารในด้านการพัฒนาอาชีพและการตลาดอย่างต่อเนื่อง ให้มีการศึกษาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างไทย - ลาว เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

2.2 การส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมลงทุนเพื่อจัดตั้งขยายสถานบริการด้านการรักษาพยาบาล การจัดตั้งสถาบันการเรียนการสอน เพื่อรองรับผู้ใช้บริการในพื้นที่และจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสนับสนุนต่อสภาพบรรยากาศในการซื้อขายให้มีมากขึ้น เกิดความสะดวกสบายมากขึ้นในระยะเบียงเศรษฐกิจ

2.3 ควรมีการจัดอบรมให้แก่คนในชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการพัฒนาและการบริหารจัดการท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนต่อไป

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาในเชิงปริมาณที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง - อินโดจีน - เมาะลำไย เพื่อเก็บเป็นสถิติและข้อมูลสำหรับให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ รวมถึงนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยต่อไป

3.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการพัฒนาภาคเหนือกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่พาดผ่านเพื่อพัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคเหนือให้เชื่อมโยง กับประชาคมอาเซียนและสอดคล้องกับโอกาสและศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ